

Åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen fredag den 27. mai 2016 kl. 9

Møteleder: Martin Kolberg (A) (komiteens leder)

Sak:

Nærings- og fiskeridepartementets eierskapsutøvelse i Telenor og Telenors håndtering i VimpelCom-saken – gjenåpning av sak

Møtelederen: Da vil jeg på vegne av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité få lov til å ønske alle hjertelig velkommen til denne kontrollhøringen, som altså er et ledd i komiteens arbeid med behandlingen av sak om Nærings- og fiskeridepartementets eierskapsutøvelse i Telenor og Telenors håndtering i VimpelCom-saken.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen åpnet den 4. desember 2014 sak om Nærings- og fiskeridepartementets eierskapsutøvelse i Telenor og Telenors håndtering i VimpelCom-saken. Komiteen avholdt 14. januar 2015 en omfattende kontrollhøring i saken.

Bakgrunnen for saken var en rekke medieoppslag vedrørende transaksjoner mellom et datterselskap av VimpelCom og et datterselskap av Takilant i forbindelse med erverv av lisenser for virksomhet i Usbekistan.

Når det gjelder denne saken og behandlingen av den i Stortinget, vises det til Innst. 260 for 2014–2015, som ble behandlet av Stortinget 1. juni 2015.

Komiteen mottok 30. oktober 2015 brev fra næringsministeren vedrørende Telenors håndtering i VimpelCom-saken. I brevet viste næringsministeren til at det forelå viktig informasjon som var ny for Nærings- og fiskeridepartementet, og som utfylte den informasjon som komiteen hadde mottatt tidligere om saken.

På bakgrunn av de nye opplysningene besluttet komiteen enstemmig den 3. november 2015 å gjenåpne saken. Som ledd i behandlingen ble det planlagt å avholde en ny omfattende kontrollhøring 16. desember 2015.

Den 4. desember 2015 mottok komiteen brev fra Riksadvokaten med en anmodning om at komiteen vurderte om det var mulig å utsette høringen med seks måneder av hensyn til etterforskningen. Riksadvokaten viste til at det etter påtalemyndighetens oppfatning var reell fare for at en høring på det daværende tidspunkt kunne skade etterforskningen i det aktuelle sakskomplekset. Komiteen besluttet på bakgrunn av Riksadvokatens henvendelse å utsette kontrollhøringen.

Den 24. februar 2016 mottok komiteen et nytt brev fra Riksadvokaten der det framgår at Økokrims videre arbeid med saken ikke ville kunne bli skadelidende hvis en høring finner sted før 1. juni 2016, altså innenfor denne seks månedersfristen. Riksadvokatens brev vil følge som vedlegg til denne innstillingen.

Sakskomplekset har endret seg betydelig siden komiteen sist hadde saken til behandling:

– Den 30. oktober 2015 trakk styreleder Svein Aaser seg med umiddelbar virkning etter uenighet mellom

ham og departementet rundt håndteringen av VimpelCom-saken.

– Styret i Telenor besluttet i oktober 2015 å engasjere Deloitte for å gjøre en gjennomgang av Telenors oppfølging og håndtering av eierskapet i VimpelCom. I den forbindelse ble tidligere styremedlemmer i VimpelCom, Fridtjof Rusten og Ole Bjørn Sjulstad, og finansdirektør Richard Olav Aa og juridisk direktør Pål Wien Espen midlertidig fristilt fra sine oppgaver i Telenor.

– Den 17. februar 2016 varslet VimpelCom at selskapet har inngått et forlik med amerikanske og nederlandske myndigheter etter etterforskning av VimpelComs virksomhet i Usbekistan og tidligere forretninger med Takilant Ltd. Som en del av forliket vil VimpelCom betale 795 millioner amerikanske dollar i bøter og inndragelser til amerikanske og nederlandske myndigheter og være underlagt uavhengig ekstern oppfølging i minst tre år.

– Den 29. april 2016 overleverte Deloitte sluttrapporten for gjennomgangen av Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom. Deloitte har ikke funnet at Telenors ansatte har vært delaktige i korrupsjon eller andre lovbrudd, men rapporten avdekker svakheter internt i Telenor. En sentral del av rapporten omhandler Telenors håndtering av en alvorlig bekymringsmelding i 2011 fra en Telenor-ansatt utlånt til VimpelCom. Vedkommende formidlet sin bekymring om mulig korrupsjon til ledere i Telenor og Telenors nominerte styremedlemmer i VimpelCom. Bekymringen gikk imidlertid ikke videre til Telenors daværende konsernsjef, Jon Fredrik Baksaas, før i mars 2014, og til Telenors styre i desember 2014. Denne informasjonen ble delt med Nærings- og fiskeridepartementet i oktober 2015.

– Samme dag som Deloitte overleverte sluttrapporten inngikk Telenor fratredelsesavtale med finansdirektør Richard Olav Aa og juridisk direktør Pål Wien Espen. Fridtjof Rusten og Ole Bjørn Sjulstad gikk tilbake til sine posisjoner i Telenor.

Komiteen har formulert flere problemstillinger som skal legges til grunn for høringen. Problemstillingene er formidlet til dem som skal delta i høringen, og er utgangspunkt for spørsmålene fra komiteen.

Jeg vil innledningsvis gjøre oppmerksom på at komiteen er kjent med at forhold i saken har blitt eller blir etterforsket av Økokrim. Komiteen vil vise til at påtalemyndigheten og domstolene etter maktfordelingsprinsippet har en uavhengig stilling med hensyn til Stortinget. I dette ligger at Stortinget på ingen måte kan påvirke eller overprøve de avgjørelser som treffes av påtalemyndigheten eller domstolene.

Det at Økokrim har innledet etterforskning om deler av sakskomplekset, reiser vanskelige spørsmål om grensen mellom parlamentarisk kontroll og strafferettslig etterforskning. Jeg vil her vise til at det parlamentariske vurderingstemaet er noe annet enn det strafferettslige, og at pågående etterforskning ikke uten videre kan hindre Stortinget i å behandle viktige og aktuelle spørsmål. Stortinget

gets oppgave er å føre kontroll med at regjeringen og forvaltningen opptrer i henhold til Stortingets vedtak og gjeldende regelverk, og her vil jeg særlig nevne Stortingets vedtak om nulltoleranse for korrupsjon. Stortinget skal derimot ikke opptre som en domstol, noe vi heller ikke på noe vis har til hensikt å gjøre.

Det er komiteens håp at denne høringen skal gi nødvendige opplysninger i saken, som bakgrunn for de konklusjoner komiteen skal treffe i sin innstilling til Stortingets plenum.

Komiteen har ønsket å belyse saken på en bred måte og har invitert representanter fra de ulike berørte aktørene. Disse er:

- Næringsminister Monica Mæland sammen med ekspedisjonssjef i Eierskapsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet, Mette I. Wikborg
- Tidligere nærings- og handelsminister Trond Giske
- Styreleder i Telenor, Gunn Wærsted
- Konsernsjef i Telenor, Sigve Brekke
- Tidligere styreleder i Telenor, Svein Aaser
- Tidligere konsernsjef i Telenor, Jon Fredrik Baksaas
- Tidligere finansdirektør i Telenor, Richard Olav Aa
- Tidligere juridisk direktør i Telenor, Pål Wien Espen
- Tidligere styremedlem i VimpelCom, Ole Bjørn Sjulstad
- Tidligere administrerende direktør i VimpelCom, Jo Lunder
- Deloitte, ved advokat/partner Anne Helsingeng og partner Ingebret G. Hisdal
- Transparency International ved generalsekretær Guro Slettemark
- Professor Tore Bråthen
- Advokat Gudmund Knudsen

Ole Bjørn Sjulstad, Richard Olav Aa og Pål Wien Espen har takket nei til å delta i høringen. Komiteen tar dette til etterretning. Deres svarbrev til komiteen vil bli vedlagt innstillingen til Stortingets plenum.

Det vil bli tatt stenografisk referat fra høringen, og referatet vil følge som vedlegg til komiteens innstilling til Stortinget.

De prosedyrer som er fastsatt i reglementet for åpne kontrollhøringer i Stortinget, vil bli fulgt. De inviterte får nå først anledning til å holde en innledning. I de fire første delene av denne høringen er det slik at det er en åpen spørreunde, begrenset til 30 minutter, blant komiteens medlemmer. I de tre siste avdelingene av høringen vil først saksordfører, som er meg i denne saken, få 10 minutter til disposisjon, mens de øvrige representantene får 5 minutter til disposisjon.

For at komitémedlemmene skal få stilt så mange spørsmål som mulig, er det viktig at man stiller så korte spørsmål som mulig, og at man gir korte og konsise svar. Til slutt vil jeg gjøre intenst oppmerksom på at hvis de utspurte sitter inne med fortrolige opplysninger, skal de ikke si dette i en åpen høring, men de har plikt til å gjøre komiteen oppmerksom på at de sitter med en fortrolig informasjon, slik at komiteen da kan vurdere om vi i tilfelle skal lukke høringen, for at vi skal få besvart spørsmålene på en fyllestgjørende måte.

Så sier jeg helt til slutt til alle – og det får jeg vel gjenta mange ganger, det gjelder også oss på denne siden av bordet – at vi er nøye med mikrofonene, ikke fordi vi ikke hører hverandre i dette rommet, men på grunn av fjernsynsoverføringene, som er knyttet til de kameraene som er i rommet.

Da er vi klare til å gå løs på det vi skal gå løs på. Dette var nødvendig å gjennomgå slik jeg nå har gjort, for protokollen.

*Høring med Transparency International Norge ved
generalsekretær Guro Slettemark, med
professor/instituttleder Tore Bråthen og med
advokat/partner Gudmund Knudsen*

Møtelederen: Da ønsker jeg velkommen til de som nå sitter her. Det er Transparency International ved Guro Slettemark, som har vært her før, og så er det Tore Bråthen, som vi er glad for er kommet, og det samme sier jeg om Gudmund Knudsen. Dere vet at dere har 5 minutter til disposisjon for en innledning for oss nå, og da begynner vi med Guro Slettemark, vær så god.

Guro Slettemark: Mange takk for det.

Innledningsvis skal jeg presisere at TI Norge ikke har hatt tilgang til eller forsøkt å få tilgang til annen informasjon i dette sakskomplekset enn det som er offentlig tilgjengelig. Hovedhensikten min med å delta i denne høringen er å bidra konstruktivt ved å legge vekt på hvilke lærdommer som kan trekkes av saken, slik at vi som samfunn kan stå bedre rustet til å hindre korrupsjon.

Antikorrupsjonsarbeidet har minst to sider. Den ene siden er det etiske. Det er ting man holder seg borte fra, selv om det ikke er straffbart. Den andre siden er lover og regler. Alle vet at det foregår korrupsjon og hvitvasking. Bruken av skatteparadis er velkjent. Etisk atferd i næringslivet er ikke et alternativ til mangelfull lovgivning. Dette sier jeg fordi TI mener at storting og regjering må lede an i kampen mot korrupsjon, og vi håper på større djervhet fremover. Jeg skal belyse dette med tre temaer som går igjen i korrupsjonssaker, også VimpelCom-saken, og som alle tre er viktige for næringslivet, regjeringen og Stortinget.

De tre temaene er bruk av skatteparadis, skjult eierskap og varsler som ikke blir hørt eller tatt tilstrekkelig alvorlig. Jeg går rett på sak.

Bruk av skatteparadis: Betalinger til mottakere i skatteparadis er et varselflag som selskaper alltid må undersøke grundig. Dette utdypet jeg i forrige høring. Etter Panama Papers er det liten tvil om hva som faktisk står på spill. Vi har fått se en flik av de ødeleggende effektene av hemmeligholdsindustrien som skatteparadisene eller sekretessejurisdiksjonene representerer. Dette er for så vidt ikke noe nytt for TI, men det aktualiserer igjen spørsmålet om hva våre myndigheter har bidratt med for å hindre utviklingen.

I Norge har det skjedd litt. Vi har fått på plass en del utvekslingsavtaler for å sikre at skattepenger kommer inn. I Næringsdepartementets stortingsmelding «Et mangfoldig

og verdiskapende eierskap» uttrykker regjeringen en forventning om at selskaper bør søke å unngå å benytte skatteparadiser som ikke inngår skatteopplysningsavtaler med Norge. TI Norge etterlyser en mer fremoverlent holdning fra regjeringens side i dette spørsmålet, fordi det dreier seg om langt mer enn å få hjem skattepenger. Det handler også om at norske statseide selskaper, ved å benytte skatteparadiser, er med på å legitimere bruken av dem og er med på å opprettholde deres eksistens. Statseide selskaper bør gå foran med et godt eksempel, ellers kan man ikke forvente at private eiere vil la etikken gå foran forretningsmessige vurderinger.

Et beslektet tema som er omtalt i den samme meldingen, omtaler kravet om land-for-land-rapportering, som er innført for store selskaper innenfor utvinningsindustrien og skogdrift. Det er positivt at vi har fått på plass lovfestede regler om land-for-land-rapportering i disse næringene, men nedslagsfeltet for reglene er dessverre altfor snevert. I en studie som TI Norge har gjennomført av de 50 største børsnoterte norske selskapene med internasjonal virksomhet, vil, etter mine beregninger, bare 3 av de 50 være omfattet av disse bestemmelsene. TI Norge mener tiden er overmoden for å utvide bestemmelsene til å gjelde alle norske selskaper med internasjonal virksomhet. I dette bildet er heller ikke regjeringens forslag om land-for-land-rapportering til skatteformål på langt nær tilstrekkelig. Et minstekrav må være at regjeringen stiller krav om land-for-land-rapportering til de statseide selskapene i påvente av en skikkelig lovgivning. Dette ville være et viktig skritt for økt åpenhet.

Det andre temaet handler om skjult eierskap. Vi mener det nå haster med å få på plass et åpent eierregister i Norge. TI Norge har utdypet sitt syn i mange sammenhenger, også i Stortingets finanskomité. En ensidig norsk løsning ville selvsagt ikke ha løst problemene med det skjulte eierskapet i det Gibraltar-registrerte selskapet Takilant, som VimpelCom kontraherte med, men spørsmålet om skjult eierskap er høyt oppe på den internasjonale agendaen, og vi mener Norge trygt kan gå i front i dette spørsmålet.

Til tross for Stortingets enstemmige vedtak fra i fjor, har regjeringens arbeid til nå ikke vært særlig offensivt. Regjeringen har, etter det jeg kan se, heller ikke tatt opp spørsmålet om skjult eierskap i eierskapsmeldingene sine. Mange norske statseide selskaper er i full virksomhet i noen av de mest korrupsjonsutsatte land i verden. Et nærliggende krav fra regjeringen bør være at norske selskaper ikke inngår avtaler eller partnerskap med selskaper der de ikke vet hvem som er de egentlige eierne, altså de fysiske personene bak selskapet.

Mitt siste tema handler om varsling. Jeg har lest rapporten fra Deloitte og har vanskelig for å se hvilke konfidensialitetsregler som kunne være til hinder for videre varsling i denne saken. Dersom det er slik at styremedlemmer, ansatte og andre ikke kan gå til eierne sine ved mistanke om alvorlig korrupsjon på grunn av taushetsplikt, konfidensialitetshensyn eller av andre grunner, ja da må vi tenke annerledes. Stortinget har bedt regjeringen oppnevne et ekspertutvalg. I den sammenheng er det viktig at utvalget ikke får et for snevert mandat som kun

bergenser seg til arbeidsmiljølovens varslingsbestemmelser.

VimpelCom-saken dreier seg om en varsler som ikke har nådd frem. Regelverket er per i dag preget av skranker for varslingsrett. Det har vært viktig å beskytte bedriftene av konkurransemessige grunner. Vi må trolig snu perspektivet. Antikorrupsjonsarbeidet er viktigere for samfunnet enn bedriftenes kortsiktige omdømmeproblemer, og varslingsretten bør ses på som en del av ytringsfriheten, som ikke skal sensureres.

Disse tre temaene viser oss at antikorrupsjonsarbeidet ikke kan skje isolert, men er avhengig av styrket innsats på flere områder. Jeg tror historiens dom vil være at myndighetene i mange land, også i Norge, har brukt for lang tid og for svak medisin for å bekjempe et internasjonalt onde.

Møtelederen: Tusen takk til Slettemark. Da er det Tore Bråthen.

Ordet går til deg, professor Bråthen, vær så god.

Tore Bråthen: Jeg takker så mye for at jeg er invitert til denne høringen. Min faglige bakgrunn tilsier at jeg er invitert for å si noe om de selskapsrettslige rammer som gjelder i saken. Jeg skal altså si noe om gjeldende rett slik den bl.a. følger av norsk lovgivning, vedtatt av Stortinget. Det betyr at det vil være fullstendig misforstått å trekke noen slutning i retning av at professoren tar virkelig korrupsjon på alvor, eller det motsatte. Derimot må man gjerne mene at jeg tar rettsstaten på alvor. Innledningsvis kan det også være på sin plass å si at jeg har ikke binding til noen av de involverte i saken, og jeg er ikke medlem av noe politisk parti. At de som senere skal høres i saken, har vesentlig bedre kjennskap til faktum i den enn det jeg har, tilsier at jeg skal holde meg til det mer generelle og overordnede.

I invitasjonsbrevet sies det at komiteen i høringen

«(...) ønsker å få saken ytterligere belyst for å komme til bunns i hva departementet visste om VimpelComs engasjement i Usbekistan (...)»

Så følger det av invitasjonsbrevet at komiteen ønsker å komme til bunns i – jeg siterer:

«(...) hvordan Telenor fulgte eventuelle styringssignaler fra departementet i sin deltagelse i VimpelComs styre.»

Denne problemstillingen rommer én feil, en uhyre problematisk forutsetning og en litt problematisk og juridisk omdiskutert formulering. Før jeg sier noe om feilen og de problematiske forutsetningene, må jeg si at vi her har å gjøre med kompliserte selskaps- og konsernstrukturer som er regulert av en rekke lover i mange land. Dette er beskrevet i bl.a. Deloitte-rapporten. Jeg skal forenkle så mye som er forsvarlig.

Feilen ligger i det som sies om Telenors deltakelse i VimpelCom-styret. Styreverv er personlig. Det er altså ikke Telenor som har en deltaker i VimpelCom-styret. Den personen som Telenor i henhold til aksjonæravtalen kan bevirke at velges inn i VimpelCom-styret, må, når han eller hun deltar her, ta av seg Telenor-hatten og ta på seg VimpelCom-hatten. Som styremedlem i VimpelCom har man

ikke et ansvar bare overfor Telenor, men derimot overfor hele selskapet, alle aksjonærene. At det ville være nokså ugreit å se noen styremedlemmer i VimpelCom som Telenors mann eller kvinne, og dermed indirekte den norske statens representant, skjønner man nok hvis man i så fall spør om hvem de styremedlemmer som den russiske storaksjonæren skulle utpeke, skulle representere. For ingen synes vel det vil være greit om den norske stat er indirekte eier, indirekte representert, i et selskap som var direkte under Putins kontroll.

Den uhyre problematiske forutsetningen er at departementet ifølge invitasjonsbrevet skulle kunne komme med styringssignaler som måtte følges av styremedlemmene i VimpelCom. Denne forutsetningen er vanskelig både i denne saken og generelt. Og det må ses i sammenheng med en bestemmelse i aksjeloven og allmennaksjeloven § 17-1 annet ledd, som begge sier at ansvar kan pålegges den som medvirker til skadeforvoldelse. Vi har regler om et såkalt medvirkeransvar, regler som kom inn i norsk lovgivning i 2006. Og den er skummel, fordi den åpner for at den som utøver en tilstrekkelig sterk påvirkning på et styremedlem, kan bli ansvarlig for feil som styremedlemmet måtte begå. Og for den som utenforstående vurderer dette, er det selvfølgelig attraktivt å kunne saksøke den norske staten, som har dype lommer og mye penger, fremfor å saksøke styremedlemmene.

Dette gjør at man må være uhyre varsom med å utøve innflytelse på de styremedlemmene som sitter i et styre – hvis man ikke vil risikere å komme i ansvar. Dette er noe som Næringsdepartementet selvfølgelig vet, og eierskapsmeldingen er utformet for å prøve å balansere dette.

Den litt problematiske formuleringen knytter seg til ordet «styringssignaler». Det har sammenheng med at beslutninger i selskaper treffes i generalforsamling, i hvert fall treffes eierbeslutninger i generalforsamling, og da må man følge de formelle regler som gjelder for generalforsamling. Styringssignaler har ikke rettslige virkninger. En annen sak er at styremedlemmer selvfølgelig kan ta i betraktning det de oppfatter at eieren ønsker, men det er altså noe annet.

Når kontroll- og konstitusjonskomiteen skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar kan gjøres gjeldende, må man ta utgangspunkt i hvilke rettigheter staten ifølge norsk lov har som aksjonær i Telenor. Og som aksjonær i Telenor står staten rettslig sett prinsipielt i samme stilling som andre aksjonærer i Telenor, store og små.

Et utgangspunkt er at staten har aksjonærrettigheter i Telenor og overhodet ingen rettigheter i VimpelCom, hvor man ikke er eier. Som aksjonær i Telenor kan staten ifølge allmennaksjeloven møte på generalforsamling og kreve at det skal avholdes ekstraordinær generalforsamling, staten kan kreve en sak satt på dagsordenen for generalforsamling i Telenor, staten kan ta ordet og avgi stemme på generalforsamling, og som eier av mer enn 50 pst. av aksjene kan staten få sitt syn gjennom i de fleste saker, men ikke i alle. På generalforsamling i Telenor kan staten kreve informasjon som skal gis til alle aksjonærene, og staten kan via generalforsamling i Telenor kreve grans-

king av forholdene i Telenor, men altså ikke i VimpelCom.

Møtelederen: Tusen takk til Bråthen. Da går ordet til Knudsen. Vær så god.

Gudmund Knudsen: Takk for at jeg fikk komme.

Jeg skal gi en generell redegjørelse for det regelverket som jeg er bedt om å uttale meg om. Jeg skal altså ikke komme inn på den konkrete saken dette dreier seg om. Jeg skal snakke litt om deling av informasjon mellom selskapet og departementet, herunder også forholdet til Stortinget.

Et sentralt spørsmål i denne saken er hva statsråden kan kreve eller vente å få av informasjon av selskapet – konkret gjelder denne saken Telenor. Da er et utgangspunkt at Telenor er et børsnotert selskap, og delingen av informasjon mellom selskapet og departementet som forvalter av statens eierskap styres av allmennaksjelovens regler og til dels også av verdipapirhandelens rettslige regler. Ut fra dette er det et ganske sikkert utgangspunkt at utenom generalforsamlingen har departementet som aksjonær ikke noe rettskrav på å få ut opplysninger fra Telenor. Skal man ha et egentlig rettskrav som kan gjennomtvinges ved hjelp av rettsordenen, må det skje gjennom generalforsamlingen.

På den andre siden er det et like sikkert utgangspunkt at det ikke er noe generelt forbud i aksjeloven mot at Telenor frivillig gir departementet relevant informasjon. Aksjeloven har ingen generell regel om taushetsplikt, og dermed heller ikke noe generelt forbud mot deling av informasjon mellom selskapet og departementet. Og som vi skal komme tilbake til, mener jeg at man i en viss utstrekning også må kunne forvente at selskapet gir informasjon som er av betydning for staten som eier, særlig når dette har bakgrunn i en høring i Stortinget, og som Stortinget har interesse for.

Når vi snakker om hva man kan forvente å få av informasjon, må man ta som utgangspunkt at det er styret som må ta standpunkt til hva slags informasjon som skal gis. Dette er en vurdering som man i utgangspunktet må respektere. Når man må respektere styrets vurdering av hva slags informasjon som skal gis, har dette sammenheng med at det er styret som er ansvarlig for forvaltningen av selskapet, herunder at ikke sensitiv selskapsinformasjon kommer på avveie. Dette blir da en konkret vurdering.

I praksis er det atskillig uformell kontakt og deling av informasjon mellom selskapene og selskapets dominerende eller store aksjonærer. Dette gjelder uavhengig av om den store aksjonæren er staten eller om det er private aksjonærer det dreier seg om. Det er naturlig at partene i denne sammenheng tar opp spørsmål som aksjonærene er særlig opptatt av, så som spørsmål om korrupsjon når det gjelder staten som eier. Dette er spørsmål som staten gjennom eierskapsmeldingen har flagget at man er særlig opptatt av. Etter mitt syn bør departementet da etter omstendigheten også kunne forvente at informasjon om mulig korrupsjon gis av eget tiltak. Som nevnt: Dette blir styrets skjønn, men at det er en forventning om dette, må man nok kunne si.

Slik utveksling av informasjon har sammenheng med

det tillitsforholdet som eksisterer mellom aksjeeierne, og har sammenheng med et aktivt og godt eierskap, som man er interessert i. Ingen er interessert i at staten, og for så vidt heller ikke andre aksjonærer, skal utøve et passivt eierskap.

Det er én ting jeg vil understreke: Det er ikke noe egentlig maktmiddel for å få ut informasjon når det gjelder informasjon som innhentes på uformell måte utenom generalforsamlingen, men om departementet eller for den saks skyld også private aksjonærer ikke får den type informasjon som man med rimelighet kan forvente å få, kan dette selvsagt få konsekvenser for gjenvalg av styremedlemmene. Det har noe med tillitsforholdet mellom hovedaksjonærene og styret å gjøre. Konsekvensen av dette er at det kan bli en vurdering i forbindelse med et styre ved et senere gjenvalg som styremedlem.

Jeg skal også si litt særlig om informasjon om virksomhet i underliggende selskaper, herunder selskaper der statens selskap har en minoritetsposisjon, slik som i saken her, samtidig som dette gir innsyn og innflytelse i det underliggende selskapet. Det som er sagt om informasjonsutveksling, gjelder i utgangspunktet også for informasjon man har i underliggende selskaper. Her kan det imidlertid være særlige forhold som begrenser adgangen til informasjon. Det kan være avtaleforhold mellom staten og samarbeidende parter, og det kan være lovgivningen i det landet hvor det samarbeidende selskapet ligger, slik som det tydeligvis er i dette selskapet – uten at jeg derved har tatt noe som helst standpunkt til rekkevidden av den angivelige taushetsplikten som skal gjelde i dette selskapet.

Møtelederen: Tusen takk til alle tre.

Da skal vi starte utspørringen, og i denne delen av høringen er det slik at jeg som saksordfører har 5 minutter til disposisjon, og så er det 30 minutter for resten av komiteen. Stortingets forretningsorden bestemmer at i disse første 5 minuttene overlates styringen av utspørringen til nestleder Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Møtelederen: Da gir jeg ordet til sakens ordfører.

Martin Kolberg (A): Vi hører selvfølgelig intenst etter på dette, og det er ingen grunn til å sette spørsmålstejn ved om det som blir framført her, er juridisk korrekt – for å bruke et slikt uttrykk. Det skulle bare mangle. Vi stoler på det.

Men jeg vil spørre slik, til både Bråthen og Knudsen: Bråthen sier at her er det helt strenge regler, her er det slik å forstå at man er styremedlem i VimpelCom, og Telenor har ikke noe med dette. Knudsen sier at aksjeloven hindrer ikke at man formidler til eier det som man oppfatter som vesentlig. Dette er sakens kjerne på sett og vis. Dere to lærde må rydde opp i dette, i hvert fall for meg, og for komiteen. Da spør jeg slik: I denne saken var det slik at Telenors ledelse var informert om denne korrupsjonen allerede helt tilbake til iallfall 2011. De visste om det, men de unn-

lot å fortelle hovedeier om et så vesentlig brudd på Stortingets vedtak – da formodentlig under henvisning til at de ikke hadde lov til det fordi de ikke hadde tilgang på den informasjonen rent formelt. Er det riktig forstått, og hvordan bedømmer dere en slik handlemåte? Jeg hører dere litt forskjellig, og jeg vil gjerne at dere rydder opp i det. Er det slik at loven, Knudsen, hindrer Telenor i å gå til hovedeier med dette? Jeg stiller det samme spørsmålet til Bråthen.

Gudmund Knudsen: Du stiller et meget konkret spørsmål, og rent innledningsvis vil jeg ikke foreta en konkret vurdering av hva som var riktig og galt i denne situasjonen. Det har jeg ikke forutsetninger for.

Martin Kolberg (A): Jeg spør prinsipielt. Er det prinsipielt slik at Telenor faktisk ikke har lov til å fortelle sin hovedeier om korrupsjon i henhold til lovverket?

Gudmund Knudsen: Det generelle svaret på dette ligger i det jeg sa. Det er ikke noen generell taushetsplikt overfor staten som eier, men dette må vurderes i det konkrete tilfellet ut fra hva som er forsvarlig ut fra selskapets forhold. Det er ledelsens ansvar å foreta en forsvarlig vurdering av om man bør hense til selskapets interesser i den informasjonen videre.

Martin Kolberg (A): Bråthen skal få ordet, men det betyr på dette punktet, Knudsen, at du slutter deg til Deloitte-rapportens formuleringer, for den formulerer etter mitt skjønn akkurat det du sier.

Gudmund Knudsen: Nå har jeg lest raskt gjennom Deloitte-rapporten, men jeg har ikke lest den i detalj, så jeg vil være litt varsom med å si om jeg slutter meg til den eller ikke.

Tore Bråthen: Jeg må ta samme forbehold som Knudsen gjorde. I spørsmålet lå det en del forutsetninger om faktum som jeg ikke har noen forutsetninger for å mene noe om. Men på det generelle plan kan jeg slutte meg fullt og helt til det Knudsen sa. Jeg har også, som Knudsen, lest Deloitte-rapporten relativt raskt, og hvis det er slik at den formuleringen var å finne der, slutter jeg meg til Knudsens vurdering av det.

Martin Kolberg (A): Det var oppklarende, vil jeg si.

Jeg må bruke det siste halvannet minuttet på å spørre Slettemark om det som er en gjenganger i hele denne saken, de såkalte FCPA-godkjenningene. Du har oversendt noen synspunkter til oss omkring det. Hvordan bedømmer Transparency International FCPA-godkjenningene som virkemiddel og godkjenningmiddel for eventuelle påstander om korrupsjon?

Guro Slettemark: Da må jeg nesten spørre tilbake, for jeg kan ikke huske å ha oversendt noe til dere.

Martin Kolberg (A): Jo, vi har fått det, men har du synspunkter på FCPA?

Guro Slettemark: Det er et regelverk som har et veldig bredt nedslagsfelt, og som selskaper som bl.a. er registrert på børs i USA, må ta hensyn til. Vi har omtalt det noe i en håndbok for næringslivet, som vi har. Er det den du sikter til kanskje?

Martin Kolberg (A): Ja, det er riktig.

Guro Slettemark: Det er egentlig bare en påminnelse til selskaper om at de også må ta hensyn til amerikansk FC-PA-lovgivning når de utformer sine antikorrupsjonsprogrammer. Det er mulig det er denne du sikter til?

Martin Kolberg (A): Det er korrekt.

Guro Slettemark: Jeg vet ikke om jeg kanskje burde få et litt mer spisset spørsmål. Jeg er ikke ekspert på FCPA-lovgivningen.

Møtelederen: Da er tiden ute, og spørsmålet må da spisses i den felles bolken og oppfølgingen.

Vi er nå gått over i den 30-minutters bolken som gjelder de andre medlemmene av komiteen.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Da går ordet først til Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Takk. Mitt spørsmål går til Bråthen.

Kunne du, i det jeg forstår må bli en sammentrengt form, si i hvilken utstrekning en deleier av et aksjeselskap er ansvarlig for disposisjoner som gjøres i administrasjon eller styre i selskapet?

Tore Bråthen: Hvis det var spørsmål om i hvilken utstrekning, vil svaret være ingen.

Michael Tetzschner (H): Men hvis man f.eks. får tips om at man har en forretningspraksis som er uforenlig med lover og regler, hvordan vil det da være en korrekt fremgangsmåte for en eier som ellers ikke deltar i styret, å gå frem på?

Tore Bråthen: Aksjeloven og allmennaksjeloven legger opp til at eiere har en vidtrekkende adgang til å kreve informasjon på generalforsamlingen i selskapet. Så et grep ville da være å melde dette inn som et spørsmål til selskapet og kreve svar på dette på generalforsamlingen. Hvis man er usikker på hvordan saken ellers skulle behandles, eller er usikker på hva som kan ha foregått, har aksjeloven og allmennaksjeloven regler om at man kan kreve iverksatt granskning av selskapet, som da gjøres i atskillig utstrekning. – Jeg vet ikke om det var dette du spurte om.

Michael Tetzschner (H): Det var nettopp det.

Til Knudsen: Hvilke regler er det man underkaster seg når man børsnoterer et selskap?

Gudmund Knudsen: Generelt, foruten de alminnelige reglene i allmennaksjeloven, er man også underlagt reglene i verdipapirhandeloven og børsregelverket.

Michael Tetzschner (H): Hvilke begrensninger setter det for en eiers muligheter til å gripe inn utenom de vanlige styringslinjer?

Gudmund Knudsen: Det var også et veldig generelt spørsmål, men du tenker kanskje på likhetsprinsippet? Verdipapirhandeloven har på samme måte som allmennaksjeloven et generelt likhetsprinsipp. La meg med en gang tilføye at likhetsprinsippet blir fra tid til annen misforstått, slik at det er absolutt. Det innfortolkes i dette likhetsprinsippet at det ikke er til hinder for enhver forskjellsbehandling. Det er bare den usaklige forskjellsbehandlingen som er i strid med likhetsprinsippet. På den måten er aksjelovens likhetsprinsipp og verdipapirhandelovens likhetsprinsipp sammenfallende.

Møtelederen: Siste spørsmål.

Michael Tetzschner (H): Verdipapirhandeloven og aksjeloven gjelder selvfølgelig også når staten opptrer som aksjeeier på linje med private aksjeeiere – er det slik?

Gudmund Knudsen: Det er helt klart. I fortsettelsen av dette svaret kommer likhetsprinsippet opp når man gir en hovedaksjonær informasjon som de små aksjonærene ikke får tilgang til. Da er mitt syn at det etter omstendighetene vil være saklig av selskapet å gi en dominerende aksjonær informasjon som ikke deles med små aksjonærer. Det vil ikke være i strid med likhetsprinsippet. Stikkordet er at slik deling av informasjon må være i selskapets interesse.

Møtelederen: Per Olaf Lundteigen, Senterpartiet – vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Først til Slettemark. Du sa i din innledning:

«Jeg har lest rapporten fra Deloitte og har vanskelig for å se hvilke konfidensialitetsregler som kunne være til hinder for videre varsling i denne saken.»

Kunne du utdype de konfidensialitetsreglene som eventuelt kunne vært til hinder for varsling?

Guro Slettemark: Jeg tror det nettopp er derfor komiteen har invitert disse gentlemen som er her ved min side.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men spørsmålet var til deg. Jeg har veldig knapp tid, så svar på spørsmålet mitt.

Guro Slettemark: Da er svaret: Jeg har fremdeles vanskelig for å se hvilke hensyn det skulle være.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok.

Så er det spørsmål til Tore Bråthen. Kan statsråden følge opp Stortingets vilje om nulltoleranse når det gjelder

korrupsjon, når staten gjennom eierskapet i Telenor er deleier i VimpelCom? Og da gjelder det første spørsmålet mitt formelt. Kan staten følge opp Stortingets vilje om nulltoleranse for korrupsjon når staten gjennom eierskapet i Telenor er deleier i VimpelCom – og da gjelder det formelt først?

Tore Bråthen: Man skal være klar over at som styringsredskap er eierskap i børsnoterte selskaper et veldig sløvt og dårlig styringsredskap. Så svaret er vel at dette i hvert fall er vanskelig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så er det det neste – det gjelder reelt. Kan en følge det opp reelt?

Tore Bråthen: Da tror jeg mitt svar er det samme, at dette er vanskelig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Er det en forståelse som også departementets politiske ledelse, etter din erfaring, også har?

Tore Bråthen: Det kan jeg ikke svare på, det må departementet svare på.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så er det spørsmål til Knudsen.

Du nevnte rettskrav i forhold til informasjon – bare gjennom generalforsamlingen. Så sa du videre at i praksis var det en rekke uformelle kontakter. Og så sa du at informasjon om korrupsjon kunne gis «av eget tiltak», på eget initiativ fra selskapet, da i de uformelle kontaktene, slik jeg forsto deg. Baksaas satt i styret for VimpelCom. Han har møtt statsrådene en rekke ganger. Burde Baksaas, på eget initiativ, gitt den informasjonen til statsråden?

Gudmund Knudsen: Der kommer du med et spørsmål som er veldig konkret, og som forutsetter en konkret vurdering av Baksaas. Som jeg nevnte, vil ikke jeg foreta en slik vurdering utover det generelle som jeg sa. Det blir som sagt en forsvarlighetsvurdering.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men det må da kunne være mulig å snakke om det ut fra et prinsipielt standpunkt. Du sa her at det var en omfattende uformell kontakt. Du sa videre at informasjon om korrupsjon bør kunne gis på eget initiativ fra selskapet. Telenor som selskap, med sin administrerende direktør, møter i en rekke møter som er mer eller mindre formelle eller uformelle, med departementet.

Gudmund Knudsen: Det jeg sa, er at generelt er ikke aksjeloven til hinder for at selskapet i sin kommunikasjon med hovedaksjonæren, her departementet, tar opp spørsmål som man vet at departementet er særlig interessert i, så som korrupsjonsarbeid. Samtidig nevnte jeg grensen for den informasjonsplikten. Hva man derimot skal informere om, må man rett og slett overlate til styret selv å vurdere, konkret.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja, men mitt spørsmål var ...

Møtelederen: Lundteigen, dette er det absolutt siste spørsmålet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Mitt spørsmål var ganske presist: Burde Telenors ledelse på eget initiativ, når adm. direktør satt i VimpelComs styre, fortalt dette til statsråden – *burde*?

Gudmund Knudsen: Som sagt: Det er en konkret vurdering som det ville være galt av meg å svare ja eller nei på.

Møtelederen: Da går ordet videre til Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Takk, leder.

Det er til Bråthen. Du poengterte dette med at styreverv er personlig, og de er ikke Telenors eller statens representant – nå tenker jeg på styremedlemmene i VimpelCom. Men så har vi en varsler, et styremedlem som vil varsle om noe han mener er galt, og går til Telenors representanter og varsler om dette. Du sier her at den som sterkt påvirker styremedlemmer, kan selv bli saksøkt. Men hvis man snur det og sier at den som sterkt ikke påvirker, eller ikke gjør noe: Kan vedkommende da bli saksøkt for ikke å ha veiledet varsleren i denne sammenheng? Det kan være at hvis han hadde fått et godt råd, kunne det ha begrenset skaden som skjedde. Kan man tenke seg den muligheten også?

Tore Bråthen: Det synes jeg er vanskelig å tenke seg. Det er vel snakk om en rettsregel som jeg har lite kjennskap til – hvis den overhodet finnes i norsk rett. Jeg tviler på det.

Helge Thorheim (FrP): Bare en oppfølging, leder.

Møtelederen: Ok.

Helge Thorheim (FrP): Men det var jo denne regelen du påpekte. Gjelder dette da bare i norske selskaper? Gjelder ikke det for de norske som er utpekt i andre selskaper?

Tore Bråthen: Jeg tror ikke jeg har påpekt noen slik regel. Det jeg som regel påpeker, er at den som påvirker et styremedlem, kan bli ansvarlig. Dette vil kunne være en storeier, eller det vil kunne være rådgivere.

Møtelederen: Da er det Jette Christensen.

Jette F. Christensen (A): Tusen takk.

Noe av målet med denne bolken er å finne ut om det finnes lover eller regler som er til hinder for å oppfylle Stortingets vedtak om korrupsjon.

Slettemark, du sier at du har vanskelig for å se hvilke konfidensialitetsregler som kunne være til hinder for videre varsling i denne saken. Er det sånn at Bråthen og Knudsen ser noen konfidensialitetsregler som Slette-

mark ikke ser? Kan både Bråthen og Knudsen svare på det?

Møtelederen: Knudsen.

Gudmund Knudsen: Jeg lurer på om jeg egentlig oppfattet spørsmålet – om det gjelder konfidensialitetsregler når det gjelder korrupsjon. Som jeg nevnte, gjelder dette et selskap hvor Telenor er deleier, og det som har vært fremme i saken, er den taushetsplikten som angivelig skulle gjelde i VimpelCom, og som jeg har forstått er et argument for at informasjonen ikke ble gitt. Hvor langt den taushetsplikten rekker, kan jeg ikke svare på. Det er en amerikansk regel, og jeg tror ingen norsk jurist vil uttale seg om hvor langt denne taushetsplikten rekker – om den kan strekkes så langt at den er et hinder for å gi informasjon til store aksjonærer.

Møtelederen: Bråthen.

Tore Bråthen: Jeg kan slutte meg til det Knudsen sier, men med den tilføyelse at det er underlagt utenlandsk rett, amerikansk rett, og det er ingen grunn til å tro at amerikansk rett går kortere enn norsk rett i å pålegge taushetsplikt for styremedlemmer.

Møtelederen: Da er det Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk.

To spørsmål til Slettemark. Du mer enn antyder at norske myndigheter, inkludert andre myndigheter, ikke er aktive nok med hensyn til nullkorrupsjon. Hvilke tiltak, eventuelt systemer, er det en i dag ikke har tilgang til, som kunne ha skapt et annet bilde av myndighetenes holdning til dette arbeidet?

Guro Slettemark: Det blir egentlig å gjenta de tre temaene som jeg tok opp i innledningen min. Det er tiltak for å hindre bruk av skatteparadis, herunder land-for-land-rapportering. Det handler om åpenhet i eierskap. Det handler om å styrke reglene når det gjelder varsling, hvor jeg forstår at Stortinget har bedt regjeringen om å nedsette en ekspertgruppe. Da var min innstilling til det at det er viktig at det blir en bredt sammensatt gruppe med veldig bred kompetanse på dette området.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Et spørsmål til: Statsråden har uttalt at en del av de sakene som det nå er fokus på i forhold til korrupsjon, ligger tilbake i tid, og har på den måten også gitt uttrykk for at det næringslivet som er etablert i utlandet i dag, har en annen og større grad av bevissthet både i teori og i praksis omkring forhold som kan lede til korrupsjon. Deler du den vurderingen?

Guro Slettemark: Ja og nei. Jeg tror nok at det har vært en utvikling mot veldig mye større bevissthet. Jeg gjorde, litt for min egen del, en liten opptelling i eierskapsmeldingene de siste årene – jeg søkte bare på korrupsjon – og ser at fokuset er veldig mye større. Vi har også sett en utvik-

ling hvor vi har fått en britisk lovgivning som er mye strengere. Vi har amerikansk lovgivning som har en større innvirkning, altså økt globalisering. Og vi ser ikke minst at vi har en aktiv norsk presse som får frem disse sakene. Jeg tror at dette samlet er med på å øke aktpågivenheten og også skjerper selskapers og for så vidt også offentlige myndigheters innsats mot korrupsjon. Men det jeg ville frem til, er at det er en del tiltak som vi ser at med fordel kunne innføres for ytterligere å styrke denne innsatsen.

Møtelederen: Da går ordet til Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V): Tusen takk.

Aller først: Jeg setter veldig stor pris på at dere er her og bruker deres tid med oss. Det gjør dere jo frivillig, så jeg forstår at noen av spørsmålene her ikke lar seg besvare fra deres side fordi det inngir til spekulasjoner – så det har vi forståelse for.

Jeg har noen generelle spørsmål. Dere har jo vært inne på det formelle som skjer i konsernet, og jeg vil litt inn på det uformelle som kan skje innenfor et konsern. Hvis man legger noen forutsetninger til grunn, for det må vi kanskje gjøre for å få noen konkrete svar, kunne dere si noe om den uformelle kontakten som bør oppstå, som kan oppstå, eller som ville oppstå dersom flere direktører i en konsernledelse var informert om mulig korrupsjon som selskapet kunne være involvert i indirekte? Og jeg forstår at i denne Deloitte-rapporten har det ikke kommet fram noe som tilsier at det har vært noe formelt varsel oppover i konsernledelsen, men vi vet at to direktører var informert om slik varsling. Jeg vil gjerne høre litt om den uformelle kontakten som kan være i en konsernledelse, hvor to direktører, i dette tilfellet, har vært informert om korrupsjon. Hvordan skjer den uformelle kontakten i selskaper generelt, og hva ville være et godt sunnhetstegn når det kommer til hvor mye opplysninger som deles i konsernledelsen – innad, dem imellom?

Guro Slettemark: Hvem var spørsmålet til?

Abid Q. Raja (V): Egentlig til dine to sidemenn.

Møtelederen: Da begynner vi med Bråthen.

Tore Bråthen: Ja, dette var ikke lett, og her kom det mange spørsmål på en gang. Dessuten ligger nok spørsmålene godt på siden av hva jeg som jusprofessor kan ha noen formening om.

Det jeg har merket meg her, er at det uansett vil være viktig hvor presis den informasjonen man hadde, var. Veldig upresis informasjon er det ikke naturlig å gå videre med, vil jeg tro. Hvis informasjonen er veldig presis, kan det stille seg annerledes. Men nå må jeg være varsom, og jeg mener med dette ikke å si et ord om hvordan det har forholdt seg i Telenor-systemet, for det vet jeg ingenting om.

Møtelederen: Knudsen, har du noe du vil legge til eller trekke fra?

Gudmund Knudsen: Jeg skal knytte et par bemerkninger til dette.

Jeg vil jo si rent generelt, uten at jeg tar standpunkt til denne konkrete saken, at et selskap bør være organisert slik, og dette er det jo også pekt på i Deloitte-rapporten, at viktig selskapsinformasjon som man vet er av betydning for styret, kommer opp til daglig leder og til styret. Det kan man si rent generelt. Jeg tror det vil være bred enighet om at det er styret og daglig leders ansvar å organisere selskapet på den måten. Men når det er sagt, kan det selvsagt inn- tre svikt i et system, slik som det gjør i alle systemer. Men det rent prinsipielle, det vil være på det rene. Så kan det selvsagt være slik som Tore Bråthen sier, at det vil alltid være grensetilfeller når informasjonen er såpass håndfast at den bør sendes videre, men prinsippet skulle være klart nok, og det ble også antydnet i Deloitte-rapporten, eller sagt nokså klart i Deloitte-rapporten.

Abid Q. Raja (V): Jeg vet at det er veldig vanskelig å gå inn på den konkrete saken, men – jeg har bare hatt ett spørsmål, jeg får vel to til, komitéleder?

Møtelederen: Du får i hvert fall ett til i denne runden.

Abid Q. Raja (V): Det går på at det vi vet, er at det har vært en varslar som har snakket med både finansdirektøren og den juridiske direktøren, og vi vet at en eller begge har gitt denne varsleren råd om å gå tilbake til Telenor-oppevnte styremedlemmer i VimpelCom, og også bedt dem om å skrive e-post til dem. Såpass alvorlig har det jo vært, såpass stor involvering har det vært.

Mitt spørsmål er: I et så stort konsern med en så sterk bekymring for at 55 millioner dollar skulle bli betalt i korrupsjonspenger, som nå i ettertid også har vist seg å være riktig, hvordan er den uformelle kontakten? For vi finner jo ikke noen papirer på at disse direktørene har snakket med Baksaa eller Aaser eller noe om dette. Hvordan er den uformelle kontakten i en konsernledelse når den type opplysninger ligger på bordet? Guro Slettemark, du kan gjerne også bidra hvis du har noe å komme med.

Gudmund Knudsen: Hvis jeg skal begynne, vil jeg si at det er jo ikke noen regler for hvordan dette skal skje innenfor et konsern. Dette vil være forskjellig fra konsern til konsern. Dette har blitt tatt opp i Deloitte-rapporten, og jeg har i grunnen ikke noen grunn til verken å tilføye noe eller korrigerer det som er sagt der – det ville rett og slett ikke være riktig av meg – utover det jeg sa i forrige innlegg om at det må jo være en forsvarlighet, at det i ethvert konsern må være forsvarlige rutiner som bringer viktig selskapsinformasjon opp til ledelsen. Det tror jeg alle vil være enige om, at et slikt system må det være i alle konsern og i alle selskaper.

Møtelederen: Da er det Erik Skutle.

Erik Skutle (H): Takk for det.

Til Bråthen. Siden styrevervene i selskapene er personlige, må det også bety at informasjonen som styre-

medlemmene får, f.eks. et Telenor-nominert styremedlem, ikke automatisk betyr at Telenor har den samme kunnska- pen.

Tore Bråthen: Svaret er ja.

Erik Skutle (H): Og det vil også gjelde selv om de nominerte styremedlemmene tilfeldigvis også er medlem av konsernledelsen i Telenor?

Tore Bråthen: Svaret er fortsatt ja.

Erik Skutle (H): Så til Knudsen. Du sier at eier kan forvente relevant informasjon, og at det er uformell kontakt også mellom generalforsamlingene. Men for at et selskap skal dele informasjon med de eiere som selskapet ønsker, går jeg ut fra at det er styret som kollegium som beslutter hvilken informasjon som skal deles, ikke det enkelte styremedlem.

Gudmund Knudsen: Ja, det enkle svaret på ditt spørsmål er at styret opptrer som et kollegium, det er ikke det enkelte styremedlem som opptrer. Der vil det ofte være slik at det kan være styreformannen som representerer styret. Jeg vil også bare presisere selve problemstillingen. Den uformelle kontakten vil i praksis være med de store, dominerende aksjonærene. Man har selvsagt ikke noe uformell kontakt med de enkelte aksjonærer i Norsk Hydro.

Erik Skutle (H): Jeg skjønner. Så hvis man har et styre på, la oss si, syv personer, og en person ønsker å dele informasjon med en eller flere eiere, og resten av styret mener at det er uklokt, så vil den personen da ikke kunne dele den informasjonen?

Gudmund Knudsen: Det må jeg si vil være den klare hovedregelen. Styret opptrer som et kollegium, og det vil ikke være i samsvar med dette om det enkelte styremedlem på egen hånd kontakter sin eier. Det kan også presiseres at det kan nok tenkes enkelttilfeller, typiske joint venture, hvor dette vil være annerledes, men som en hovedregel er dette helt klart.

Erik Skutle (H): Jeg skjønner.

Et siste kort spørsmål til Slettemark: Du sa at det hadde blitt betydelig mer oppmerksomhet rundt antikorrupsjonsarbeidet i eierskapsmeldingene de siste årene. Kan du bare gå litt mer inn på det, f.eks. når man begynte opptrappingen av oppmerksomheten rundt det?

Guro Slettemark: Dette høres kanskje litt nerdete ut, men jeg gjorde en slik opptelling, og det ser ut som det er i 2013 at det begynner å skje ting. På begynnelsen av 2000-tallet var ikke korrupsjon nevnt i det hele tatt, ikke med ett eneste ord, og heller ikke frem til 2005, til tross for at vi i 2003 hadde fått nye bestemmelser i straffeloven om korrupsjon. Så det er helt klart et økt fokus, både i offentligheten og i de ulike regjeringene som har vært.

Møtelederen: Da har jeg fem igjen på talerlisten. Une Bastholm, som nå skal få ordet, har ikke hatt ordet tidligere, så hun får litt mer tid. Vi andre må stille bare ett spørsmål i fortsettelsen.

Da er det Une Bastholm fra Miljøpartiet De Grønne – vær så god.

Une Aina Bastholm (MDG): Takk for det.

Den norske staten har nulltoleranse for korrupsjon. Spørsmålet vi stiller oss, er hva slags policy man må ha for å sørge for at man som eier forhindrer korrupsjon og kanskje også bidrar til å bekjempe det.

Jeg merket meg at Slettemark sa at det er en del tiltak man mener kunne ha vært gjort. Jeg vil gjerne at du utdyper det litt. Og til Knudsen: Du sa at selskapet burde organisert seg sånn at den typen informasjon tilfløt daglig leder og styret i Telenor. Kunne du også ha utdypet litt hvordan man burde ha organisert det bedre for å sørge for at en sånn type informasjon, som er viktig for den norske stat som eier, tilflyter eier?

Gudmund Knudsen: Det siste spørsmålet, som konkret gjelder Telenor, tror jeg ikke jeg kan si så mye mer om enn det jeg sa forrige gang om det som står i Deloitte-rapporten. Jeg tror alle er enige om at et selskap må være organisert slik at informasjon som er så viktig at den bør tilflyte styret, også faktisk tilflyter styret. Det er det enighet om.

Une Aina Bastholm (MDG): Hvordan gjør man det konkret? Det trenger jeg hjelp til å forstå.

Gudmund Knudsen: Hvordan man konkret gjør det, tror jeg ikke jeg vil komme nærmere inn på, men det er selvfølgelig med interne instruksjoner, retningslinjer og den type ting – styringsredskaper, for å si det sånn.

Guro Slettemark: Jeg kan egentlig bare gjenta at vi savner en bedre lovgivning når det gjelder land-for-land-rapportering, det vil si åpenhet om visse nøkkeltall for norske selskaper som opererer internasjonalt, åpent eierskap, som jo også er i en lovgivningsprosess, og styrket vern av varslere.

Møtelederen: Da har vi seks igjen på talerlisten. Det er ett spørsmål til hver – korte spørsmål og korte svar. Vi i komiteen er enige om at vi må prøve å holde denne tidslinjen vår, og da må jeg begynne å bli streng her.

Da er det Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Takk.

Vi har et strengt straffebud mot korrupsjonshandlinger. Det gjelder, etter hva jeg skjønner, alle norske rettssubjekter uansett hvor de måtte befinne seg i verden. Når eierskapsmeldingen erklærer nulltoleranse mot korrupsjon, er ikke det bare å uttrykke det selvsagte: at staten, når den er eier, skal følge de lovene den som lovgiver har gitt? Jeg stiller spørsmålet til Bråthen.

Tore Bråthen: Jeg tror svaret må være ja.

Michael Tetzschner (H): Er det i tillegg noe kvalitativt en slik erklæring i eierskapsmeldingen gir, utover straffebudet?

Tore Bråthen: Ikke etter det jeg har fått med meg.

Michael Tetzschner (H): Takk,

Møtelederen: Da er det Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Til Bråthen: Du sa at du tok rettsstaten på alvor, og det var jo betryggende. Korrupsjon undergraver rettsstaten, og det er styremedlemmer i VimpelCom som er kjent med korrupsjon, styremedlemmer som er oppnevnt fra Telenor. Hvordan skal disse styremedlemmene gå fram for å sikre rettsstaten?

Tore Bråthen: Jeg vet fortsatt ikke noe om forholdene i styret i VimpelCom, men generelt er dette spørsmål man som styremedlem selvfølgelig må ta opp i styret. Da vil man få en styrebehandling av dette, man vil få dette protokollert. Hvis man ikke når frem i styret, gir ikke norsk lov noen andre virkemidler, da må man trekke seg som styremedlem. For styret i VimpelCom gjelder ikke norsk lov. Jeg må da ta forbehold om de reglene styret er underlagt, men jeg antar at de er ganske like. Dette munner i grunnen ut i at man som styremedlem i et slikt selskap har ganske svake og dårlige maktmidler.

Møtelederen: Da er det Gunvor Eldegard.

Gunvor Eldegard (A): Eg fekk vel nesten svar på det eg lurte på etter Per Olaf Lundteigen sitt spørsmål. Både Bråthen og Knudsen seier at styremedlemmene, altså styret, må gi informasjon som eit kollegium. Men dersom ein har mistanke om noko kriminelt, vil ikkje andre reglar då tre inn? Har ein som styremedlem lov til å sitja og sjå på at noko kriminelt føregår, og så gøyma seg bak ei teieplikt?

Tore Bråthen: Svaret må være nei – at man ikke kan gjøre det. Jeg vil også nevne at hvis man da er misfornøyd med utviklingen i et selskap, har man selvfølgelig alltid mulighet for å selge seg ut av aksjene, det er en velkjent mekanisme, men «wote with the feet» – man stemmer med føttene.

Gunvor Eldegard (A): Berre som ei oppfølging av det: Dersom du sit som styremedlem i eit selskap, og du trur selskapet har gjort noko kriminelt, har du ikkje då nesten ei plikt til å informera eigaren din?

Tore Bråthen: Om man skal gå til eieren, er jo et spørsmål. Det kan tas opp i forbindelse med dialog mellom selskapet og eieren på generalforsamlingen.

Møtelederen: Da er det Abid Raja – til ett spørsmål.

Abid Q. Raja (V): Professor, jeg synes dette er litt vanskelig. Baksaas var styremedlem i VimpelCom i pluss/minus fire år. Det du sier, er at da skal en være dønn lojal mot det som skjer i VimpelCom, og dermed leve i to forskjellige bokser, og ikke ta med seg opplysninger man erverver der, tilbake som konsernsjef i Telenor – som han også var på samme tid. Da har man opprettet to helt isolerte bokser som man som individ skal eksistere i, og dermed kan man ikke overføre noe kunnskap fra den ene til den andre. Det passer sikkert veldig fint i juridiske bøker, men i praksis høres ikke det helt riktig ut.

Tore Bråthen: Var dette et generelt spørsmål?

Abid Q. Raja (V): Ja, mener du at det høres helt riktig ut at man ikke skal ha med seg noen opplysninger når man sitter som styremedlem i VimpelCom i fire år, samtidig som man er konsernsjef – at da skal man holde alle opplysningene fra hverandre? Én ting er hvordan det skal være rent juridisk osv. i en tekstbok, men hvordan er dette i praksis? Det er jo der vi egentlig er, vi er i en praktisk sak, ikke i hypoteser.

Møtelederen: Da må Bråthen få svare.

Tore Bråthen: Jeg har ingen forutsetning for å mene noe om hva slags informasjon Baksaas hadde som styremedlem i VimpelCom, men den informasjonen man får med seg der, vil være viktig for hvordan man som konsernsjef i et selskap skal være med på å forholde seg til den aksjeinvesteringen man har i selskapet. Så Telenors investering i VimpelCom vil antakeligvis være påvirket av Baksaas' kunnskaper, men hvilke kunnskaper han faktisk hadde, vet jeg ingenting om.

Møtelederen: Helge Thorheim – vær så god.

Helge Thorheim (FrP): Litt videre om det som også Eldegard var inne på: Alle styremedlemmene er jo personlig ansvarlig for utøvelsen av sitt verv. Hvis ett av styremedlemmene ikke får gehør fra resten av styret for å gå til eieren, vil det vel være naturlig at vedkommende opptrer som varsler overfor sin eier for nettopp ikke å komme i det personlige ansvarsforholdet når han oppdager korrupsjon. Vil det ikke da være rimelig at han går til eieren likevel?

Tore Bråthen: Jeg vet ikke om jeg skjønner spørsmålet. Hvis jeg har oppfattet det riktig, er dette noe Knudsen har uttalt seg om, nemlig at enkeltstyremedlemmer ikke skal gå til enkelteiere på eget initiativ. Knudsen får jo svare selv.

Møtelederen: Jeg tror det er mer relevant at Knudsen svarer på dette, hvis han ønsker. Vær så god, Knudsen.

Gudmund Knudsen: Først litt til det spørsmålet Raja hadde – muligens er det nyanser. Jeg vil bare utdype det Tore Bråthen sa. Når det gjelder kommunikasjon om de opplysningene man får som styremedlem i et annet sel-

skap, kall det oppdragsgiveren, gjelder i utgangspunktet egentlig det samme som jeg har nevnt generelt, om flyt av informasjon, men slik at informasjonen kan være avgrenset. For eksempel: I det tilfellet man kan gi informasjonen videre til sitt morselskap, for å bruke det uttrykket, vil jo det avgrenses av særlige regler om taushetsplikt og lojalitet overfor det enkelte selskapet. Så man kan nok ikke stille opp en generell regel om at man er avskåret fra å gi informasjon man får i den ene rollen over til den andre rollen. Det tror jeg vil være for stivbeint, for å si det sånn.

Så var det det andre spørsmålet. Nå ramlet jeg litt ut ...

Møtelederen: Gjenta det du, Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Det gjaldt det enkelte personlige styremedlem som får klar melding om at her er det korrupsjon, men han får ikke styret med seg på å gå til eier. Vil det ikke da være rimelig at den enkelte selv går til eier, i og med at han sitter med det personlige ansvaret i styret?

Gudmund Knudsen: Det kommer an på hva en legger i personlig ansvar. Straffeloven har én regel hvor man plikter å melde fra om et straffbart forhold, og det er en paragraf som jeg ikke har i hodet. Den gjelder ikke plikt til å melde fra til eieren, men den gjelder plikt til å melde fra overfor påtalemyndighet o.l. hvis man kan forhindre et straffbart forhold.

Jeg vil også si at hvis et styremedlem kommer under vær med at her er det et straffbart forhold eller et annet viktig spørsmål som dukker opp, som er om å gjøre at kommer opp, da er også utgangspunktet at du skal ta dette opp i et samlet styre til vurdering. Så kan man helt hypotetisk tenke seg at alle de andre stemmer imot at denne informasjonen gis videre. Da kommer en opp i en veldig hypotetisk situasjon egentlig, og jeg vet ikke om det har vært tilfellet her. Jeg vet ikke om det er noe unntak for dette, men jeg tror det er så hypotetisk at ...

Møtelederen: Da har jeg et spørsmål selv til slutt – bare ett spørsmål altså – til Bråthen og Knudsen.

Det er nesten å betrakte som en liten oppsummering, dette. Bråthen, du sa her tidligere i høringen at det ville være reelt og formelt veldig vanskelig for departementet å følge opp nulltoleransen, mens Knudsen altså sier at det ikke er noe formelt til hinder for at selskapet informerer departementet. Er det da, oppsummert, slik å forstå at det er styret i Telenor som til slutt som kan, må og bør gjøre en vurdering av om departementet skal få denne informasjonen?

Jeg gir ordet til Gudmund Knudsen først.

Gudmund Knudsen: Departementet forholder seg til styret i Telenor. Det blir da styret i Telenor som må vurdere om man etter omstendighetene vil gi informasjonen videre til departementet. Da er vi tilbake til den vurderingen som vi snakket om tidligere, at det må bero på en helhetsvurdering der man på den ene siden legger vekt på betydningen for departementet av å få den informasjonen opp mot eventuelle selskapsmessige hensyn som tilsier det motsatte.

Møtelederen: Bråthen – vær så god.

Tore Bråthen: Som eier må altså departementet utøve sin myndighet innenfor de rammer som gjelder for aksjonærer. Det betyr at departementet har samme makt og myndighet som andre store private aksjonærer i Norge har.

Møtelederen: Da sier jeg takk for svarene så langt.

Nå gir reglementet dere anledning til å komme med korte bemerkninger til slutt – i den grad dere ønsker det. Det virker som om Guro Slettemark gjerne vil det, så da kan vi begynne med deg, Slettemark.

Guro Slettemark: En kort bemerkning: Det hang litt i luften dette med FCPA og taushetsplikt – det beklager jeg. Det har ikke vi god nok skoloring og innsikt i.

Men til spørsmålet om taushetsplikt kan være til hinder for deling av informasjon: Generelt vil jeg bare si til det at amerikanske myndigheter kanskje er av de aller mest aktive når det gjelder å etterforske korrupsjonssaker, og de er interessert i å få brakt disse opp i dagen. Men der har de også et helt annet system for å kunne melde fra til myndighetene. I tillegg har de også et system hvor varslere som bringer fram korrupsjonssaker, faktisk også blir økonomisk belønnet – uten at jeg vil si at dette er en vei å gå for Norge. Men det viser noen av rammene.

Møtelederen: Tore Bråthen – vær så god.

Tore Bråthen: Det har vært noen spørsmål om den økte bevissthet om korrupsjon. Jeg har ikke foretatt noen tilsvarende undersøkelse som Slettemark, men jeg kan opplyse om at til langt ut på 1990-tallet var det altså skattefradrag for bestikkelser.

Møtelederen: Det er Stortinget bevisst – og litt flau over.

Gudmund Knudsen – vær så god.

Gudmund Knudsen: Jeg føler ikke behov for å si noe avslutningsvis.

Møtelederen: Da sier jeg på vegne av komiteen hjertelig takk til dere tre. Dere har opplyst oss på en god måte. Tusen takk.

Da er det pause fram til kl. 10.25.

Høringen ble avbrutt kl. 10.15.

Høringen ble gjenopptatt kl. 10.26.

Høring med Deloitte

Møtelederen: Da fortsetter vi denne åpne kontrollhøringen.

Vi har stor glede av å ønske Deloitte's representanter hjertelig velkommen til kontroll- og konstitusjonsko-

mitéen her i Stortinget. Det er, som allerede innannonsert, Anne Helsingeng og Ingebret G. Hisdal som er her. Hjertelig velkommen til dere to.

Dere har formodentlig hørt alt jeg leste i starten av høringen, så jeg repeterer ikke det nå. I henhold til forretningsorden plikter jeg å gjøre dere oppmerksomme på at hvis dere sitter med fortrolig informasjon som er nødvendig for å belyse spørsmålet, skal dere ikke si det her i høringen, for det er en åpen høring, men dere skal gjøre komiteen oppmerksom på det, slik at vi eventuelt kan lukke høringen for å få høre det fortrolige svaret.

Noe mer sier jeg ikke. Det er 10 minutter til disposisjon her nå, og jeg forstår det slik at det er Helsingeng som skal snakke i 10 minutter. Da gir jeg ordet til deg. Vær så god.

Anne Helsingeng: Takk for det, komitéleder, og takk for invitasjonen til å delta i høringen og redegjøre for vår gjennomgang av Telenors eierskap i VimpelCom, og til å svare på de spørsmål som komiteen måtte ha til vår rapport.

Vi vil allerede innledningsvis be om forståelse for at vi ikke kan kommentere saken utover det som framkommer av vår rapport.

Møtelederen: Det er helt unormalt å bryte inn, men jeg vil bare si at det har dere meddelt komiteen, og det har komiteen forstått og akseptert – bare så det er sagt.

Anne Helsingeng: Det er fint. Vi har også lagt til grunn at komiteen har lest rapporten, og vi vil derfor i vår innledning ikke gå inn i våre vurderinger, men kort si litt om vårt mandat, hvordan vi har jobbet, og de grunnleggende forutsetningene for vår gjennomgang.

Vi ønsker også å vise til at dette har vært et omfattende arbeid. Det gjelder et komplekst tema over en lang tidsperiode på hele ti år. Våre funn og observasjoner er nedfelt i en 52 siders rapport, og det er ikke mulig for oss gjennom denne høringen å gi en fullt ut representativ gjengivelse av alle aspekter i saken. Vi er opptatt av at man leser rapporten i sin fulle sammenheng, og spesielt mener vi det er viktig på de områdene hvor vi har gitt kritikk til enkeltpersoner.

Vårt mandat kan deles i to hovedbolker.

En stor bolke er å se på Telenors håndtering av selve eierskapet i VimpelCom, dvs. den formelle virksomhetsstyringen og ledelsens og styrets oppsyn med eierskapet.

Den andre bolken har handlet om VimpelComs investeringer i Usbekistan spesifikt. Vi er bedt om å se på handlinger og beslutninger knyttet til Telenor-nominerte styremedlemmer i styret i VimpelCom. Vi er bedt om å se på Telenors oppfølging som aksjonær når det gjelder disse investeringene som VimpelCom har hatt i Usbekistan, og vi er bedt om å se på informasjonen til Telenors majoritetseier, Nærings- og fiskeridepartementet, og informasjon som ble gitt til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité ved forrige høring.

Vi vil presisere at vi har ikke sett på andre sider av Telenors virksomhetsstyring, kun konkret knyttet til VimpelCom. Man kan altså ikke trekke en generell konklusjon om Telenors virksomhetsstyring basert på arbeidet vårt.

Vi har også lyst til å nevne at en viktig side ved vår gjennomgang, og som også er nedfelt i vårt mandat, er at våre vurderinger så langt som mulig skal baseres på situasjonen som den var på det tidspunktet en handling ble foretatt, dvs. at vi er bedt om så langt som mulig å unngå etterpåklokskap. Dette har også vært bærende for våre vurderinger.

Det framkommer for øvrig av mandatet vårt at vi skal ha fokus på læringspunkter, altså hvordan man skal ta ting framover. Vårt mandat har altså vært på Telenors håndtering. Det har ikke vært noen vurderinger fra vår side knyttet til VimpelComs håndtering av sine investeringer i Usbekistan eller andre steder. Dette ligger åpenbart utenfor mandatet, og vi vil også legge til her at disse investeringene har vært gjenstand for omfattende etterforskninger fra påtalemyndigheter i fire land.

Det omfattende mandatet vi har hatt, og den lange tidsperioden som skulle vurderes, har også ført til at vi har vært nødt til å ha en bred tilnærming i vår gjennomgang. Det har vært innsamlet og gjennomgått en betydelig mengde med dokumentasjon, og vi har gjennomført over 50 intervjuer, et bredt utvalg fra Telenors organisasjon. Vi har ikke intervjuet eksterne personer så som ansatte i VimpelCom, eller for så vidt heller ikke i Nærings- og fiskeridepartementet. Vi har jobbet etter Advokatforeningens retningslinjer for private granskinger og har i den forbindelse hatt stort fokus på verifikasjons- og kontradiksjonsprosesser for å ivareta den enkeltes rettsikkerhet.

Så vil jeg komme litt inn på det som også har vært tema her i morges, nemlig at det har vært en rekke bestemmelser knyttet til konfidensialitet og taushetsplikt som har hatt betydning for hvilken dokumentasjon vi lovlig har kunnet benytte i vår gjennomgang. En vurdering av lovligheten har vært en forutsetning i det mandatet som vi har fått fra Telenor. Dette gjelder særlig taushetsbelagte dokumenter knyttet til VimpelCom og VimpelComs styre og styredokumentasjon. Dette, også, betyr at vi ikke har kunnet motta forklaring fra Telenor-nominerte styremedlemmer i disses egenskap som styremedlemmer i VimpelCom. Det er også dokumentasjon som har vært undergitt advokaters taushetsplikt knyttet til rådgivning av Telenor-nominerte styremedlemmer, som ikke har vært tilgjengelig for oss.

Vi ønsker også å peke på noen fundamentale og grunnleggende føringer og kontekst som har hatt betydning for saken og våre vurderinger. VimpelCom er altså, som nevnt før i dag, et børsnotert selskap i USA som følger amerikansk regelverk for noterte selskaper, og som et børsnotert selskap i USA plikter de å etterleve alle regler knyttet til «corporate governance» som gjelder for utenlandske selskaper notert på den amerikanske børsen.

Telenor som en ikke-kontrollerende aksjonær kan ikke forvalte eierskapet sitt i VimpelCom på samme måte som de kan gjøre der hvor de har majoritet. Styremedlemmer nominert av Telenor i VimpelCom-styret er, som også Bråthen redegjorde greit for i dag, ikke der som Telenor-ansatte, men som VimpelComs tillitspersoner, med en personlig ansvarsrisiko. Disse styremedlemmene er bundet av taushetsplikt, ikke etter norsk rett, men etter amerikansk lovgivning, som gjelder for selskaper notert på ameri-

kansk børs, og etter lovgivningen i Bermuda, hvor VimpelCom er registrert. Så vi kan altså ikke uten videre legge til grunn synspunkter fra norsk lovgivning når det gjelder taushetspliktens grenser.

Et annet forhold som vi ønsker å vise til, er de alvorlige aksjonærkonfliktene som har vært i VimpelCom siden 2004 og fram til restruktureringen i 2010, hvor man etablerte VimpelCom Ltd. Vi ser også at nye konflikter så dagens lys i 2011, og det er et spørsmål om den operasjonelle og finansielle kontrollen av VimpelCom har vært en belastning i eierskapet mellom Altimo/Alfa og Telenor.

Som det også ble nevnt før i dag, som en ikke-kontrollerende aksjeeier kan Telenor kun gi uttrykk for forventninger til hvordan VimpelCom blir styrt, ledet og kontrollert, men ansvaret for forvaltningen og kontroll ligger utelukkende hos henholdsvis styret og administrasjonen i VimpelCom.

Det er ett av mandatpunktene vi ikke har kunnet svare opp. Det gjelder vurderingene av handlinger og beslutninger som de Telenor-nominerte styremedlemmene har hatt eller gjort på VimpelComs styre relatert til VimpelComs investeringer i Usbekistan. Dette ville i realiteten innebåret at vi skulle gjort en full evaluering av VimpelComs styre, noe som selvsagt ikke er innenfor vårt mandat, og heller ikke andre enn VimpelCom selv kunne ha gjennomført. Jeg viser også til det jeg har nevnt innledningsvis om forholdet til konfidensialitet og taushetsplikt. Jeg vil også opplyse om at Deloitte har vært bistått av advokater både i USA og på Bermuda for å avklare taushetspliktens omfang og spørsmål når det gjelder gjeldende rett i respektive USA og Bermuda.

Når det gjelder øvrige vurderinger og anbefalinger knyttet til VimpelComs investeringer i Usbekistan, inkludert denne bekymringsmeldingen og håndteringen i VimpelCom knyttet til disse 4G-transaksjonene, viser vi til det som framkommer i vår rapport.

Vi vil likevel bare her avslutningsvis i vår innledning bemerke at vi basert på den gjennomgangen vi har gjort, ikke har fått noen indikasjoner på at enkeltpersoner hos Telenor har hatt til hensikt å håndtere denne bekymringsmeldingen tilbake i 2011 på en måte som de ikke mente var korrekt, eller at noen av de ansatte i Telenor på noen måte har ønsket å skjule korrupsjon i VimpelCom som de etterforskende myndigheter har avdekket.

Møtelederen: Tusen takk til deg. Da er det, som dere vet, en spørreunde hvor jeg har 5 minutter, og deretter en spørreunde hvor komiteen har 30 minutter til disposisjon. Michael Tetzschner leder mens jeg snakker.

Michael Tetzschner overtok her møteledelsen.

Møtelederen: Da gir jeg ordet til ordfører for saken, Martin Kolberg.

Martin Kolberg (A): Vi må være raske her selvfølgelig, men den 12. mai sa tidligere konsernsjef Baksaas, eller han skrev, til DN: «Det var lovene, ikke jeg, som «kon-

struerte vanntette informasjonsskott» mellom Telenor og deleide Vimpelcom».

Det jeg gjerne vil ha deres synspunkt på, er om dette er en presis beskrivelse?

Ingebret G. Hisdal: Det er et komplisert spørsmål.

Martin Kolberg (A): Ja, det vet jeg.

Ingebret G. Hisdal: Dere har vært inne på det i forrige sesjon, og det jeg kan si, er at det står i vår rapport at vi er av den oppfatning at et selskap må innrette seg slik at den informasjonen som er av kritisk karakter, tilflytter ledelsen på en slik måte at den blir håndtert på en helhetlig måte, slik at man ikke får en fragmentert behandling av en sak. Men hvordan selskapene skal gjøre det, må være noe man vurderer fra sak til sak.

Martin Kolberg (A): Jeg formoder at dere ikke vil svare på dette spørsmålet, men jeg stiller det allikevel: Betyr dette at Deloitte indirekte også i rapporten – jeg har det foran meg her som du viser til nå – skriver, indirekte og forsiktig riktignok, at her burde man innrette seg slik at man ikke kom i den situasjonen at man ikke kunne informere eieren? – Er det det dere egentlig sier?

Ingebret G. Hisdal: Jeg kan forsøke å svare på det. Det som vi har sagt i rapporten, er at vi oppfatter for det første at denne bekymringsmeldingen, 2011, skulle ha kommet til ledelsen i Telenor og til styrets kunnskap på et tidligere tidspunkt. Det andre vi har sagt, er at alvorlighetsgraden av den bekymringsmeldingen burde man ha tatt med seg i vurderingen av den informasjonen som skulle bli gitt til eieren. Det er det som står i rapporten.

Martin Kolberg (A): Det synes jeg var et viktig svar.

Deler dere den vurderingen som det ble gitt uttrykk for i forrige avdeling her, at aksjelovens bestemmelser ikke på noe sett og vis er i veien for at man går til hovedeier og forteller at her er det mulighet for en betydelig kriminell handling?

Ingebret G. Hisdal: Vi har ingen andre bemerkninger til det enn det som blir gitt uttrykk for av spesielt advokat Knudsen i forrige sesjon. Det er vi enig i.

Martin Kolberg (A): Det ble i vår tidligere behandling, altså i forrige stortingsbehandling, hevdet med stor kraft fra ledelsen i Telenor at de hadde gardert seg hele veien ved å be om såkalte FCPA-betraktninger. Slik jeg forstår hele saken, er det jo nettopp det amerikanske myndigheter sier at på ingen måte er oppfylt. Kan dere være snille å berike oss med ytterligere informasjon knyttet til det i denne aktuelle saken?

Ingebret G. Hisdal: For det første er FCPA et uttrykk for en undersøkelse som man er pliktig til å gjøre etter amerikansk lovgivning for å påse at man ikke involverer seg i korruptive handlinger. Det er klart at hvordan den

undersøkelsen skal gjøres, er et annet spørsmål. Det som fremgår av den redegjørelsen som er gitt fra de etterforskende myndigheter i den såkalte Statement of Facts, er at det når det gjelder den undersøkelsen som ble gjennomført og initiert av VimpelComs ledelse, for det første ble gitt ikke-fullstendig informasjon til de personene som skulle gjøre undersøkelsen, og så står det også at undersøkelsen var «incomplete», altså ikke fullstendig. Men jeg tror det er viktig å være klar over at en FCPA-undersøkelse ikke må forestås som noe som er helt rammet inn. Det er en undersøkelse som må gjøres avhengig av hvilke fakta man står overfor, og kompleksiteten i de forholdene som man skal avdekke.

Møtelederen: Takk for det.

Da går møteledelsen tilbake til komitélederen, og vi går videre på den fellesbolken de andre partiene disponerer innenfor en ramme av avtalt tid.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Takk for det så langt.

Da har jeg Hans Fredrik Grøvan som den første.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det, og takk for orienteringen.

I hvilken grad oppfattet dere at det mandatet dere fikk fra Telenors styre, og den tilgang på informasjon som dere har fått, har vært tilstrekkelig og omfattende nok til å kunne gi et fullstendig bilde av hvordan Telenors eierskap i VimpelCom har vært håndtert?

Anne Helsingeng: Vi oppfatter at vi har hatt et godt samarbeid med Telenor. Vi har fått betydelige mengder med dokumentasjon, og vi har fått den informasjonen vi trenger.

Jeg vil legge til at det også er viktig å ta med seg i en slik gjennomgang at vi har også beskrankninger når det gjelder tilgang på informasjon gjennom både personopplysningsregelverket, rett til innsyn i det som også er privat korrespondanse og desslike, slik at – som jeg sa innledningsvis – når det gjelder dokumentasjon tilhørende VimpelCom, har det vært dokumentasjon som i svært begrenset grad har vært tilgjengelig for oss, og som vi ikke kunne ha samlet inn på et systematisk grunnlag. Vi har sett fragmenter, men ikke noen total gjennomgang gjennom de begrensningene jeg nå nevnte.

Jeg vil også si at Telenor-ansatte har stilt opp i møte med oss og har så vidt vi har opplevd, forklart seg utfyllende på de postene som de har kunnet forklare seg om. Så er det også slik at taushetspliktens grenser basert på hva som skjer innenfor VimpelCom-styret, har gjort at vi ikke har innsikt i hva som har skjedd i styret i VimpelCom.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Et oppfølgingsspørsmål: Dere sier i dag og skriver i rapporten at det har ikke vært en del av mandatet å vurdere de Telenor-nominerte og hvordan de har utført sine plikter som styremedlemmer i VimpelCom i løpet av perioden. Men hvordan vil dere begrunne og gi svar på at det er mulig å besvare mandatet

uten å vurdere den jobben som de Telenor-nominerte har utført som styremedlemmer i VimpelCom? Vil ikke dette være en vesentlig «missing link» som på en måte ikke kan gi et fullstendig bilde av hvordan dette eierskapet er blitt håndtert?

Ingebret G. Hisdal: Da tror jeg vi kan henlede til noe som også ble diskutert i forrige sesjon, og det er at hvis man skal gjøre en vurdering av de Telenor-nominerte styremedlemmene, må det være som en del av en vurdering av VimpelComs styre som kollegium. Det vil ikke være balansert å forsøke å gi en vurdering av hvordan VimpelCom-nominerte styremedlemmer har opptrådt, uten å gjøre en vurdering av hvordan hele styret som kollegium har opptrådt, og hvordan styret i VimpelCom samlet har håndtert denne saken. Det betyr også at man måtte gjøre en vurdering av hvordan ledelsen i VimpelCom hadde forholdt seg til sitt styre. Som Anne Helsingeng sa i innledningen: En slik gjennomgang er ikke noe som Telenor kan bestemme. De som kan beslutte en slik gjennomgang, er de styrende organer i VimpelCom.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Bare ett lite spørsmål til slutt. Dere skriver likevel i rapporten at dere har lagt til grunn – dere bruker den formuleringen – at varsler og bekymringer ikke ble reist som problem i VimpelCom på styrenivå i perioden fra varslingen ble kjent i 2011, og fram til den ble gjort kjent for Baksaa i 2014. Hva er det et uttrykk for ut ifra deres vurdering?

Ingebret G. Hisdal: Det vi har sagt i rapporten, er at vi har lagt til grunn at varslingen som sådan ikke har blitt diskutert i styret i VimpelCom som følge av den opplysningen vi har fått, at Baksaa først fikk vite dette i mars 2014. Det er bakgrunnen. Men det vi også har sagt, er at vi vet ikke hvilke andre tiltak som styremedlemmene – det være seg dem som er nominert fra Telenor, eller andre styremedlemmer – har forsøkt å gå inn i i mulige problemstillinger knyttet til korrupsjon i VimpelCom. Det vet vi ingenting om. Det eneste vi har fått opplysninger om, er at det ble igangsatt en granskning i VimpelCom initiert av styret i VimpelCom tidlig i 2013, en granskning som jo ikke, etter det vi forstår, ble avsluttet som følge av at det ble igangsatt etterforskning på et senere tidspunkt.

Møtelederen: Da går ordet til Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Jeg har to konkrete spørsmål. Dere har sikkert sett at enkelte har vært ute og sådd tvil om deres uavhengighet som granskere på oppdrag fra Telenor. Er det noe i dette som dere vil kommentere? Hvor uavhengige er dere?

Ingebret G. Hisdal: Hvis jeg skulle starte med å svare på det: Vi har fått et mandat. Vi har svart på det mandatet basert på vår profesjonalitet. Vi har ikke på noe tidspunkt blitt utsatt for press fra verken styret i Telenor eller ledelsen i Telenor når det gjelder våre konklusjoner. Jeg tror også det er ganske klart at det ikke er alt som står i den rappor-

ten som er av en slik karakter at verken styret eller ledelsen er helt enig i våre vurderinger. Men det har overhodet ikke vært noen diskusjoner hvor man har forsøkt å påvirke de konklusjoner vi har trukket.

Michael Tetzschner (H): Det andre spørsmålet er følgende: Er det noe som helst grunnlag for å hevde at Telenors ledelse i årevis har kjent til korrupsjon i VimpelCom?

Anne Helsingeng: Det kan vi ikke si at det er grunnlag for å hevde. Vi snakket om etterpåklokskapens klare lys her. Vi har lyst til å vise til at det er først i februar 2016 at VimpelCom har erkjent at det har vært korrupsjon knyttet til Usbekistan-investeringene.

Det er viktig å ta med seg at eventuelle mistanker ikke er det samme som å si at det er avdekket korrupsjon. Vi har i vår gjennomgang ikke avdekket at Telenor har vært kjent med mulige korruptive forhold ut over at man mottok denne bekymringsmeldingen i 2011 fra den Telenor-ansatte, som vi har redegjort for i vår rapport ikke ble eskalert opp til ledelsen, altså til konsernsjefen, før i mars 2014, til Telenors styre i desember 2014 og til Nærings- og fiskeridepartementet først påfølgende høst, altså i 2015.

Møtelederen: Da er det Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V): Jeg har egentlig flere spørsmål, men jeg skal begrense meg til to. Det første spørsmålet er: Dere har sagt at det er en del opplysninger som dere dels ikke har fått av ulike årsaker, dels opplysninger dere har måttet avgrense dere mot grunnet taushetsplikten, og enkelte ting som dere rett og slett ikke har fått innsyn i – dels VimpelCom, men dels også f.eks. Telenor-oppnevnte styre-representanters dialog med sine advokater, hvilke bekymringer de eventuelt har delt der, osv. Vil det være feil å si at om man hadde hatt tilgang til absolutt all informasjon, så ville konklusjonen i deres rapport kunnet være annerledes?

Anne Helsingeng: Vi har også skrevet i rapporten at idet vi ikke har all informasjon, kan vi ikke vite hva som ligger av annen informasjon annet sted – det er helt riktig.

Ingebret G. Hisdal: Kan jeg få tillegge én ting til det svaret?

Møtelederen: Absolutt.

Ingebret G. Hisdal: Som jeg forsøkte å si i sted – det ville også vært helt avhengig av at vi hadde fått anledning til å gjøre en vurdering av styret i VimpelCom som kollegium. Det er en viktig premiss – det ville være feil å forsøke å gjøre en vurdering av noen enkeltstyremedlemmers handlinger. Man må se på dem som en del av et kollegium og på hvilken informasjon dette styret, altså VimpelCom-styret, har fått fra sin ledelse. Det er en helt annen oppgave,

som måtte gjennomføres for eventuelt å kunne konkludere annerledes.

Møtelederen: Takk.

Abid Q. Raja (V): Det andre spørsmålet mitt er: Ut fra det vi vet, basert på deres egen rapport, har én varslere i alle fall varslet finansdirektør Aa og juridisk direktør Espen, det har også blitt skriftliggjort til tre Telenor-oppnevnte styremedlemmer, og Jo Lunder har vært informert. Dere konkluderer med at Baksaa ikke har visst om dette før i mars 2014. I de tre årene har altså, til tross for flere varslinger til Aa, Espen og skriftlig til Telenor-oppnevnte, ingen opplysninger uformelt – ikke formelt, det skjønner jeg – verken i en lounge, i en kantine, på løpetur eller hvor som helst, aldri et ord om dette blitt nevnt til Baksaa. Det er det som er deres konklusjon. Er det egentlig troverdig?

Anne Helsingeng: Vi kan utelukkende kommentere det vi har funnet sannsynliggjort og dokumentert. Vi har selvfølgelig spurt de mange vi har intervjuet, om alle disse uformelle fora, og vi har ikke kommet over informasjon som skulle tilsi noe annet enn det som Baksaa selv opplyser om, at han ble informert om dette da det ble kjent at VimpelCom var under etterforskning, i mars 2014.

Abid Q. Raja (V): Mitt spørsmål var: Er dette troverdig?

Anne Helsingeng: Vi vil ikke uttale oss om hva andre måtte mene om det. Vi bare uttaler oss om det vi har funnet sannsynliggjort gjennom vår gjennomgang.

Møtelederen: Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Dere fortalte at dere hadde behov for å få bistand fra amerikanske advokater og advokater fra Bermuda fordi det er mye formaljus. Rapporten dere har skrevet, er ikke på norsk. Er ikke det rimelig arrogant?

Anne Helsingeng: Der må vi nesten kommentere at konsernspråket til Telenor er engelsk.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så Telenor fant det ikke naturlig at en så sentral rapport, som inngår i Stortingets høring, skulle framlegges på norsk når det er så mye formaljus at sjøl dere hadde behov for å få bistand fra advokater i Bermuda og USA?

Anne Helsingeng: Vi må bare kommentere hva vi er bedt om å gjøre. Vi er bedt om å skrive en rapport på konsernspråket engelsk, og viser til at vår oppdragsgiver er styret ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Har dere lest forliket som er inngått i USA, i sin helhet?

Anne Helsingeng: Det har vi.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Dere kan ikke fortelle mer om det som står i det forliket, enn det som framgår av rapporten?

Anne Helsingeng: Nei.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Vi har fått en Google-oversettelse, som er rimelig upresis, og jeg kan vise til det som står under punkt 0.4 Telenors håndtering av informasjon relatert til VimpelComs 4G-investering i 2011, der det står:

«Vi har også observert at selv ledende ansatte i høytstående lederstillinger i Telenor synes ikke å ha hatt en klar og bevisst forståelse av hvordan man skal håndtere 2011-bekymringer internt i Telenor. I tillegg det faktum at Baksaa var et styremedlem i VimpelComs representantskap har etter vårt syn også påvirket hvordan enkeltpersoner har håndtert 2011-bekymringer internt i Telenor.»

Jeg har litt problemer med å ta det siden det er en så dårlig oversettelse, men det er vel et faktum at det var administrasjonen i Telenor som innstilte på styremedlemmer i VimpelCom – er ikke det korrekt?

Ingebret G. Hisdal: Det stemmer.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hva er det som ligger i det dere sier her: «I tillegg det faktum at Baksaa var et styremedlem ...» – altså at sjefen, som innstilte dem, la normen? Er det det dere sier?

Ingebret G. Hisdal: Nei, det er ikke det som er poenget vårt. Poenget vårt er at da denne saken kom på bordet, mente vi at det ble en vanskelig dobbeltrolle for Baksaa å sitte i styret i VimpelCom samtidig som han skulle ivareta Telenors interesser i kraft av konsernsjef. Det var en problemstilling som ble diskutert generelt. Da Baksaa gikk inn i styret, var det en problemstilling som ble diskutert av Telenors styre. De så at dette var et mulig konfliktområde, og så sier vi at dette vel også har medført at det ble en problemstilling.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men Baksaa satt sammenhengende i styret fra 2009 til 2013.

Ingebret G. Hisdal: Nei, det er ikke riktig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hva er feil ved det?

Ingebret G. Hisdal: Han var ute en periode i 2010, og han gikk inn i styret igjen i desember 2011 da et av de nominerte styremedlemmene fikk en lederposisjon i VimpelCom.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Vel, det går ikke fram av annen dokumentasjon, men det er sikkert korrekt. Et siste spørsmål: Det står her under sammendraget deres under 08 Informasjon til Telenors hovedaksjonær og til Stor-

tingets kontroll- og konstitusjonskomité om VimpelComs investeringer i Usbekistan:

«Men en mer helhetlig prosess for hvordan å håndtere VimpelCom-tilfeller, kan etter vårt syn ha bidratt til en bedre eierdialog med departementet.»
Hva betyr det?

Ingebret G. Hisdal: Vi har sagt i rapporten at det forhold at VimpelCom-saken, for å kalle den det, som altså går på Usbekistan, etter vår oppfatning ble håndtert på en fragmentert måte internt i Telenor. Det bidro til at også informasjonen til eieren ikke ble så presis som den burde ha vært. Vi har også sagt i rapporten at når man ble klar over 2011-bekymringsmeldingen, mener vi at den bekymringsmeldingen burde være tatt med i vurderingen av informasjonen til hovedeier.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det du sier nå, er at Baksaas gjennom sin lange styredeltakelse i VimpelCom hadde en helhetlig forståelse av hva som var saken, men at den ble presentert videre overfor statsråden på en fragmentert måte?

Ingebret G. Hisdal: Det har jeg ikke sagt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hva har du sagt?

Ingebret G. Hisdal: Jeg har sagt at håndteringen av VimpelCom-saken i Telenor burde vært gjort på en mer helhetlig måte, og det står også i rapporten at det å sikre den helhetlige behandlingen er konsernsjefens ansvar.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Er ikke motsetningen til helhet fragmentert?

Ingebret G. Hisdal: Jo, men så sier vi jo at det ikke var en så helhetlig behandling av saken. Vi er inne på den samme problemstillingen som ble diskutert i forrige sesjon, at når man får en kritisk sak på bordet, er det viktig at en konsernledelse virkelig tenker gjennom: Har vi nå etablert prosedyrer som gjør at vi klarer å se alle elementer i denne saken? Det er det som står i vår rapport.

Møtelederen: Da er det Jette F. Christensen.

Jette F. Christensen (A): Du sa at enkeltpersoner ikke har ønsket å skjule korrupsjon. Det er det som framgår av innledningen deres. Men da er spørsmålet: Hvorfor har det skjedd? Hvis enkeltpersoner sitter på informasjon og har gjort det lenge, hvis informasjonen om mistanke om korrupsjon verken tilfløt styre, ledelse eller statsråd, og hvis personene ikke ønsker å skjule det, hva er det som har skjedd? Hvorfor er ikke den informasjonen gitt videre?

Anne Helsingeng: I vår gjennomgang har vi fått forklaringer på hvorfor dette ikke har blitt eskalert videre opp til konsernsjefen. Da snakker vi om dem som ble informert om bekymringsmeldingene. Vi regner med at det er dit vi skal. Noen har forklart at de oppfattet at de var bundet av en

taushetsplikt basert på den serviceavtalen som var inngått mellom Telenor og VimpelCom, basert på utlånet av den personen som kom med bekymringen tilbake til Telenor.

Det har også vært opplyst at man oppfattet at dette var en VimpelCom-problemstilling, som tilhørte VimpelCom, og som ikke tilhørte Telenor. For øvrig vil vi vise til rapporten vår, hvor vi har gjort en vurdering av de enkeltpersonenes handlinger. Og som det framkommer der, har vi også gitt kritikk knyttet til lederskapet de har vist i den sammenhengen.

Jette F. Christensen (A): Så det var evnen til å ha innsikt i regelverket det sto på, ikke ønsket om å skjule eller gi beskjed om mistanke om korrupsjon?

Anne Helsingeng: Som vi har skrevet, og som vi har sagt før i dag, har vi ingen indikasjoner på at det var en hensikt å holde dette skjult. Men kall det gjerne vurderinger som kunne vært annerledes. Det har vi skrevet i rapporten.

Møtelederen: Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Det er sagt at dere ikke har gått inn i VimpelCom-styret som et kollegium, men likevel har dere fått opplysninger om hvorvidt de Telenor-nominerte har brukt sin vetorett inn mot styret i VimpelCom?

Ingebret G. Hisdal: Det vi kan si om det, er at slik vi oppfatter saken, og slik som det er fremstilt i det vi kaller «Statement of Facts», som er den beskrivelsen som er gitt av de etterforskende myndigheter, fremgår det ikke at 2000- og det vi kan kalle og 2005–2009-transaksjonene, ikke ble enstemmig vedtatt i styret i VimpelCom. Vi har ikke sett noe der som tilsier at man har vært inne i en veto-retdiskusjon knyttet til dem. Når det gjelder 2011-transaksjonen, var det en transaksjon som på grunn av sin størrelse falt inn under ledelsens fullmakt, slik at den var ikke på styrets bord før avtalen ble inngått.

Helge Thorheim (FrP): Det har vært diskutert om Telenor har kjent til dette i flere år, og da har man vel kanskje brukt som juridiske termer hvorvidt de var kjent med det eller ikke. Men når så sentrale personer som finansdirektør og juridisk direktør har vært kjent med dette – hvordan vurderer dere det? Er det tilstrekkelig til at Telenor har kjent til det, eller må det til konsernsjefsnivå og styret for at selskapet som sådant skal være kjent med det?

Anne Helsingeng: Vår vurdering er at Telenor har kjent til dette, men det har ikke kommet opp på konsernsjefens bord. Og ved at det ikke har kommet på konsernsjefens bord, har det heller ikke kommet til styret. Men at den informasjonen har kommet ut fra VimpelCom-muren og over til Telenor-siden, må være klart.

Ingebret G. Hisdal: Jeg vil legge til en ting, som jeg synes er viktig å presisere: Det man har vært kjent med, er en bekymringsmelding. Så har man i tillegg vært kjent

med forsikringer fra VimpelCom om at alle transaksjoner i Usbekistan har vært gjennomført etter at det har vært foretatt såkalte FCPA-undersøkelser. Det må man være klar over. Når det gjelder korrupsjon, ble man kjent med det fra Telenors ståsted på det tidspunktet det ble annonsert fra VimpelComs styre.

Møtelederen: Da er det Abid Raja.

Abid Q. Raja (V): Jeg har nå hørt dere si at dette ikke tilfløt konsernledelsens bord før i mars 2014. Da tenker jeg at for meg blir det lett å konkludere med at det ikke er noe «paper trail» som viser det. Men jeg er fremdeles på det tidligere sporet, og det er at man skal ha oss til å tro at selv om Espen og Aa er varslet av en varsler, denne varsleren har skrevet en e-post til tre styremedlemmer og Lunder er informert, så skal Baksaas ikke på noen måte ha vært informert om dette før i mars 2014, til tross for at han selv satt i VimpelCom-styret fra våren 2010 til juni 2011. Han hadde pause i de månedene – veldig heldige måneder, for å si det på den måten – og var tilbake igjen fra desember 2011 til desember 2014, altså i fire år. Og det er i den halvårige pausen han hadde, i det halvåret, disse varslingene og disse e-postene kom. Så skal man altså basert på våre ulike livserfaringer ha oss til å tro på at Baksaas ikke har hørt en eneste ting om dette. Det er mitt spørsmål.

Ingebret G. Hisdal: Da kan jeg svare veldig kort på det. Det vi har gjengitt i vår rapport, er den forklaringen som vi har fått etter å ha intervjuet de relevante personene om denne problemstillingen. De intervjuene vi har gjort, har vært forelagt intervjuobjektene, og de har verifisert intervjuene. Mer kan ikke jeg si om det. Det er situasjonen.

Abid Q. Raja (V): Altså er det ikke nødvendigvis sant. Som det heter i matte, det er ikke to streker under svaret her.

Møtelederen: Det var spørrerens synspunkt og ikke Deloitte.

Ingebret G. Hisdal: Da vil jeg bare si at vi har ingen indikasjoner på at det vi har fått oss forelagt fra intervjuobjektene, ikke har være korrekt informasjon, basert på det de kan huske, også av situasjoner for lenge siden.

Møtelederen: Da er det Une Aina Bastholm.

Une Aina Bastholm (MDG): Hisdal, du var inne på at det er konsernledelsen som har ansvar for å organisere seg på en sånn måte at informasjon som er viktig for eier, tilflyter eier. Dere har også vært inne på at denne taushetsplikten i VimpelCom-styret ikke er absolutt – den må vurderes, kanskje ut fra et helhetshensyn. Første spørsmål er: Er det da styreleders ansvar å vurdere et sånt helhetshensyn? Vi vet jo ikke hva slags diskusjoner som har foregått i det styret, men er det ansvaret styreleders?

Det andre spørsmålet er: Har styreleder grunn til å stole på den FCPA-godkjenningen, mener dere?

Ingebret G. Hisdal: Det var mange spørsmål, som gjelder VimpelCom – og hvilke vurderinger man har gjort i VimpelCom, går vi ikke inn på. Men jeg kan svare generelt på at når en konsernledelse som et styre har tillit til – og nå snakker jeg generelt – i et stort selskap som er børsnotert i USA, gir opplysninger om at man har gjennomført de nødvendige undersøkelser etter amerikansk lovgivning og fått bistand til å gjøre det av et velrenommert amerikansk advokatfirma som skal være spesialist på dette området, vil jeg forvente at et styre må kunne basere seg på den opplysningen.

Noe annet er det hvis man ikke har tillit til en konsernledelse, men da gjør man noe annet. Så det må være premisset.

Møtelederen: Da er vi ved veis ende – nesten. Jeg har avslutningsvis et spørsmål og et synspunkt som jeg gjerne vil ha en reaksjon på. Det framgår veldig tydelig at det var mye diskusjon i Telenors styre om Baksaas' deltakelse i VimpelComs styre. Det er litt vanskelig å lese disse tingene, derfor spør jeg her, oppklarende: Var det slik at man tenkte seg at Baksaas skulle være et aktivt styremedlem? Eller: Hva var motivet for at Baksaas skulle gå inn i denne vanskelige dobbeltrollen?

Ingebret G. Hisdal: Det som står i rapporten vår, og som vi har fått forklart var hovedmotivet, var at lederne hos hovedeieren satt i styret. Så det var for å skape balanse mellom de to eierne og også å skape en møteplass mellom eierne, for det er ingen tvil om at det har vært et krevende eierskap. Det var bakgrunnen.

Og så, som jeg også sa i sted, var dette en diskusjon som man hadde ved styrebordet, og man var bevisst på at det også kunne skape problemstillinger og være komplisert hvis det skulle oppstå problemer som gjorde at det var vanskelig å fylle rollen som både styremedlem og konsernsjef i Telenor.

Møtelederen: Et spørsmål som dere muligens vil vegre dere for å svare på: Deloitte er jo et stort, internasjonalt og meget anerkjent advokatmiljø. Er det en riktig betraktning å si at disse juridiske konstruksjonene som dere har redegjort for, og som ble redegjort for i forrige runde i denne høringen, faktisk har vært til hinder for at man kunne opplyse om denne meget alvorlige internasjonale kriminaliteten – og at vi hadde sluppet å sitte her hvis informasjonen hadde kommet fram til eier på en riktig måte?

Ingebret G. Hisdal: Jeg tror vi tar formannens innledning på det spørsmålet og sier at vi ønsker ikke å spekulere rundt den problemstillingen.

Møtelederen: Det er på en måte også et svar.

Tusen takk. Da er det ingen flere, tror jeg. – Ja vel, du får ett spørsmål, Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du refererte til den halvårige pausen som Baksaas hadde i styret. Du sa at det var gjengitt forklaringer fra relevante personer. Ole B. Sjulstad

satt i styret i 2008–2009, før det ble VimpelCom Ltd., og så, etter at det ble VimpelCom Ltd., i 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 – altså i sju år. Bare et kort spørsmål: Er Sjulstad en av dem som har gitt relevant informasjon på det punktet?

Anne Helsingeng: Ja.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Møtelederen: Tusen takk.

Da er det anledning, hvis dere begge to ønsker det, til å komme med noe som dere ikke har sagt; dere må ikke brenne inne med noe som dere mente at dere ville si. – Det er det ikke? Da sier vi hjertelig tusen takk for at dere kom. Det er pause til klokken er 11.30.

Høringen ble avbrutt kl. 11.15.

Høringen ble gjenopptatt kl. 11.30

Høring med tidl. administrerende direktør i VimpelCom, Jo Lunder

Møtelederen: Da er tiden der, og vi fortsetter denne åpne kontrollhøringen i Stortinget. Vi har gleden av å ønske Jo Lunder og Cato Schiøtz hjertelig velkommen. Vi er glade for at dere er her.

Jeg har blitt informert om at dere har hørt alt som er sagt om prosedyrene på forhånd, slik at dere er vel kjent med dem. Jeg skal egentlig gjenta det, men jeg gjør ikke det, for jeg synes ikke det er nødvendig, bortsett fra å presisere at hvis du, Lunder, sitter med informasjon som er av fortrolig karakter, og som det er nødvendig å fortelle om for å belyse svaret på spørsmålet godt, skal du ikke gjøre det, men du skal si at du sitter med slik informasjon, slik at vi kan vurdere om vi skal lukke møtet.

Da er dere godt kjent med hva som skal skje, og jeg gir ordet til Jo Lunder – vær så god.

Jo Lunder: Tusen takk, og tusen takk for invitasjonen. Jeg ser fram til å avgi en forklaring og belyse saken. Det har vært mange, inklusiv profesjonelle medierådgivere, som har anbefalt meg ikke å stille her i dag. Jeg har imidlertid ingenting å skjule, og jeg ønsker full åpenhet om saken. Den holdningen har jeg i grunnen hatt fra dag én, og jeg har hele tiden sterkt tilbakevist alle beskyldninger om min personlige medvirkning til korrupsjon. De er helt grunnløse. Tvert imot har jeg behandlet de mistankene som har vært om korrupsjon, korrekt og samvittighetsfullt.

Økokrim fikk i går oversendt et brev fra meg og mine advokater på 66 sider og 80 bilag. Brevet og bilagene beviser min uskyld, og de dokumenterer i detalj at tingrettens og lagmannsrettens kjennelse om at det ikke var skjellig grunn til mistanke mot meg, er korrekt.

Arrestasjonen og siktelsen har vært en katastrofe for meg selv, med enorme skadevirkninger for yrkeskarrieren

min. Jeg er i dag uten jobb, og jeg har ingen verv i næringslivet. Dette er på grunn av de grunnløse og misforståtte anklagene til Økokrim. Jeg kommer til å bruke all min tid og alle mine ressurser på å renvaske navnet mitt.

Jeg mener nå at det er dokumentert at det ikke er noen nordmenn som har gjort noe kriminelt eller kritikkverdig i VimpelCom-saken. Dette fremkommer i konklusjonene fra den amerikanske og den nederlandske etterforskningen. Den samme konklusjonen kan man lese av Deloitte-rapporten. Jeg har ikke noe grunnlag for å vurdere om det har vært mangelfull eller dårlig kommunikasjon innad i Telenor-konsernet, men at noen har gjort noe kriminelt, det mener jeg det nå er dokumentert at man ikke har.

Jeg vil også legge til at gjennom mange, mange år når jeg har jobbet med Telenor og Telenors ansatte, så har de alltid vært ansvarlige, de har alltid vist god etikk, de har vært opptatt av å gjøre det som har vært riktig. Basert på det jeg vet om VimpelCom-saken, synes jeg Telenor og deres ledende ansatte har fått en urimelig hard medfart i Norge.

Mitt ønske er full åpenhet, også med hensyn til samtlige av sakens dokumenter. Det sa jeg innledningsvis. Dette har imidlertid også representert et problem for meg, og det gjelder særlig reglene om taushetsplikten. Dette har to sider: Den ene siden er overfor Økokrim, den andre siden er overfor Stortinget og andre. Taushetsplikten for så vidt gjelder sakens dokumenter og er nå opphevet overfor Økokrim. Det er ekstremt gode nyheter. Slik jeg forstår det, har Økokrim nå tilgang på alle dokumenter som de etterforskende myndighetene i Nederland og USA har tilgang på. Det betyr at etterforskende myndighet i Norge gjennom å ha tilgang på alle dokumentene nå vil komme til bunns i saken.

Når det gjelder taushetsplikten overfor Stortinget og andre, så er ikke sakens dokumenter og taushetsplikten knyttet til dem opphevet. Jeg personlig beklager dette. Jeg skulle gjerne ønske at det var annerledes, men jeg må forholde meg til det og ta det til etterretning. Jeg tror imidlertid at dette ikke er noe stort problem med tanke på høringen i dag. Jeg tror jeg skal klare å svare på alle de relevante og aktuelle spørsmålene dere måtte ha, uten å berøre de taushetsbelagte opplysningene, for det er primært opplysninger mellom VimpelCom og VimpelComs advokater. Men vi får se, jeg skal si fra hvis det blir problematisk med tanke på taushetsplikten.

Det siste punktet mitt i denne korte innledningen dreier seg om realitetene i denne saken. Korrupsjonen i VimpelCom som nå er avdekket, var en systematisk og sofistisert svindel som ble utført av utro tjenere i et av VimpelComs forretningsområder. I forbindelse med den amerikanske oppklaringen er dette dokumentert og i detalj beskrevet i dette såkalte Statement of Facts. Det er et dokument på 30 sider hvor de beskriver hva som har skjedd, hvordan det har skjedd, og hvem som har vært involvert.

Denne svindelen ble ikke avdekket av VimpelCom selv eller noen av rådgiverne våre. Vi har sett på dette sakskomplekset mange ganger gjennom årene. Konsernledelsen har behandlet det mange ganger, revisor har sett på det, styret har sett på det, Governance Committee i styret har

sett på det, revisjonskomiteen i styret har sett på det, og det har vært tre uavhengige amerikanske «law firms», eksperter på korrupsjonslovgivning, som har analysert saks-komplekset. Ingen av disse enhetene har klart å avdekke svindelen.

Vi må ta inn over oss at det tok ca. to år fra etterforskningen mot VimpelCom ble åpnet i mars 2014, til konklusjonene forelå. Det tok to år for verdens største justisdepartement – med store ressurser – å finne ut av denne svindelen, og den er nå konkludert og beskrevet i forliksavtalen fra tidligere i år.

Nå skal jeg gi meg, og vi skal ikke snakke mer om meg og min personlige situasjon nå. Vi kan gå inn i det dere ønsker å snakke om. Men jeg må bare si til slutt at i lys av alt dette synes jeg det er helt absurd at jeg personlig er anklaget for medvirkning til korrupsjon.

Møtelederen: Da sier vi tusen takk til Jo Lunder så langt.

Fra min plass vil jeg bare understreke før vi går i gang med utspørringen, at jeg har presisert at den siden av saken som knytter seg til etterforskningen, overhodet ikke er vårt tema, så det forutsetter jeg at ingen av komiteens medlemmer berører. Dessuten vil jeg bare komme med den merkningen før vi starter utspørringen, at det er ingen i Stortinget, ingen av komiteens medlemmer, som har sagt noe om hvem som har begått noe kriminelt. Vi har ikke hatt noen oppfatning om det, vi skal ikke ha det og kommer heller ikke til å ha det. Det er politiets ansvar. Jeg ville bare gjøre disse to avgrensningene før vi starter med selve utspørringen.

Da gir jeg møteledelsen til Michael Tetzschner.

Møtelederen: Og da begynner utspørringen med sakens ordfører, Martin Kolberg.

Martin Kolberg (A): Jeg tror at du, Lunder, er veldig godt orientert om hva som skjedde i forrige behandlingsrunde her i Stortinget, men jeg skal friske opp en ting som ble gjentatt og gjentatt av Baksaa og Aaser da de satt der du nå sitter, og det er at de sa at de ikke hadde noen kunnskap om dette – det var bare administrasjonens ansvar, det som hadde skjedd. Altså skjøv de på en måte – slik jeg sier det på mitt språk – administrasjonen foran seg: Det var administrasjonen som gjorde dette. Baksaa sa til og med at når han får et oppdrag fra styret, er det de som iverksetter. Og det er administrasjonen som håndterer denne typen utbetalinger. I det lå det indirekte at styret og Baksaa ikke, etter hans syn, hadde noe ansvar for dette. Vi skal spørre ham om det litt senere i dag.

Jeg begynner med å spørre: Hva er din kommentar til den måten Baksaa skyver ansvaret over på VimpelComs administrasjon og dermed over på deg, selvfølgelig, som daværende sjef i VimpelCom?

Jo Lunder: Jeg har veldig lyst til å svare langt på det spørsmålet.

Martin Kolberg (A): Dette er veldig viktig, så du skal få litt tid til dette.

Jo Lunder: Veldig bra, for jeg tror det er viktig for komiteen å forstå hva VimpelComs administrasjon gjorde i disse månedene forut for godkjenningen av 4G-lisensene i Usbekistan. Så la meg forklare litt om prosessen vi gikk igjennom, la meg forklare litt om hvordan vi håndterte bekymringsmeldingen, og la meg forklare litt om hvilket arbeid de amerikanske advokatene gjorde i forbindelse med dette. Så kan jeg komme til hvordan beslutningen ble tatt, og så plugge inn hvordan Jon Fredrik Baksaa eventuelt var involvert i dette, som spørsmålet ditt dreier seg om.

Martin Kolberg (A): Før du går videre: Dette er så essensielt for komiteen at jeg tror at vi innenfor utvidede tidsrammer tillater dette. Det må aksepteres, så bare fortsett, du.

Jo Lunder: Veldig bra.

La oss gå tilbake til juli 2011. Jeg hadde akkurat tiltrådt som konsernsjef i VimpelCom. Jeg var på ferie i store deler av juli og ankom Amsterdam i slutten av juli / tidlig i august i 2011. Dette 4G-prosjektet var allerede startet – før jeg tiltrådte, og før jeg kom tilbake til Amsterdam. Første gang jeg fikk kunnskap om det, var i andre del av juli. Da var det et møte i konsernledelsen i VimpelCom. Jeg deltok på telefon fra ferie, og det var en kort redegjørelse for denne muligheten fra forretningsområdet som hadde ansvaret for denne avtalen. VimpelCom var den gangen organisert i fem forretningsområder, og dette forretningsområdet var forretningsområdet for CIS, som var de gamle sovjetrepublikkene, hvor det lå seks ulike land, og Usbekistan var ett av de landene. Dette var et forretningsområde som var et konsern i konsernet. De hadde sitt eget regionale hovedkontor. De hadde 100 ansatte i Moskva. De hadde sin egen CEO, «chief executive officer», de hadde sin egen CFO, «chief financial officer», og de hadde sin egen «legal officer». Jeg satt og kikket litt på hvor stort det var. Hvis man hadde tatt det forretningsområdet og notert det på Oslo Børs den gangen, hadde det vært på topp 20-listen på Oslo Børs. Poenget mitt med dette er at dette var et stort, selvstendig forretningsområde som brakte denne 4G-muligheten til konsernledelsen i Amsterdam og sa: Dette er en god mulighet, dette er en kommersiell mulighet, dette er noe vi ønsker å gjøre.

Etter at den ideen og det forslaget kom, gjorde internjuridisk i VimpelCom to ting: De satte i gang sine egne undersøkelser, og de hyret inn et eksternt amerikansk advokatkontor, selskapets hovedleverandør av advokattjenester: Akin Gump. Akin Gump er et av de mest velrenomerte amerikanske «law firms». Partneren på dette oppdraget er rangert på topp i USA på ekspertise innenfor FCPA, The Foreign Corrupt Practices Act.

I slutten av juli hadde vi fått en overordnet orientering om prosjektet, og internjuridisk hadde satt i gang to arbeidsprosesser: én eksternvurdering og én internvurdering.

Så går dette arbeidet, og så kommer denne ansatte til meg personlig med en bekymringsmelding. Jeg har anslått

dette til å være i midten av august i 2011, det er mulig at det var litt senere, men jeg tror ikke tidspunktet er veldig relevant, faktisk. Han er bekymret ...

Martin Kolberg (A): Bare for å oppklare: Det er den samme personen som gikk til Telenor?

Jo Lunder: Det er riktig, det er den samme personen.

Martin Kolberg (A): Jeg ville bare ha det klart.

Jo Lunder: Det er en veldig bra presisering. Dette er den samme personen. Dette var en Telenor-ansatt som jobbet i VimpelComs administrasjon i Amsterdam. Han kommer til meg og uttrykker en generell bekymring for transaksjonen – ikke at det nødvendigvis var korrupsjon, ikke at det var en presidentdatter som kunne stå bak dette, ikke at han nødvendigvis hadde betenkeligheter med selskapet, men han hadde en generell bekymring om transaksjonen. Han hadde en dårlig magesfølelse for transaksjonen.

Det jeg gjorde da, var å dra i bremsen. Jeg gikk til mine medlemmer i konsernledelsen og sa: Hvis det bekymrer ham, bekymrer det meg. Dette må vi undersøke nærmere og grundig. Jeg snakket med CFO, jeg snakket med «chief operating officer», og jeg snakket med «chief legal officer». Jeg tror at min involvering da økte fokuset på de undersøkelsene som ble gjort, og bremsset tempoet i de undersøkelsene som ble gjort. Dette skulle egentlig være ferdig i midten av august, og vi var ikke ferdig med det før i midten av september. Så bekymringsmeldingen var god på alle mulig måter. Vi ønsket å avdekke dette, og vi brukte enda mer tid og ressurser på å gå inn i dette. Etter det var det fullt fokus på å analysere denne transaksjonen.

Så til Akin Gumps arbeid: Jeg leser i pressen at det var et par spørreskjemaer. Jeg leser at det var en skinnprosess. Jeg har hørt Økokrim omtale dette som en skinnprosess. Akin Gump brukte seks uker på denne analysen.

Martin Kolberg (A): Akin Gump er dette selskapet ...?

Jo Lunder: Akin Gump er det amerikanske, eksterne advokatfirmaet. De brukte seks uker på dette arbeidet. Rapporten deres er på 169 sider, inklusiv bilag. De arbeidet tidlig i august med disse prosessene, som startet med at Takilant sendte Akin Gump to brev der de beskrev i detalj hvilke tjenester de skulle utføre, og hvordan de skulle utføres. Akin Gump leste disse, og de stilte spørsmål. De sendte dem spørreskjemaer, og de fikk svar. De hadde oppfølgingsspørsmål til svarene de fikk. De identifiserte røde flagg gjennom analysearbeidet sitt, og de undersøkte disse. De så på medierapporter, og de undersøkte disse. De ba om tilleggsopplysninger på områder som de ikke var komfortable med, og analyserte disse. De fant til og med medierapporter der det var et rykte om at presidentdatteren sto bak Takilant, og de undersøkte det. Men de fant ikke noe grunnlag for å påstå det. De fant ikke ut av det.

Akin Gump har spisskompetanse på disse tingene. De er eksperter på det, de er anerkjente i USA på det, og de

brukte mye tid på det. Så da dette rådet kom, er det ikke så rart at en konsernsjef stolte på det. Bekymringsmeldingen hadde vært adressert, og bekymringsmeldingen kom ikke fra en person som er ekspert på korrupsjon. Han er ekspert innenfor et helt annet fagområde. Og hvis man leser Statement of Facts, som jeg brukte i innledningen, skjønner vi jo alle nå hvorfor Akin Gump ikke fant ut av dette – fordi det satt utro tjenere i forretningsområdet, som hadde ansvaret for dette, og holdt tilbake informasjon. De satt og løy, de satt og manipulerte prosessene. Hele grunnlaget for analysen var ikke bygget på den reelle informasjonen i saken. Så problemet i denne saken er ikke grundigheten i FCPA-analysen eller om den ansatte som hadde en bekymring, ble tatt på alvor. Problemet er at det er utro tjenere i systemet som har drevet sofistikert svindel.

Martin Kolberg (A): Nå må jeg snart stoppe deg.

Jo Lunder: Ja, men hvis jeg bare kan få fortsette veldig kort. Dette var én arbeidsprosess, som gikk i august og september i VimpelCom. Så var det en annen stor arbeidsprosess som også gikk, og den skal jeg være mye kortere på, men den heter B-FLAT internt i VimpelCom.

Cato Schiøtz: Ta bare konklusjonen.

Jo Lunder: Den arbeidsprosessen er et samarbeid mellom forretningsområdet og fagenhetene «legal», «tax», «finance» og «accounting». Alle fagsjefene signerte ut denne transaksjonen, forretningsområdet signerte den ut, og derfor hadde vi både en ekstern FCPA-rapport og et internt B-FLAT-dokument som forelå da beslutningen skulle tas i midten av september.

Martin Kolberg (A): På vegne av komiteen lot jeg deg bruke denne tiden fordi vi ikke har hørt denne framstillingen før. Det var viktig for oss å høre den, og derfor brukte vi tid på den. Det er sikkert bra også sett med dine øyne.

Men som du nå har forklart – du har jo en årsaksforklaring til at amerikanske myndigheter til slutt sa at dette ikke holdt mål i det hele tatt, og det førte til at her hadde VimpelCom begått korrupsjon og betalt en stor bot, ikke sant? På bakgrunn av alt du nå har forklart, hva mener du om din tidligere konsernsjefs påstand om at grunnen til at det har gått som det har gått, er at administrasjonen nærmest ikke har gjort det den skulle? Det er det jeg egentlig spør om – for det satt han der og sa, nemlig.

Jo Lunder: Ja, og da kan vi komme til det.

Martin Kolberg (A): Svar konkret på det, for det var egentlig utgangspunktet for spørsmålet. Men så tillot jeg den forklaringen, og det angrer jeg ikke på, for jeg mener det er viktig for oss. Grunnen til det – nå må jeg forklare, jeg også – er at vi nå er på et nervepunkt. Baksaa har ikke hatt informasjon, sier han – det har du hørt – så han har ikke hatt muligheten til å informere departementet, og departementet har altså informert Stortinget feil. Det er vår sak. Og han sier at en av grunnene til dette var at han ikke

hadde kjennskap til det fordi det var overlatt til administrasjonen, og administrasjonen hadde ansvar for gjennomføringen. Indirekte: Administrasjonen informerte ikke oss tilstrekkelig. Det er det du må kommentere.

Jo Lunder: Da kommenterer vi på det. Denne beslutningen lå innenfor min fullmakt, slik at da alle disse anbefalingene og undersøkelsene var blitt gjort, kom denne transaksjonen til meg i midten av september, og da sa jeg at basert på alt det vi visste nå, kunne vi gjøre dette. Jeg hadde kontakt med den ansatte med bekymringsmelding én gang i løpet av hele denne prosessen. Jeg hadde ikke kontakt med noen Telenor-ansatte i denne prosessen, og jeg hadde ikke kontakt med noen styremedlemmer i VimpelCom i denne prosessen, så da jeg fattet vedtak om dette i midten av september, var det en administrativ beslutning og ikke en styrebeslutning i VimpelCom.

Møtelederen: Ok. Da er vi ferdig med saksordførers bolk. Vi går over på den alminnelige runden, og da er Erik Skutle inntegnet.

Erik Skutle (H): Ja takk. Først av alt: Er det riktig at Økokrim fortsatt har en siktelse mot din person?

Jo Lunder: Det stemmer.

Erik Skutle (H): Da vil jeg av respekt for funksjonsfordelingen mellom statsmaktene avstå fra videre spørsmål i denne runden.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Da går jeg videre, og da er det Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk – og takk for orienteringen. Da Baksaas var på høringen vi hadde i januar 2015, ble det stilt spørsmål om hva slags systemer en hadde i VimpelCom for å kunne fange opp korrupsjon. Du har nevnt dette med utro tjenere, og det som han da bl.a. sa, var at det var vanskelig å kunne implementere et tilsvarende system mot korrupsjon som en hadde i Telenor, i VimpelCom, og han skyldte litt på den avmakten som de Telenor-nominerte styremedlemmene hadde fordi de ikke var i majoritet i selskapet.

Kan du kort si lite grann om hva slags systemer og rutiner som var implementert i selskapet? Du behøver ikke gå i detalj, men på hvilken måte var de forskjellige fra det systemet som Telenor hadde implementert? Var de forskjellige, og eventuelt på hvilken måte?

Jo Lunder: Jeg kjenner ikke Telenors systemer, så det er vanskelig for meg å sammenligne. Men det jeg kan si, er at VimpelCom har vært børsnotert i USA siden 1996 – i 20 år – og vi har vært underlagt veldig strenge regler innenfor SEC, altså børs- og kredittilsynet i USA, og selvfølgelig også antikorrupsjonsregler i USA, slik at jeg opplevde at vi hadde et godt fungerende system, gode internrutiner

og et godt «compliance program» for å ivareta beslutninger og unngå å gjøre feil.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Et tilleggsspørsmål: Det ble opplyst av Deloitte her tidligere i dag at det ble initiert en gransking av VimpelCom-styret i 2013, mens du var konsernsjef. Hvordan var den granskningen innrettet, og hva var din rolle med hensyn til oppfølgingen av det initiativet?

Jo Lunder: Hvis jeg kan få svare lite grann lenger på det, fordi dette er en logisk del av hva som skjedde etter at jeg hadde tatt denne beslutningen. Det var det siste vi gjorde før etterforskningen i USA startet. Så skal jeg komme til 2013. Da er jeg litt tilbake til der jeg var i stad. Det er veldig mange som har prøvd å forstå hva som har skjedd her, uten å ha forstått det.

La oss gå tilbake til 2011. Da vi skulle avslutte regnskapet for 3. kvartal i 2011, fanget revisor opp denne transaksjonen og fattet interesse for den. Revisor gikk inn i beløpets størrelse, revisor gikk inn og så på regnskapsmessige vurderinger, revisor vurderte den til og med ut fra et FCPA-perspektiv og konkluderte som meg med at dette virket ok. Senere det året gikk denne transaksjonen til revisjonskomiteen i VimpelCom, hvor det sitter tre av disse nye styremedlemmene. De sitter i en komité – samme system som her. De fant ingenting å kritisere.

Så er det stille fram til pressen begynner å skrive om dette og programmet «Uppdrag granskning» i Sverige høsten 2012. Da opplever jeg, når jeg ser på det – jeg var den eneste skandinaviskspråklige i konsernledelsen i VimpelCom, så jeg satte meg ned og så på det programmet – at her er det informasjon som ikke hadde tilflytt meg personlig da vi tok denne beslutningen året før. Da går jeg til min sjefsjurist og spør: Hva er dette for noe? Så åpner vi Uzbek-filen på nytt, og så ber jeg internjuridisk sammen med amerikanske eksperter på FCPA se på dette én gang til – nå er vi i oktober 2012. De konkluderer på samme måte: Det er ikke brudd på korrupsjonsreglementet, fordi de ikke har fullstendig informasjon. Dette ble også levert «governance»-komiteen i VimpelCom, som konkluderte på samme måte.

Så etter at jeg tok beslutningen, er det både revisor, «audit committee», en «governance committee» som har sett på det, pluss at det har vært en ny vurdering av eksterne advokater – altså fire nye vurderinger.

Så fortsetter pressen utover høsten og tidlig vinter 2012 å skrive om denne transaksjonen. Jeg klarer ikke å slå meg til ro med den, og så blir jeg og administrasjonen sammen med styret i VimpelCom enige om at vi må gå enda grundigere inn i dette, vi må prøve å forstå hva dette er for noe. Da hyrer vi inn et tredje amerikansk «law firm», som heter Miller & Chevalier, og de får enda videre fullmakter. Vi sier: Nå må dere gå inn, og så må dere lete på e-mailservere, dere må lete i dokumenter, dere må intervjuere ledere, dere må finne ut om vi har gjort noe galt.

Det arbeidet tok nesten et år. Det ble forelagt styret i VimpelCom i slutten av 2013. Det er taushetsbelagt, så jeg kan ikke gå inn i konklusjonene fra den rapporten, men vi

fulgte alle rådene vi fikk i den rapporten, også på det tidspunktet, som vi hadde gjort ved alle tidligere anledninger i denne prosessen. Og så startet etterforskningen i mars 2014, altså noen måneder etter at Miller & Chevalier hadde konkludert sitt arbeid. Den analysen av Miller & Chevalier var det jeg som konsernsjef sammen med styret i VimpelCom og internjuridisk som gjerne ville gjennomføre, fordi vi var urolige. Vi lurte på: Hva er dette for noe? Hvorfor dukker det opp så mye informasjon som vi ikke selv har klart å avdekke? Svaret har jeg vært inne på noen ganger nå, så jeg trenger ikke gjenta meg selv.

Møtelederen: Jeg tror Lunder har forklart seg ganske bredt nå. Vi må ha kortere spørsmål og i alle fall litt kortere svar etter hvert. Hans Fredrik Grøvan, var du ferdig?

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Ja, jeg var ferdig.

Møtelederen: Da er det Helge Thorheim, og så er det Une Aina Bastholm.

Helge Thorheim (FrP): Takk for det.

Du nevnte varsleren i stad, og så sa du at når han var bekymret, var du bekymret. Og så satte man i gang. Men så nevnte du litt senere at han var tross alt ikke ekspert på korrupsjon, men han hadde likevel en så dårlig følelse at du overtok denne følelsen.

Du har nå beskrevet at dere har gjennomført ganske mange utredninger rundt akkurat dette temaet her. Diskuterte du på noe tidspunkt dette med andre, f.eks. de Telenor-nominerte styremedlemmene, uformelt? Jeg har ikke sett spor av at det var formelt, men har dere noen gang drøftet dette – for dette forstår jeg har vært nokså nøye på ditt bord – i denne perioden?

Jo Lunder: Jeg har ikke diskutert den konkrete bekymringsmeldingen med noen i Telenors styre. Vi mente at den bekymringsmeldingen ble adressert og analysert. Da vi gikk videre i saken, var vi mye mer opptatt av å se på om noe hadde gått galt, enn å diskutere konkret den bekymringsmeldingen.

Helge Thorheim (FrP): Jeg mente ikke om du hadde diskutert det med Telenors styre, men om du hadde diskutert det med de Telenor-oppnevnte styremedlemmene i VimpelCom.

Jo Lunder: Jeg kan ikke huske at jeg har diskutert konkret denne bekymringsmeldingen med Telenors styremedlemmer i VimpelCom. Jeg vet at de fikk skriftlige meldinger fra den ansatte. Jeg fikk en muntlig melding fra ham, og det var den eneste dialogen jeg hadde med ham før beslutningen ble tatt. Jeg vet at han har sendt e-mailet og skriftlige meldinger til Telenor. Jeg mottok ikke noe skriftlig, og jeg mottok ikke noen henvendelser fra noen i Telenor om denne bekymringen.

Jeg synes at da han fikk beskjed om å gå til meg, fikk han et ganske godt råd, egentlig.

Møtelederen: Une Aina Bastholm, vær så god.

Une Aina Bastholm (MDG): Takk.

Takk for at du er her og bidrar til at vi får belyst saken fra den siden som vi trenger å få den belyst. Du beskriver en svindel – som du kaller det – som du mener har vært veldig vanskelig å oppdage og avdekke. Men gitt den situasjonen – og her er spørsmålet mitt ganske åpent, men jeg ønsker at du prioriterer å svare likevel – at det har vært vanskelig å finne ut av, hva kunne ha vært gjort annerledes? Og hvem burde ha gjort det, slik at vi kunne ha sluppet å sitte her i dag og lure på om den norske staten ikke har verktøyene den trenger for ikke å bidra til korrupsjon?

Jo Lunder: Jeg tror faktisk at dette var nesten umulig å avdekke – da det skjedde – gjennom normale rutiner og normale prosesser, som store selskaper nesten må legge til grunn for sine beslutninger.

Jeg kan ikke selv se hva staten eller departementet som en eier i Telenor kunne ha gjort eller bidratt med for å unngå dette. VimpelCom er en selvstendig juridisk enhet. Vi har vårt styre, vi har vår administrasjon, vi jobber så godt vi kan med disse tingene. Telenor har alltid vært preisert i styrerommet når det gjelder nulltoleranse for korrupsjon. Jeg deler selvfølgelig den filosofien og det mottoet. Vi har i alle år gjort grundige sjekker, for det er klart at vi har operert i høyrisikomarkedet. Derfor er det ekstremt viktig å sjekke partnerne dine og transaksjonene dine. Dette har det ikke vært noen uenighet om i VimpelCom-styret, og jeg synes Telenor har spilt en forbillig rolle med hensyn til ikke å bidra til at noe skulle gå feil.

Nå gikk noe feil etter mange, mange år, og det må vi bare beklage. Vi må prøve å lære av det, men jeg tror det ville vært veldig vanskelig for noe system å avdekke utro tjenere som ønsker å gå rundt de systemene som er bygget.

Du vet at hvis all informasjon hadde kommet, hadde det ikke blitt noen transaksjon. Hvis all informasjon hadde kommet på bordet, hadde Akin Gump sagt: Men dette kan dere jo ikke gjøre. Så hadde jeg sagt: Selvfølgelig ikke, vi kan jo ikke gjøre dette, dette er jo korrupsjon, det er jo en presidentdatter som sto bak det selskapet, vi kunne jo ikke finne på å gjøre dette.

Det hadde aldri vært noen uenighet i VimpelCom om den beslutningen hvis informasjonen hadde vært der.

Møtelederen: Da er det Abid Q. Raja

Abid Q. Raja (V): Takk.

Jeg har ett spørsmål, men vil først gjøre det mulig for deg å komme med en klage. Hvis du har noen klage i forbindelse med at du har blitt kalt inn til denne høringen, at du har blitt forespurt om å komme, eller at du føler at du dermed er blitt utsatt for utilbørlig press, synes jeg du skal få mulighet til å si det, og så skal jeg ta selvkritikk, for det var for så vidt min idé.

Jo Lunder: Nei, vet du hva, jeg har ikke tenkt å delta i debatten rundt de ulike rollene og mandatene og hva man bør gjøre og ikke gjøre. Jeg har vært for åpenhet fra dag

én, jeg har ingenting å skjule. For meg er dette også en mulighet til å belyse saken. Jeg har ikke følt noe press.

Abid Q. Raja (V): Flott. Da skal jeg komme til spørsmålet, men jeg synes det var bra du ikke hørte på rådet fra medierådgiverne, men hørte på advokaten din og er her. Og det er synd at de to andre, Aa og Espen, ikke er her for å belyse saken.

Mitt spørsmål er: Når du fikk denne varslingen – og vi har hørt hvordan du har håndtert dette, og det virker veldig profesjonelt og riktig – har du på noen måte snakket med Baksaas om dette?

Jo Lunder: La oss skille nå: Husk på at jeg er konsernsjef i VimpelCom og rapporterer til styret i VimpelCom. Da er det ofte kollektiv informasjon og vurderinger som presenteres og diskuteres i styrerommet.

Abid Q. Raja (V): Ja, og der har du vært veldig grundig, det har vært fortreffelig bra alt det jeg har hørt til nå. Men så er det denne ...

Jo Lunder: Jeg kan fortelle deg: Jeg har snakket med Fredrik Baksaas flere ganger om denne saken gjennom årene. Jeg har hatt ett fysisk møte med Svein Aaser om denne saken. Han satte seg på et fly og kom ned til Amsterdam og ville høre om saken.

Abid Q. Raja (V): Cirka tids ...

Jo Lunder: Jeg tror at Svein Aaser og jeg – nå må jeg være litt forsik ... Jeg lurer på om det kan ha vært i begynnelsen av 2013.

Abid Q. Raja (V): 2013.

Jo Lunder: Ja, etter at alt dette mediestøyet og ...

Abid Q. Raja (V): Og hvis du kunne tenke enda mer ...

Møtelederen: Abid, Abid ...

Abid Q. Raja (V): Men Martin, dette er litt viktig.

Møtelederen: Ja, men du ... Jeg skal ikke ...

Abid Q. Raja (V): Jeg må bare ...

Møtelederen: Jeg skal ikke avbryte deg, skjønner du – jeg skal ikke avbryte deg, jeg vil bare ... Hører jeg riktig når ...

Abid Q. Raja (V): Men Martin, hvis jeg kan få fullføre min måte å stille spørsmål om dette på når jeg har tatt opp dette temaet, hadde det vært veldig snilt av deg.

Møtelederen: Ja, det er ok.

Abid Q. Raja (V): Takk skal du ha.
Du startet med Baksaas, og så gikk du rett over til Aaser ...

Jo Lunder: Ja.

Abid Q. Raja (V): ... men vi tar et lite skritt tilbake: Du sa du hadde hatt flere samtaler med Baksaas. Hvis vi kunne forsøke å tidfeste dette, tidligst ...

Jo Lunder: Ja, men husk på: Telenor er en stor aksjonær. Det er naturlig at Fredrik Baksaas og jeg snakker sammen.

Abid Q. Raja (V): Absolutt.

Jo Lunder: – ikke sant.

Abid Q. Raja (V): Det er hele mitt poeng.

Jo Lunder: Ja, og jeg klarer ikke å ... Det har vært flere samtaler, så jeg vet ikke om jeg klarer å tidfeste akkurat når de forskjellige samtalene fant sted.

Men det jeg har lyst til å si – og det tror jeg vil ...

Abid Q. Raja (V): Men da ...

Jo Lunder: ... svare på spørsmålet ditt, skjønner du – er at hver gang dette har vært diskutert mellom Fredrik og meg, har jeg sagt: Fredrik, transaksjonen er gjort i henhold til antikorrupsjonsreglementet, det er ikke noe å bekymre seg for, ...

Abid Q. Raja (V): Kjempebra.

Jo Lunder: ... jeg har all dokumentasjon på det.

Abid Q. Raja (V): Flott. Men du sa at i 2011, da dette med varslingen kom og du hadde tiltrådt osv., så tok du det veldig grundig.

Jo Lunder: Ja.

Abid Q. Raja (V): Og han er stor aksjonær.

Jo Lunder: Ja.

Abid Q. Raja (V): Er vi i 2011 når den første uformelle samtalen mellom deg og Baksaas går slik: ...

Jo Lunder: Nei, ...

Abid Q. Raja (V): ... men du trenger ikke å bekymre deg, Fredrik, dette går fint, men ...

Jo Lunder: Nei, nei, det vet jeg vi ikke er, for da satt ikke Fredrik i styret.

Abid Q. Raja (V): Han kom tilbake igjen i desember.

Jo Lunder: Han kom tilbake i desember, men ...

Abid Q. Raja (V): Han sluttet i juni og kom tilbake i desember – du tiltrådte i juli.

Jo Lunder: Helt riktig.

Abid Q. Raja (V): Så da snakker vi om desember 2011 eller januar 2012 – hvor er vi, ca.?

Jo Lunder: Nei, vet du hva, jeg tror når det gjelder akkurat denne transaksjonen, vil jeg bli overrasket om jeg har hatt noen diskusjon med Fredrik om det før etter at det sprakk mediemessig og vi liksom måtte begynne å spørre oss selv: Har det skjedd noen feil her? Nå må vi gjøre flere undersøkelser osv., sier jeg.

Du må huske på at denne transaksjonen – vi var i god tro da vi vedtok den. Så så revisor på det – alt er ok. Så så revisjonskomiteen – alt er ok, årsregnskapet godkjennes. Det er glemt, den går videre, det er mange ting som skjer i konsernet. Så kommer «Uppdrag granskning». Derfor vil jeg tro – hvis jeg kan prøve å resonnerer meg fram til første gang vi snakket om det – at det må ha vært sent på høsten 2012, etter at det sprakk i mediene. Og da er dette budskapet mitt – jeg vil tro ...

Abid Q. Raja (V): ... høsten 2012.

Jo Lunder: Ja.

Abid Q. Raja (V): Og Aaser, sa du, var i ...

Jo Lunder: Tidlig i 2013, i et fysisk møte i Amsterdam.

Abid Q. Raja (V): Det er greit. Jeg noterer meg ...

Møtelederen: Et siste spørsmål.

Abid Q. Raja (V): ... de to datoene.

Men jeg må få lov til å stille et spørsmål om dette – du har jo også en bisitter – og det dreier seg om: Du har gitt oss en ganske god forklaring på at du tok det veldig seriøst da du fikk denne varslingen. Jeg synes ikke det virker seriøst at man ikke snakket noe om dette med Fredrik Baksaas umiddelbart eller veldig kort tid etter, eller før saken eventuelt sprakk i media, når det for så vidt var et slikt grundig arbeid du satte i gang rundt det, sjekket det ut osv., – at det ikke på noen måte i en setning har vært nevnt til Fredrik. Du kan gjerne få mulighet til å tenke én gang til og se om det er helt utenkelig at en slik samtale skal ha funnet sted.

Jo Lunder: Ja, det vil jeg gå langt i å tro er helt utenkelig, for jeg hadde heller ingen dialog med Alfa eller med Alfes representanter, som er en annen stor eier, om dette. Jeg hadde ingen dialog med minoritetsaksjonærene om dette. Det var en likebehandling av eierne i selskapet, og budskapet var veldig enkelt: Transaksjonen er gjort innen-

for antikorrupsjonsreglementet. Man må huske på at VimpelCom investerte 35 mrd. kr i 2011. Dette var en transaksjon på 30 mill. dollar. Det var en liten transaksjon. Ja, det var en bekymring. Den ble adressert, grundig arbeid, vi tok beslutningen, vi gikk videre. Det var ikke veldig høyt på radaren min i forhold til at: Å, nå må jeg ringe Fredrik og fortelle om den transaksjonen det var en bekymringsmelding på. Den var adressert, arbeidet ble gjort.

Abid Q. Raja (V): Til sist, veldig kort på dette: Du vet kanskje at både Baksaas og Aaser har sagt at de ikke visste noe om dette før i 2014? Du tallfester dette mellom ett år i forveien for Aaser og to år i forveien for Baksaas.

Jo Lunder: Jeg snakker om transaksjonen. Jeg snakker ikke om bekymringsmeldingen. Bekymringsmeldingen kan jeg ikke huske å ha diskutert med noen Telenor-ansatte.

Møtelederen: Da er det Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg vil også takke for at du stiller opp – i motsetning til de tre andre som ikke stiller opp.

Du sier at du har ingen ting å skjule og ønsker full åpenhet. Hvem var varsleren?

Cato Schiøtz: Spør Lundteigen om navnet?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja.

Cato Schiøtz: Altså, det kan vi faktisk svare på, for det er ikke taushetsbelagt – ikke på noen måte. Vi har vært helt bevisste i redegjørelsen til komiteen på å ikke nevne dette navnet fordi det ikke har vært et offentlig navn. Vi har ikke noe imot å blåse det navnet, og hvis det er komiteens ønske, så gjør vi det. Og hvis Lundteigen stiller dette spørsmålet på egen hånd, vil han også få svar.

Møtelederen: Forholdet er at den enkelte spørrer har ansvar for sine egne spørsmål. Han spør ikke på vegne av komiteen. Slik at det er Lundteigen som nå stiller dette spørsmålet. Jo Lunder / Cato Schiøtz må selv bestemme om de skal si det navnet eller ikke. Det er ikke opp til komiteen å bestemme.

Cato Schiøtz: Da tar vi 10 sekunders «time out», og vi trenger ikke å gå bort fra rommet.

Møtelederen: Dere kan få 10 minutter.

Cato Schiøtz: 10 sekunder!

Møtelederen: Ja, jeg skjønner. (Latter i salen.)
Jeg foreslår da at vi venter bitte lite grann med det. Har du flere spørsmål, eller må du vite det først, Lundteigen?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg har flere spørsmål, jeg.

Møtelederen: Da tar vi de andre spørsmålene, og så ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hvem andre er det enn deg, Jo Lunder, som vet hvem varsleren er i VimpelCom, Telenor og Næringsdepartementet?

Jo Lunder: Jeg kan bare svare for VimpelCom, og jeg kan si litt om Telenor, for jeg er kjent med litt av korrespondansen der også.

Denne personen er kjent for alle i VimpelComs konsernledelse. Han var kjent for alle i VimpelComs forretningsområdeledelse, hvor svindelen fant sted. Han var kjent for Telenors styremedlemmer i VimpelCom. Og han var kjent for ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg har flere spørsmål.

Michael Tetzschner (H): Til prosedyren her, komitéleder!

Møtelederen: Til prosedyren? Er det til dette spørsmålet som Lundteigen reiser?

Michael Tetzschner (H): Ja.

Møtelederen: Da får Michael Tetzschner et innlegg på dette.

Michael Tetzschner (H): Vi har notert oss i hele saksunderlaget at denne varsleren ikke selv ønsker å tre frem. Det er ikke mulig å bedømme alle motivene for det, men jeg kan ikke utelukke at de er aktverdige. Jeg vil ikke synes det ville være noe ytterligere høydepunkt i komiteens ærerike virksomhet om vi skulle presse frem det varslernavnet nå. Jeg ser heller ikke at det har noen betydning for de spørsmålene vi/dere stiller Jo Lunder. Så hvis representanten Lundteigen vil stille disse spørsmålene på gaten til Jo Lunder etterpå, er det en privatsak, men jeg synes ikke vi skal lage rammene for å blåse en varslere her i kontrollkomiteen.

Møtelederen: Nå tror jeg vi er på et punkt hvor det blir en prosedyrediskusjon om dette utover det som jeg sa, som jeg har full dekning for i forretningsordenen, nemlig at den enkelte spørre har ansvar for sine egne spørsmål, og den som blir spurt, har ansvar for hva man svarer og ikke svarer. I så tilfelle må vi ha et komitémøte på det.

Cato Schiøtz: Vi har bestemt oss for hva vi skal svare Lundteigen.

Møtelederen: Ja, men da er egentlig spørsmålet ... Jeg tror jeg skal ta en sjanse – ikke en sjanse – men bare si: Hvis dere mener at dere skal svare nei, så går vi videre. Hvis dere sier at dere skal fortelle navnet, vil jeg ha et komitémøte først.

Cato Schiøtz: Vårt svar er egentlig at hvis det er greit for Økokrim, så svarer vi. Det er bare å ta en telefon til

Marianne Djupesland. Men vi vil ikke gjøre noe som kan skade etterforskningen, og da er det riktig av oss at dette klareres med Økokrim før vi svarer. Det er vårt svar.

Møtelederen: Da er saken avgjort. Da skal det ikke svares. Og da sier jeg også, med bakgrunn i det Cato Schiøtz nå sier, at det ikke skal svares.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Da jeg stilte spørsmålet, var det nettopp på grunn av det som da er oppfølgings-spørsmålet mitt. Dere sa at Økokrim hadde opphevet taushetsplikten på det, og at en da gjenstår med at det ikke var opphevet en sånn taushet ...

Cato Schiøtz: Unnskyld! Det er en misforståelse. De amerikanske dokumentene er friggitt vis-à-vis Økokrim. De har fått fullt innsyn, men taushetsplikten er ikke opphevet vis-à-vis alle andre, herunder Stortinget. Dette er nok ikke taushetsbelagt i forhold til ... Det er liksom ikke «Client Privilege Information». Men om dette kan skade etterforskningen, vet vi ikke. Vi vil gjerne svare på det, men vi vil ikke si noe som vi får kritikk for av Økokrim i etterkant. Derfor må vi skyve Økokrim foran oss. Vi vil veldig gjerne svare, men vi vil ikke gjøre noe galt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok. Da kommer vi tilbake til det på et senere tidspunkt. Jeg skal ikke forfølge det videre.

Møtelederen: Det er greit. Bare et øyeblikk, Lundteigen. Jeg vil bare si at under sånne omstendigheter vil jeg som komitéleder si at vi ikke ønsker det svaret.

Cato Schiøtz: Greit.

Møtelederen: Da kan du gå videre, Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det gjelder årsrapporten for VimpelCom Supervisory Board 2011 Annual Report. Der framgår det ikke at Jon Fredrik Baksaas var ute av styret, så langt jeg har fått brakt i erfaring. Hvorfor står ikke det der?

Jo Lunder: Det er det helt sikkert en veldig god forklaring på. Jeg husker ikke akkurat når Fredrik kom inn igjen i styret. Kanskje han ikke satt i styret ved årsslutt – at han kom inn tidlig i 2012? Jeg har ikke disse datoene klart for meg.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Baksaas satt i styret i 2010, han satt i styret i 2011, og han satt i styret i 2012 – i forhold til det som er Supervisory Board, og det er vel ditt ansvar at det er korrekt?

Jo Lunder: Selvfølgelig – den har jo jeg signert. Det er et personlig ansvar når man signerer en sånn beretning.

Jeg må spekulere litt, og så vil jeg si at hvis han gikk ut av styret i midten av 2011 og kom inn igjen i styret i 2012, er det sannsynligvis sånn at da man laget årsberetningen,

sa man hvem som satt i styret i slutten av det året. Derfor vil man sikkert finne navnet hans i årsberetningen for 2012. Jeg kan i hvert fall garantere at det har ingen ting med denne transaksjonen å gjøre.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det går vel an å få brakt i erfaring hvordan det der faktisk er.

Bare ett spørsmål til slutt, leder.

Møtelederen: Da må det være kort.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du sa, Lunder, at i tredje kvartal 2011 var det revisor, og det ble også sendt revisjonskomiteen, hvor det er tre personer. Hvem satt i revisjonskomiteen på det tidspunktet?

Jo Lunder: Revisjonskomiteen i VimpelCom i 2011? Hm. Var det ...? Jeg må ta det litt «from the top of my head», så ikke arrester meg hvis jeg svarer feil nå. Jeg vil anta at det var én uavhengig, én fra Telenor og én fra Alfa, og hvis jeg skal prøve meg da, vil jeg prøve meg på Hans-Peter Kohlhammer, som uavhengig, det er en tysk individual. Hvilken russer som satt der? Kan det ha vært Andrei Baranov, tro? Og fra Telenor i «audit committee» i 2011 – Ole Bjørn Sjulstad, kanskje? Men hvis du har årsberetningen der, så står det jo. Komitémedlemmene står jo oppført der.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, jeg har ikke det, så da ...

Møtelederen: Jeg tror ikke vi kan bruke mer tid på dette.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Sjulstad går jo igjen i mange sammenhenger, det er bare at han ikke er her.

Møtelederen: Vi må stanse der. Jette Christensen, vær så god.

Jette F. Christensen (A): Tusen takk, leder.

Det som er Stortinget, komiteen, departementet, Telenor og VimpelCom sitt problem, er at det har vært en varsler som ikke har blitt lyttet til helt opp. Det har ikke vært et problem at vi ikke har navnet på den varsleren for komiteens behandling. Vi er jo opptatt av en annen ting enn det Økokrim er opptatt av, vi er opptatt av å finne ut av om departementet har gjort det de kan for å unngå korrupsjon og overholde vedtaket om nulltoleranse for korrupsjon. Oppfatter jeg det feil? Er det sånn at siden dere var nølende på å svare på å oppgi navnet til varsleren, er det viktig for komiteen å vite det?

Jo Lunder: Nei.

Jette F. Christensen (A): Nei. Da har jeg riktig oppfatning.

Jo Lunder: Ja.

Jette F. Christensen (A): Da kan jeg gå videre til det spørsmålet som jeg egentlig hadde tenkt å stille, og det er: Du Lunder sa at du ikke hadde diskutert bekymringsmeldingen med noen ansatte i Telenor, og at ingen i Telenors styre tok det opp med deg. Men har du diskutert det med noen tidligere ansatte i Telenor eller noen som i dag er ansatt i Telenor, men som ikke var det da?

Jo Lunder: Ikke som jeg kan huske.

Jette F. Christensen (A): Takk.

Møtelederen: Gunvor Eldegard, vær så god.

Gunvor Eldegard (A): Takk, komitéleiar, og takk til Lunder.

Du seier at i samband med at du fekk veta om den bekymringsmeldinga, så brukte de dei beste advokatselskapa, dei beste revisorane, og ingen klarte å finna noko feil ved denne transaksjonen. Men media finn det. Korleis kan det ha seg?

Jo Lunder: Ja, husk på at det var de amerikanske og nederlandske etterforskerne som avdekket at dette var korrupsjon. Media gjorde en veldig, veldig god jobb og et veldig godt gravearbeid, og det var Dagens Næringsliv som brakte denne saken først i 2012. Men det var jo aldri sånn at mediene heller klarte å dokumentere at det faktisk hadde foregått korrupsjon. Det var spekulasjoner og indisier og mange ting som tydet på det. En må også huske på at mange av de tingene som kom fram i media, var del av de analysene som ble gjort opprinnelig.

Møtelederen: Da er det Hans Fredrik Grøvan, og så har jeg meg selv til slutt, hvis det ikke er flere.

Hans Fredrik Grøvan, vær så god.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk.

Dette med mistanke om korrupsjon regner jeg jo selvfølgelig med at ikke er noe hverdagskost i VimpelCom i din tid, og det er en veldig alvorlig sak. Du sier at dette ble tatt opp med Baksaaes høsten 2012. Du kjente til dette fra slutten av 2011. Hvorfor ble ikke dette tatt opp før, i en så stor og viktig sak med en person som du hadde såpass kontakt med som du har gitt uttrykk for?

Jo Lunder: Ja, men det er her jeg tror vi går oss bort litt, fordi i 2011, da beslutningen ble tatt, så var ikke dette en veldig stor sak. Det var en veldig liten transaksjon i et fryktelig stort selskap. Det var en bekymring underveis når man analyserte denne transaksjonen, som var av generell karakter. Den ble adressert av verdensledende eksperter som forsikret oss om at dette er innenfor korrupsjonsreglementet. Så får vi tilleggsforsikringer når revisor fanger det opp og «audit committee» ser på det, slik at det var ikke sånn at jeg gikk rundt i 2011 og tenkte at nå må jeg ringe Baksaaes og snakke om denne transaksjo-

nen fordi det var en bekymring en gang i august knyttet til det.

I store selskaper har man «hotline», det er mange bekymringer som ringes inn, man får høre om ting, det kan være «fraud», det kan være mistanke om både det ene og det andre, slik at jeg opplevde at vi hadde håndtert bekymringsmeldingen på en veldig adekvat måte og konkludert, så for meg var dette litt ute av hodet mitt lenge, inntil høsten 2012. Så startet medieskriveriene her, og da, som nordmann med familie i Norge, skriverier i Norge og svensk TVs omtale, ble jeg fokusert på det, jeg ble opptatt av det. Og da er det også naturlig etter hvert, utover høsten vil jeg anta, at jeg har en samtale med Jon Fredrik Baksaas om det, som konsernsjef i Telenor og da også i styret i VimpelCom, og så forsikrer jeg ham om at dette er gjort i henhold til reglementet. Vi har gjort alle sjekker vi kan gjøre, det er ikke noe å bekymre seg for. Det er storyen.

Møtelederen: Da er det min tur, for å si det slik.

Men altså, Jo Lunder, det vi jo sitter igjen med, storyen, er det politiet kaller for en av Europas største korrupsjonsaker.

Jo Lunder: Yes.

Møtelederen: La oss ikke miste fokus på hva denne saken egentlig da altså er.

Jo Lunder: Nei, nei, jeg er helt enig.

Møtelederen: Det som er denne komiteens ansvar og utfordring, er at største eier i Telenor ikke fikk denne informasjonen, til tross for at Stortinget har et entydig vedtak om nulltoleranse for korrupsjon. Det er vår del av saken.

Jo Lunder: Ja, og jeg ...

Møtelederen: Et øyeblikk, et øyeblikk.

Så er det disse såkalte kinesiske murene, som du jo har forklart, du også, kinesiske vegger mellom det å sitte som styremedlem i VimpelCom, og det allikevel å arbeide i Telenor. Attpåtil har man denne varsleren som også har gått via deg. Du har jo forklart hvorfor du ikke reagerte, men vi må spørre deg: Hva i all verden mener du er grunnen til at et så profesjonelt miljø ikke forsto at man måtte gå til sin hovedeier med en slik informasjon, når vi sto overfor en av Europas største korrupsjonsaker?

Jo Lunder: Jo, men jeg tror vi må prøve å legge godviljen til og forstå hva man hadde av informasjon på de ulike tidspunktene. Alt vi hadde i 2011, var en generell bekymring knyttet til en transaksjon. Det ble gjort veldig grundige undersøkelser, det var en FCPA-rapport på flere hundre sider som konkluderte med at dette ikke var noe problem. Jeg prøver ikke å marginalisere denne saken, den er superalvorlig og en av verdenshistoriens største korrupsjonsaker.

Møtelederen: Nettopp.

Jo Lunder: Det er jo helt forferdelig det som har skjedd, og det har jo vært systematisk, sofistisert svindel. Andre telekomselskaper har kanskje også blitt lurt der nede, hva vet jeg? Etterforskningen er ikke konkludert ennå, kanskje det dukker opp andre ting også. Jeg vet ikke, så jeg prøver ikke å marginalisere alvoret i dette, jeg tar det på veldig alvor. Det har selvfølgelig vært en enorm belastning knyttet til dette her, men det er så lett å sitte nå og si at dette burde man ha forstått, og hvordan kunne dere finne på å gjøre – det jeg prøver å forklare, er hva vi faktisk gjorde, og hvordan vi faktisk tenkte.

Møtelederen: Det har du gjort, og det har du fått godt rom til – med god grunn, får vi si, så det er ikke noe tvil om det.

Abid Raja – et kort spørsmål, men det er det siste!

Abid Q. Raja (V): Ja. Det ene går litt på staten som stor eier, hva din erfaring er når det gjelder hvor involvert staten er i antikorrupsjonsarbeid overfor slike selskaper, om du kunne si noe generelt om det?

Men til hovedspørsmålet, som Hans Fredrik var inne på, og som også komitélederen fulgte opp: Jeg forstår at dette blander din rolle opp i dette også, så du må selv bestemme hvordan du vil svare, men når det er en så alvorlig varslings, og dette sprekker i Norge i 2012, da må vi kunne legge til grunn at Baksaas på det tidspunktet har hatt en samtale med deg om at denne varslingen kom i 2011, det må vi kunne legge til grunn.

Møtelederen: Abid, nå må du komme til ...

Abid Q. Raja (V): Jeg spør ham, jeg, om vi kan legge det til grunn.

Jo Lunder: Nei, det føler jeg jeg har svart på. Jeg tror ikke du kan legge det til grunn. Det du kan legge til grunn ...

Abid Q. Raja (V): Så til tross for at det har vært store skriverier om det i Norge som du da følger nøye med på, så vil ikke du gjøre en link mellom at da har Baksaas på det tidspunktet hatt en samtale med deg eller andre om at det kom en slik varslings i sommer?

Jo Lunder: Nei, det tror jeg ikke vi kan legge til grunn, fordi denne varslingen, som du kaller det, eller denne bekymringsmeldingen, den ble håndtert, og den ble parkert. Alle var komfortable, alle jeg stolte på i FCPA-arbeidet, antikorrupsjonsarbeidet, mine to ekstremt dyktige internjuridiske med erfaring fra området, Akin Gump osv., gikk inn i dette og analyserte det, slik at jeg var litt ferdig med bekymringene da beslutningen ble tatt. Så når dette dukker opp igjen i 2012, blir jeg mye mer bekymret for: Har vi gjort noe galt? Hva er dette Takilant-selskapet for noe? Dette må vi se på en gang til.

Jeg var ikke veldig fokusert på denne bekymringsmel-

dingen, som var del av en seks ukers arbeidsprosess. Husk på at jeg ikke var satt i kopi på noen av disse e-mailene han sendte inn i Telenor-systemet heller, jeg hadde én muntlig samtale med ham. Og derfor, når jeg snakker med Jon Fredrik Baksaas, så er det ikke dette, selve varslingen og bekymringsmeldingen, som liksom er min ting. Min ting er Fredrik, vi har gjort jobben, vi har konkludert, dette er ikke brudd på korrupsjonsreglene – slapp av.

Møtelederen: Da stopper vi der.

Da er reglementet slik at er det noe du kort vil si til slutt, så får du anledning til det nå – hvis det er noe kort, men det må være kort.

Jo Lunder: Nei, jeg tror jeg avstår fra flere kommentarer og takker for at jeg fikk lov til å komme.

Møtelederen: Da takker komiteen for at Jo Lunder og Cato Schiøtz kom.

Da er denne delen av utspørringen over, og da er det pause til klokken 13.

Høringen ble avbrutt kl. 12.31.

Høringen ble gjenopptatt kl. 13.

Høring med tidligere styreleder i Telenor, Svein Aaser, og tidligere konsernsjef i Telenor, Jon Fredrik Baksaas

Møtelederen: Da fortsetter vi denne åpne høringen i forbindelse med den såkalte VimpelCom-saken. Vi har kommet til det punkt at tidligere styreleder Svein Aaser og tidligere konsernsjef Jon Fredrik Baksaas er kommet til oss – hjertelig velkommen. Vi er glade for at dere kommer, og det er oppriktig ment.

Dere kjenner alle reglene her, så jeg ikke bruker tid på å repetere dem, bortsett fra å si det som er veldig vesentlig: Har dere nå fortrolig informasjon som dere ikke vil si, må dere ikke si det, men si at dere har det, slik at vi eventuelt kan vurdere å lukke møtet for å få den fortrolige informasjonen.

Så kjenner dere til dette, dere har fått brev om hva vi ønsker å snakke om. Dere har nå 5 minutter til en innledning hver. Vi begynner med Svein Aaser – vær så god.

Svein Aaser: Mange takk, møteleder. Kjære komité, jeg vil ikke si det er godt å være tilbake, men det er greit å være tilbake, slik at vi kan få oppklart en del misforståelser.

Jeg begynte som styreformann i Telenor i mai 2012. Det er altså lenge etter at disse korrupsjonssakene var over. VimpelCom-saken dukket opp høsten 2012 i forbindelse med TeliaSonera. Styret og jeg tok omgående aksjon for å bringe på det rene Telenors posisjon i dette. Hva var likhetene, og hva var ulikhetene mellom VimpelCom, som Telenor jobbet gjennom i det området, og Telia?

Jeg har hatt gleden av gjennom et relativt langt næringslivsliv – jeg har vært 40 år i næringslivet nå – å arbeide tett med det politiske Norge og har bare hatt gleder av det. Jeg fikk en tøff start i den sammenheng fordi jeg måtte ta over som president i NHO i 1992, da Kraby-saken eksploderte. Noen av dere husker saken, andre er for unge til å huske den, men det var en krevende sak. Vi fikk NHO opp igjen, og det gikk veldig bra.

Jeg har hatt gleden av å bygge opp dagens DNB ved oppkjøp og fusjoner og gjennomgang. Markedsverdien i min tid da jeg tok over DNB, var 17 mrd. kr. Da jeg overleverte DNB til nestemann, var den 118 mrd. kr – etter ni år. Dette var til stor glede for det norske samfunn og ikke minst for eieren, den norske stat.

Jeg har vært sjef i Hafslund Nycomed i ti år og vært styreformann i Statkraft før jeg tiltrådte Telenor. I alle posisjoner har jeg hatt et nært, åpent, tillitsfullt og respektfullt samarbeid med alle politiske partier og med alle politiske statsråder i den perioden. Som styreformann i Nasjonal-museet fra 2008 til nå – jeg skal være det ut dette året, for da har det gått åtte år – har det vært en utvikling fra kaos til orden, og vi har en oppførelse nå i Oslo et av Nord-Europas største museer. Det kommer til å bli fantastisk når det er ferdig i 2019 og flyttet inn i i 2020.

Jeg hadde også gleden av å være ansvarlig for Ski-VM i 2011. Da husker jeg at det var mange som syntes det var gøy her i Oslo, og en del av komiteens medlemmer var til stede og var behjelpelige. Det husker jeg veldig godt.

Ingenting av dette hadde vært mulig hvis jeg ikke hadde hatt et tett, tillitsfullt og respektfullt samarbeid med det politiske Norge. For meg er det viktig å få fram at det har vært sånn hele tiden.

Nå sitter vi med fasiten i hånden. VimpelCom har tilstått korrupsjon. Telenor har ingen korrupsjonsanklager mot seg, og Deloitte har laget en grundig rapport om hele saken og gitt sine vurderinger. På vegne av styret i Telenor er jeg glad for Deloitte's vurderinger av styrearbeidet i Telenor, og jeg vil i dag sende en personlig hilsen til alle Telenor-ansatte som urettmessig har måttet lide under denne VimpelCom-skandalen.

Jeg ble tidlig i saken kontaktet av Økokrim. Jeg forsikret om at Telenor skulle samarbeide med Økokrim på alle måter, og at jeg var en personlig garantist for det arbeidet. Det har jeg forstått har gått bra. Det er derfor med ufatteleg forbauselse jeg erfarer og blir beskyldt for i avisene og i pressemedier at jeg har holdt tilbake informasjon og til dels har blitt betegnet som løgner. Det er en helt ny hverdag som jeg aldri har opplevd fra det politiske Norge før. Jeg vil sterkt ta avstand fra det.

Så til 2011-saken. Vi hadde et styremøte den 7. desember 2014. Det er nesten vanskelig i denne sal å tenke seg hvor hektisk det var på den tiden. Det var utrolig hva som rørte seg i mediene, og hvordan vi jobbet med dette. På styremøtet 7. desember 2014 var vi opptatt av to ting. Det var å bli enig om at Jon Fredrik Baksaas skulle tre ut av styret i VimpelCom fordi styret i Telenor mente at vi ikke ønsket at konsernsjefen skulle være medlem av et styre i et selskap som var under etterforskning. Og vi ønsket å sette ned en egen komité fra vårt styre for å følge VimpelCom-saken

fordi den var så krevende. Begge ting ble gjort. I den sammenheng fikk vi også en gjennomgang av advokatfirmaet Hjort av en del problemstillinger som hadde vært oppe. Da fikk vi, styret i Telenor, opplyst – 7. desember 2014 – at det hadde vært en varslersak i VimpelCom tilbake i 2011. Vi fikk opplyst at det var to av våre representanter som hadde gitt et råd til denne varsleren om hvorledes denne saken skulle håndteres. Det har nå blitt håndtert på denne korrekte måten, og vi fikk bekreftet av advokatfirmaet at dette var i henhold til norsk lov. Jeg kan nesten ikke beskrive hvilken enorm lettelse det var i styrerommet – vi hadde jaggu nok problemer som vi hadde – det var altså ikke brudd på norsk lov.

Så gikk styrearbeidet videre, og denne saken ble på mange måter ikke diskutert i styret noe særlig på det tidspunkt. Vi så ikke mulig dybde i den saken. Den så vi ikke før vi tilsatte ny konsernsjef. Sigve Brekke ble ansatt 17. august 2015, og han fikk i oppdrag å se nærmere på VimpelCom med det for øye at vi skulle forstå VimpelCom, og vi skulle vurdere muligens å komme oss ut. Han gjorde et arbeid, og vi fikk da svar tilbake fra Sigve Brekke om at det var to bekymringssaker som hadde dukket opp. Den ene var en sak fra 2005, et mulig styrereferat fra et styre i 2005 som var bekymringsfullt, og at denne saken fra 2011 ikke hadde utviklet seg slik som varsleren hadde tenkt. Da sa styret: Disse tingene må vi i vår faste vanlige tro informere statsråden om med en gang. Det gjorde vi. Siden kjenner dere saken.

Diskusjonen mellom statsråden og oss ble ganske interessant, for å si det på den måten. Det endte med at statsråden og jeg erklærte uenighet, og jeg ikke kunne leve med denne uenigheten og trakk meg fra styret.

I hele min tid har jeg møtt mennesker som bryter lover og regler. Uten unntak har det vært klare konsekvenser fra meg som sjef. Vurderingen fra Hjort var at det ikke hadde funnet sted noe brudd på norsk lov, og dette førte altså til at hele styret nok ikke anså dybden av saken, som jeg nevnte. Én ting er at advokater hevder at det ikke er brudd på norsk lov. Da slapper man litt av. En annen ting er hvis advokaten sier at det kan være brudd på norsk lov, eller at det er brudd på norsk lov. Da må det aksjon og handling og informasjon til øyeblikkelig. Da styret i september 2015 fikk denne nye informasjonen, gikk vi altså direkte til statsråden.

Jeg vil gi honnør til komiteen for å bringe korrupsjon og hvitvasking så kraftig opp på agendaen. Dere er kjent med at dette er fenomener som står øverst på FBI's liste over trusselvurderinger i det moderne samfunn.

Møtelederen: Da sier jeg takk til Aaser og gir ordet til Baksaas.

Jon Fredrik Baksaas: Takk for det.

I tiden fra utsettelsen av høringen i desember i fjor og frem til i dag har det vært en betydelig utvikling i VimpelCom-saken ved at selskapet har vært igjennom etterforskning, og det er påvist korrupsjon. Alvorligheten i det fremstår også ved botens størrelse.

Telenors virksomhet i Russland går gjennom lange linjer, helt fra 1992, da vi startet fastlinjevirksomhet i Mur-

ansk, gjennom North-West GSM i 1994 og VimpelCom i 1997. På den tiden var det stor interesse for Telenors internasjonalisering og Russland spesielt. Norge er en fredelig nabo med Russland i nord, og Russland åpnet for utenlandske investeringer, også innenfor telekom-området. I denne perioden ble også egenkapitalen utvidet fra statens side, med to ganger 2 mrd. kr, for nettopp å understøtte internasjonaliseringen, og den førte da også til børsnoteringen, fra desember 2000.

VimpelCom var helt sentral i oppbyggingen av moderne mobilkommunikasjon i Moskva i denne perioden, og i 2002 inngikk VimpelCom en sammenslåingsavtale med Alfagruppens tilsvarende virksomhet i andre regioner i landet. Avtalen ble undertegnet her i Oslo høsten 2002. En velfungerende og moderne infrastruktur for telekommunikasjon blir jo sett på som en nødvendighet for konkurransedyktighet. Den gir lik mulighet for alle og muliggjør økonomisk og sosial fremgang for både nasjoner, bedrifter og innbyggere. Dette illustrerer industriens betydning og muliggjørende kraft og ikke minst bidraget til økonomisk utvikling og sosial utjevning. Myanmar er Telenors siste tydelige eksempel på dette.

Telenor og Alfagruppen røk på de første uenighetene allerede i 2004, og gjennom en serie av rettssaker i mange land førte det frem til at disse prosessene gjorde det nødvendig og påkrevet å etablere et strengt informasjonsregime mellom de personene i Telenor som var styremedlemmer i VimpelCom, og de av Telenors ansatte som fokuserte på eierskapsspørsmålene. Uten et slikt formelt skille i informasjonsflyten ville både Telenor og våre folk komme i konflikter med erstatningsansvar som resultat.

Deloitte-rapporten slår fast at vårt styre, vår ledelse, våre medarbeidere og Telenor som selskap ikke har medvirket til korrupsjon, skjult korrupsjon eller har utført andre lovbrudd. Rapporten peker på at jeg burde ha utført en mer holistisk ledelse, men anviser ikke hvordan dette de facto kunne bli gjennomført. Deloitte-rapporten slår videre fast at Telenor-medarbeidere som håndterte bekymringsmeldingen høsten 2011, gjorde det på en god måte ved at den ble bragt tydelig frem i VimpelCom. Det var VimpelCom som hadde mandat og myndighet til å adressere bekymringsmeldingen. Deloitte-rapportens kritikk av at jeg ikke ble informert etter at jeg gjeninntreidte i VimpelComs styre i desember 2011, og heller ikke da TeliaSonera-saken dukket opp høsten 2012, er jeg dog enig i.

I denne saken har jeg observert uttalelser der jeg skulle ha holdt tilbake informasjon med manipulerende hensikter. I januar 2015 omtalte jeg ikke informasjon fra den påbegynte etterforskningen som nå er detaljert beskrevet i Deloitte-rapporten, vedrørende varselet i 2011. Dette informasjonselementet var allerede hos nederlandsk Økokrim fra mars 2014, etter at jeg og andre i Telenor ble innkalt som vitner, noe Nærings- og fiskeridepartementet umiddelbart ble informert om av meg selv.

Fra Telenors side la vi vekt på fullt ut å samarbeide med politiet. På denne bakgrunn var jeg av den oppfatning at informasjonen var delt med den den åpenbart skulle deles med, og med konfidensielt stempel. For oss var det avgjørende viktig å ikke komme i en situasjon der vi kunne be-

skyldes for å skade etterforskningen gjennom å dele taushetsbelagt informasjon, og dette var også Riksadvokatens ståsted, som førte til at høring nr. to ble utsatt, fra desember 2015 til i dag.

Det er VimpelCom som er blitt etterforsket og funnet skyldig i korrupsjon. Dommen slår fast at styret i VimpelCom er blitt ført bak lyset av utro ledere i VimpelCom-systemet. Telenor har vært og er spesielt opptatt av antikorrupsjonsarbeid hva gjelder Telenors egne innganger i nye land og tilstedeværelse over tid. Gjennom våre bidrag til VimpelCom både industrielt og med personer, enten permanent eller utleid, har vi forsøkt å bidra til å bygge gode systemer og drift også i VimpelCom-konsernet.

Deloitte-rapporten beskriver den komplekse situasjonen Telenor befant seg i over en årrekke. Den beskriver også de dilemmaer som noen av mine direkterapporterende sto overfor. Rapporten anviser også læringspunkter. Jeg tar til etterretning at ting og vurderinger underveis kunne ha vært gjort annerledes. Telenors nye ledelse gjør da også det ved å videreføre tiltak som ble initiert under min tid som konsernsjef, og ved å legge til nye. Det handler om å lære, og det handler om stadig å bli bedre. Telenor har vært tidlig ute i sin tilnærming til å drive virksomheten ansvarlig og holdbart. «The Telenor Way of Work» er en merkevare.

I min dialog med Nærings- og fiskeridepartementet opp gjennom årene har holdbarhet rundt Telenors virksomhet i stigende grad kommet i fokus. Min kommunikasjon med departementet var alltid åpen. Den bygget på eierskapsmeldingens prinsipper og var basert på tillit og den kunnskap og innsikt som jeg til enhver tid hadde. Det var VimpelCom som investerte og opererte i Usbekistan, det var ikke Telenor. Det snakkes som om vi i Telenor har visst om og har vært med på VimpelComs handlinger i Usbekistan. Det har vi ikke.

Takk.

Møtelederen: Da sier jeg tusen takk for de to innledningene.

Vi skal straks gå over til utspørringen, som er organisert litt annerledes enn dere opplevde sist. Jeg har som saksordfører 5 minutter til disposisjon, og så er det 30 minutter på hele komiteen. Jeg skal om et øyeblikk gi ordet og møteledelsen til Michael Tetzschner mens jeg er utspørrer, men jeg vil bare gjøre en markering. Det er at jeg vil si at det er ingen av denne komiteens medlemmer som har sagt at Telenor er skyldig i korrupsjon, eller at noen av de ansatte i Telenor er skyldig i korrupsjon. Det har aldri vært uttalt, og det har aldri vært komiteens oppfatning. Jeg bare gjør den presiseringen.

Da går møteledelsen til Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Møtelederen: Og enhver snakker for seg.

Nå er vi inne i utspørringsdelen hvor medlemmene slipper til. Den som slipper til først i denne omgang, er sakens ordfører, Martin Kolberg.

Martin Kolberg (A): Takk for det. Da vil jeg begynne med bakgrunn i Svein Aasers innlegg til oss.

Du skal vite at det går godt an for oss i komiteen å forstå ditt engasjement og din irritasjon over påstandene om at det er blitt holdt tilbake opplysninger, og at det er brukt sterkere ord enn det også. Men Aaser, la oss nå snakke veldig ordentlig om situasjonen her. For det første har vi den situasjonen som ikke er deres ansvar, i alle fall ikke direkte, og det er at denne saken er kommet opp gjennom mediene. Den er ikke kommet opp via forvaltningen, som den egentlig burde.

I forrige behandling hadde vi en høring, vi hadde alle prosessene med statsråden, ikke sant, og vi hadde behandlingen i salen. Da visste du – da visste du, da saken gikk i salen – at statsråden ikke hadde hele informasjonen. Det er klart at det må du ta inn over deg at er alvorlig. For jeg vil understreke det du selv sier, som du brukte mye tid på, og som jeg virkelig mener, og det er at du har gjort en stor samfunnsinnsats, og vi har stor tillit til deg – det mener jeg virkelig. Da blir det ekstra sterkt når dere begge to gir opplysninger som ikke er fyllestgjørende, til tross for at dere begge to i forrige runde sa at dere la all taushetsplikt til side for å informere oss fyllestgjørende, og så ble ikke det gjort. Så gikk statsråden i salen og forsvarte, alt var greit, helt til det viste seg at alt ikke var greit, og at Telenor-systemet i det minste hadde hatt kunnskap om dette over lang tid. Og på dette tidspunktet visste også Aaser dette, for det hadde vært i styret. Dette er et nøkkelpunkt. Dette har med tilliten å gjøre, som du sier, så det er viktig at du forklarer komiteen hvorfor vi kommer i denne situasjonen. Vi ønsker ikke å gjøre Telenor noe vondt, men vi vil ha orden i sysakene, og i en så alvorlig sak hvor bestemmelsen om nulltoleranse er brutt, må vi vite hvorfor dette skjedde.

Møtelederen: Jeg vil bare presisere at det er det enkelte medlem som stiller spørsmål. Vi var inne på det tidligere i dag, under Lundteigens spørsmål, at vi stiller spørsmål på vegne av de enkeltpersonene vi er og representerer. Så det er ikke på vegne av komiteen, siden det ble implisert en rekke forutsetninger om fakta i innlegget her.

Vær så god, Aaser.

Svein Aaser: Jeg tror Kolberg må være litt tydeligere i hukommelsen sin. Jeg sa aldri at jeg hadde noen taushetsplikt i den forrige høringen. Jeg sa tvert imot at jeg ikke hadde taushetsplikt. Det står i referatet, og det bør Kolberg huske. Det er det første.

Det andre er: Vi fortalte, og jeg har fortalt nå, hvorfor 2011-saken ikke ble rapportert videre. Det var fordi den var håndtert riktig, slik vi fikk beskjed om av advokatene. Skulle jeg som styreleder i Telenor informere statsråden om enhver anbefaling jeg får av advokaten, hvor advokaten sier at dette er riktig, og dette er riktig? Nei, det jeg skal informere om, er der jeg får beskjed om at dette ikke er riktig, dette må du passe på. Og det fikk vi altså ikke. Derfor vil jeg ta sterk avstand fra din påstand.

Møtelederen: Baksaas, vær så god.

Martin Kolberg (A): Men jeg har ikke spurt Baksaas om noe.

Møtelederen: Unnskyld, da er vi ferdige. Da har Kolberg 27 sekunder igjen, vær så god.

Martin Kolberg (A): Jeg vil gjerne få stille et spørsmål til. Dette med disse kinesiske veggene, Baksaas – det er jo det man sier bidrar til at det ikke går en direkte informasjonsflyt fra VimpelComs styremedlemmer og til Telenor som system. Du var altså en av dem som satt i styret. Da er spørsmålet: Hvordan er det å forstå med tanke på at du også sier at du skal legge all taushetsplikt til side?

Jon Fredrik Baksaas: Det er riktig at taushetsspørsmålet ble berørt i den forrige høringen. Det vi – og jeg – ikke var presise nok på, var at den informasjonen som var inne i etterforskningsrommet, og som jeg ikke var forberedt på skulle bli tema i forrige høring, var det jo av etterforskende myndigheter, av nederlandsk økokrim, pålagt taushet om. Og var det noe vi i hvert fall ikke ville bli beskyldt for, var det nettopp muligens å forpurre en etterforskning. Jeg skulle se hvilken debatt vi da hadde fått hvis det hadde skjedd.

Møtelederen: Da er tiden ute, selv for Martin Kolberg, og vi går videre i fellesbolken. Det er mulig å melde seg på; det er ikke for å avskjære spørsmål, men det er for å fordele dem slik komiteen har blitt enig om på forhånd.

Den neste på listen er Erik Skutle, vær så god.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Jeg har ikke trodd at jeg har utfordret komiteens orden, slik som det indikeres fra nestlederen nå. Da er det Erik Skutle, vær så god.

Erik Skutle (H): Takk for det.

Vår rolle her er verken å granske VimpelCom eller Telenor, men det er å finne ut om politisk ledelse i Næringsdepartementet har gjort det Stortinget har bedt dem om. Så da spør jeg veldig enkelt og greit, først til Aaser: Opplever du at politisk ledelse i Næringsdepartementet gjennom din tid som styreleder har vært så opptatt av antikorrupsjonsarbeidet som f.eks. Transparency International tidligere her i dag ga uttrykk for at de var? Har de hatt tilstrekkelig oppmerksomhet i sin eierdialog om dette?

Svein Aaser: Jeg har hatt gleden av å være med i næringslivet i ganske mange år og sett hvordan denne saken har utviklet seg. Vi husker jo at for en 10–15 år siden fikk man fradrag for korrupsjonsbetalinger i norsk samfunnsniv. Den tiden er over for lengst. Ikke minst de to siste næringsministrene, som jeg har arbeidet under og for, har vært veldig opptatt av antikorrupsjonssaken. Det er det ikke noen tvil om, og begge har stått for at dette er et arbeid som vi må ta på alvor i bedriftene.

Erik Skutle (H): Jeg skjønner.

Så har jeg ett spørsmål til. Hvis jeg har forstått det riktig, fikk styret i Telenor informasjon om denne bekymringsmeldingen eller varslingen – eller hva man skal kalle det – i desember 2014. Jeg forstår selvfølgelig at man ikke kan løpe til verken største eier eller andre eiere for den saks skyld med enhver filleting som kommer opp i styret, men med bakgrunn i det vi vet nå, hvor stor denne saken har blitt osv., burde man ikke i desember 2014 gått til største eier med denne informasjonen?

Svein Aaser: Det er et veldig interessant spørsmål, Skutle. Styret i Telenor diskuterte ikke det engang på det styremøtet i 2014 fordi vi fikk beskrevet hva som hadde skjedd, at det var ivaretatt på riktig måte, håndtert i VimpelCom, og atferden til de to medlemmene av konsernledelsen i Telenor, som hadde gjort dette, og Jon Fredrik Baksaas litt senere, hadde vært i henhold til norsk lov. Vi hadde så mye annet å diskutere. Men jeg kan jo være helt enig med deg i at hvis jeg bare hadde nevnt dette i to setninger på det møtet etterpå, hadde det vært gjort.

Men vi informerte på det tidspunktet da vi skjønte dybden i dette, og da gikk vi med en gang. Det er viktig at statsråden skal ha et styre som hun stoler på, og som gjør de riktige vurderingene og kommer med informasjon øyeblikkelig. Det gjorde styret i Telenor og jeg i september i 2015.

Eirik Skutle (H): Ok.

Møtelederen: Da er det Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V): Takk for det, komitéleder.

Baksaas, du innledet i januar med å si at du hadde taushetsplikt. La meg sitere hva du sa til oss da du var her i januar. Det er da stenografisk nedskrevet, og jeg siterer deler av det. Det er mye lengre, men jeg tar slutten:

«Jeg anser det som viktig at Stortinget får fyllestgjørende og korrekt informasjon, derfor vil jeg på spørsmål i dag legge taushetsplikten til side og svare med den kunnskapen jeg har i denne saken.»

Du bygde opp under vår trygghet om at du skulle gi oss all informasjon, før du nå selv erkjenner, og også har erkjent i media, at du ikke fortalte oss den fulle sannhet. Har du noen kommentar til det?

Jon Fredrik Baksaas: Kommentaren har jeg jo tatt i min innledning i dag. Det var uheldig at jeg ikke var presis nok under omtalen av taushetsplikt. Vi hadde hatt en annen diskusjon i forkant av høringen, nemlig om taushetsplikt med hensyn til selskapet, ikke med hensyn til den pågående etterforskningen. Jeg burde ha vært mer presis i at hva gjaldt etterforskningsinformasjon, altså informasjon som var kommet oss til kjenne gjennom vitneprosessen i mars 2014, tilhørte etterforskningen.

Så vidt jeg observerer, var også Riksadvokaten av den oppfatning da høringen ble utsatt i fjor.

Abid Q. Raja (V): Jeg vil tvert om hevde det motsatte, at du var nokså presis i å bygge opp en forventning om at nå skulle du legge den mye omtalte taushetsplikten til side, som du først innledet med, også i januar, for å betrygge oss om at nå skulle du si hele sannheten. Og nå, ettersom opplysningene har kommet fram, har historien din tilpasset seg.

Det neste jeg skal stille deg spørsmål om, er: Skjønte du ikke på noe tidspunkt før i 2014 noen ting om at en slik varsling hadde skjedd, når både dine direktører, Aa og Espen, Lunder og oppnevnte styremedlemmer i VimpelCom hadde fått skriftlig orientering om dette? Du vil altså ha oss til å tro at du ikke på noe tidspunkt før 2014 hadde fått høre noe om dette? Er det sånn å forstå?

Jon Fredrik Baksaa: Sånn er det.

Abid Q. Raja (V): Det er altså slik å forstå. Jeg har full forståelse for det, at du tilpasser din forklaring i forhold til ...

Jon Fredrik Baksaa: Nei, det der ...

Abid Q. Raja (V): Jeg har full forståelse for det, for jeg har tidligere vært forsvarsadvokat, så det må jeg forstå, at det må man tilpasse. Men jeg har et siste spørsmål.

Møtelederen: Abid Q. Raja, du har ikke anledning til å karakterisere svarene på den måten.

Abid Q. Raja (V): Nei, men det er ikke noen tvil om ...

Møtelederen: Jeg bare sier at du ikke har anledning til å karakterisere svarene på den måten. Gå til neste spørsmål.

Abid Q. Raja (V): Når du har vært konsernsjef og hatt direktører under deg som har blitt varslet om mulig korrupsjon, hva tenker du nå i ettertid om at ingenting av dette, på noe tidspunkt, har blitt kommunisert til deg overhodet, at flere folk under deg som har sittet i den samme ledelsen, har visst og ingenting – tilsynelatende – ingenting av dette på noe tidspunkt, uformelt eller formelt, har kommet til deg? Hva tenker du om det?

Jon Fredrik Baksaa: For det første har jeg ikke tilpasset min forklaring på dette punktet. Det må jeg få lov til å slå fast. At du tilpasser din forståelse, er ...

Abid Q. Raja (V): Om taushetsplikten er det definitivt, for du sa noe annet i januar enn det du sier nå.

Jon Fredrik Baksaa: Når det gjelder spørsmålet ditt, dreier det seg om noe som er gjennomanalysert så til de grader i Deloitte-rapporten. Den tar for seg alle aspektene ved vår håndtering i den perioden. Opp til 50 mennesker i intervju, det har vært redegjort for her i formiddag, og det som står i den rapporten, har jeg god tillit til. Mine direkte rapporterende fikk beskrivelsen korrekt behandling. Jeg

får kritikk for at min ledelsesform kunne vært mer holistisk – jeg vet ikke helt hvordan, og jeg skulle gjerne hatt rede på dette tidligere. Der er jeg enig i kritikken.

Møtelederen: Da går vi videre til Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for innledningene.

Dere kjenner rapporten, dere har stilt dere bak den, sånn som jeg oppfatter det, i det den konkluderer med, men er dere enig i det som nåværende konsernsjef i Telenor har gitt uttrykk for, at selv om dette ikke har vært i strid med norsk lov, har det ikke vært i henhold til Telenors etiske standarder? Det gjelder da håndtering av viktige bekymringsmeldinger. Jeg vil gjerne høre kommentar både fra Aaser og Baksaa. Er dere enig i at dette ikke har vært håndtert etter Telenors etiske standarder?

Jon Fredrik Baksaa: Jeg er av den oppfatning at Deloitte-rapporten trekker opp en god beskrivelse av hendelsesforløpet. Den er grundig, langt arbeid av profesjonelle mennesker. Så gjør Telenor sine fortolkninger av det. De kan ikke jeg gå inn i. Det er nåværende ledelses ansvar. En avgått konsernsjef som går inn i etterfølgerens disposisjoner – det er som regel lite heldig.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Men er du enig i det utsagnet? Det er egentlig det jeg spør om. Jeg spør ikke om du støtter deg til den nåværende konsernsjefen, men den vurderingen.

Jon Fredrik Baksaa: Jeg vil ikke gå nærmere inn på å karakterisere den nåværende ledelses disposisjoner. Det får være opp til dem.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Det er ikke nåværende ledelses disposisjoner. Det er en vurdering av hva som har skjedd, historien.

Jon Fredrik Baksaa: Da får vi rette ordet «disposisjoner» til «vurderinger».

Svein Aaser: Min oppfatning er at den type informasjon som kom i 2011, burde gått videre til Baksaa. Det er min oppfatning, og det har jeg sagt til Deloitte, og derfor gjentar jeg det her. For øvrig har jeg ikke mer å tilføye.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Så et spørsmål om Deloitte-rapporten hvor man er opptatt av måten strukturen i selskapet var når det gjelder håndteringen av Telenors eierskap i VimpelCom. Baksaa etterlyste selv mer holistisk organisering av informasjonen som samtidig kunne ta vare på konfidensialiteten, fordi dette var viktig for å kunne håndtere kriser. Du har uttrykt deg sånn at dette har du for så vidt ikke tatt stilling til, men er du enig i det, og eventuelt hvordan kunne dette gjøres, i og med at en fortsatt er innenfor selskapsjus i et komplisert forhold mellom en minoritetsseier og et morselskap?

Jon Fredrik Baksaas: Ja, det har jeg. Høsten 2011, da disse forholdene foregikk, var jeg ikke i styret i VimpelCom. Vi har nå hørt Jo Lunder, tidligere konsernsjef i VimpelCom, beskrive hva han gjorde med dette høsten 2011, og at det ikke var en styresak. Men jeg må nok si at hvis denne kunnskapen hadde kommet frem tidligere til meg, ville jeg vært i stand til å stille spørsmålene annerledes. Hvordan de spørsmålene hadde vært stilt, og hvordan den reisen da hadde blitt, er en hypotetisk øvelse, men jeg er sikker på at vi ville fått et annet hendelsesforløp.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Med andre ord, hvis jeg oppfatter deg riktig, er det sånn at du mener at dette kunne ha vært strukturert, organisert på en annen måte hvis en visste at dette hadde så sterke kriseelementer i seg som saken etter hvert fikk preg av?

Jon Fredrik Baksaas: Dessverre er dette handlinger som foregikk høsten 2011, og mistankene om korrupsjon ble fremsatt av en varsler. Jo Lunder som konsernsjef adresserte det. Vi har tidligere i dag hørt hvordan han gjorde det. Det er likevel sånn at handlingene ble utført i 2011. Vi kunne ikke etter 2011 unngå at de hadde blitt gjennomført. Vi kan ikke gå tilbake i historien, men at håndteringen av selve spørsmålet kanskje kunne blitt annerledes, må jeg også si meg enig i.

Svein Aaser: Jeg synes spørsmålet til Grøvan er interessant på et litt bredere plan. Du peker på om det er mulig for et børsnotert selskap å eie en minoritet i et annet børsnotert selskap og organisere det eierskapet for minoriteten i det andre selskapet på en måte som er tilfredsstillende for alle parter. Svaret er nei, etter min oppfatning. Vi i Telenor arbeidet, styret under min ledelse, og sa at dette må være et av hovedlæringspunktene for Telenor, at det å gå inn og eie en minoritetspost, et deleierskap, i et annet børsnotert selskap, og informasjon fra det børsnoterte selskapet ikke kommer opp til Telenor, er en situasjon som ikke er levelig for Telenors styre over tid. Styret i min tid – hvordan det er nå, vet jeg ikke – tok den beslutningen at dette skal vi ikke gå inn på når det gjelder minoritets-eierskap i andre børsnoterte selskap. Det blir fort vanskelig. Det var det jeg oppfattet at de spørsmålene gikk på.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Det er riktig. Betyr det også at du ikke er enig i den tilrådingen som Deloitte gir på dette punktet, at det er mulig å få til?

Svein Aaser: Nei, praktisk sett anser jeg det slik at hvis jeg hadde fortsatt som styreleder i Telenor, hadde ikke det skjedd igjen.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Et siste spørsmål, hvis jeg får lov, leder: Det forrige du sa, betyr det at det å gå inn i den minoritetsposten i VimpelCom, som da ble besluttet i sin tid, var egentlig en strategisk feilvurdering av Telenor, at det skulle aldri ha vært gjort?

Svein Aaser: Det vil jeg ikke si. Det er en annen sak. Telenor har hatt som slagord eller som retning at vi må kjøpe oss opp eller selge oss ut. Kjøpe oss opp – det var det Telenor ønsket å gjøre, men det ble stoppet av den andre hovedaksjonæren, som ikke er en hvem som helst hovedaksjonær. Det er en Alfa, en russiskbasert hovedaksjonær, som i utgangspunktet ikke er spesielt enkel å samarbeide med, og som da kom og tok overtaket. På det tidspunktet skulle kanskje Telenor sagt at all right, nå er det tid for å kvitte, for nå klarer vi ikke å komme opp igjen, vi klarer ikke å komme opp i styring. Men det å gå inn og danne VimpelCom, slik det ble gjort, tror jeg var et strategisk riktig forsøk, men det er ikke alle forsøk som lykkes 100 pst.

Møtelederen: Da er Det Tom E.B. Holthe – vær så god.

Tom E.B. Holthe (FrP): Til Baksaas først: Når var det du første gang ble gjort kjent med en eventuell korrupsjonsskandale i VimpelCom?

Jon Fredrik Baksaas: Gjort kjent med – da må vi skille mellom korrupsjonshandling – som vi vet er korrupsjonshandling – og mistanke om korrupsjonshandling. De første mistankene begynte å komme i etterkant av medienes oppslag rundt Telia Sonera ved at både jeg og andre begynte å spørre om hvordan selskapet selv hadde kommet inn i Usbekistan. Dette har jo Jo Lunder for så vidt beskrevet i detalj tidligere i dag. Så økte mistankene gjennom både 2013 og 2014 inntil selskapet ble tatt under etterforskning fra medio mars 2014 – der jeg selv også ble innkalt som vitne her i Oslo, hos norsk Økokrim, av nederlandsk Økokrim. To dager før jeg var der, informerte jeg Nærings- og fiskeridepartementet om akkurat den vitneinnkallelsen.

Tom E.B. Holthe (FrP): Det blir jo en spekulasjon, som du har vært inne på tidligere, men jeg kunne godt tenke meg at du likevel sa litt om eventuelle retningslinjer i Telenor under din ledelse. Når dere blir gjort kjent med den type varsling som her var gjort i VimpelCom-systemet, har dere noen innarbeidede rutiner i Telenor for å sette i gang eget arbeid for å se på innholdet i dette?

Jon Fredrik Baksaas: Hvis denne varslingen hadde angjeldt et av Telenors kontrollerte selskaper, og ikke et annet børsnotert selskap, som i dette tilfellet, ville Telenors egne mekanismer blitt satt i sving så det holdt, det kan jeg love deg. Vi har varslingssaker i Telenor-systemet årlig – store og små – og de blir håndtert. Men våre inntredelsesprosesser i landene i Asia som vi har stått for, dem har vi jo stått for selv, og vi må også selv stå for den kvaliteten vi har hatt i arbeidet underveis og inn i de forskjellige landene. Seneste tilskudd på stammen er Myanmar, som jo også er et land som rangerer lavt på plagsomme statistikker, for å si det sånn. Det gjør at vår beredskap mot dette er veldig, veldig høy.

Tom E.B. Holthe (FrP): Bare en kort oppfølging: Jeg spurte om retningslinjer i Telenor. Finnes de, eller er man til enhver tid prisgitt en konsernledelse – at de ser alvorret i den varslingen som eventuelt kommer, eller har man retningslinjer for å behandle den type henvendelser?

Jon Fredrik Baksaas: Dette er ting som er beskrevet gjennom mange års erfaring, så dette er ikke noe hver og en av oss bare har for egen del. Dette er beskrevet, og prosessen er dokumentert. Det er også årsaken til at Telenor ikke er i bestemte land.

Møtelederen: Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Det er til Baksaas, det også. Jeg vil følge opp det siste her. Du sa at dere har mange varslingssaker i Telenor, og at de håndteres, for dere har systemer for dette. Nå fikk jo Espen og Aa en melding, riktignok ikke fra et eget selskap, men tross alt et selskap som dere var største minoritetseier i. Ville det ikke vært naturlig at de mekanismene slo inn da, slik at du som konsernsjef ble varslet nettopp av Espen og Aa, selv om de anbefalte varsleren å gå til Jo Lunder, altså til VimpelCom? Var det ikke naturlig at de også varslet deg, for Telenor kjente jo da til dette varselet?

Jon Fredrik Baksaas: Faktisk ikke. Gjennom Deloitte-rapporten får de to godkjent for at de tok dette opp med varsleren. Varsleren gikk tilbake til VimpelCom, og VimpelCom adresserte spørsmålet, slik vi nå har hørt, og mer grundig enn jeg var klar over, slik Jo Lunder beskrev det tidligere i dag. Men kritikken av at dette ikke kom opp igjen da jeg gikk inn igjen i styret i desember 2011, eller endog høsten 2012, da Telia Sonera-saken begynte å rulle, er jeg enig i at jeg burde fått rede på det på det tidspunktet.

Helge Thorheim (FrP): Du nevnte også at du i 2011 snakket med Jo Lunder. Han nevnte jo ikke dette varselet den gangen, for de hadde håndtert det. Så sa du vel noe sånt som at dersom dere hadde det, så ville det kanskje hatt et annerledes hendelsesforløp. Men du som styremedlem hadde vel egentlig ikke instruksjonsrett overfor Jo Lunder. Hvordan ville du håndtert det for å kunne få et annet hendelsesforløp? Ville du kalt inn styret og brukt vetoretten, eller hvordan ville du i så fall ha gjort det?

Jon Fredrik Baksaas: For det første var det ikke høsten 2011, det var høsten 2012. For det andre har ikke et styremedlem noen vetorett i styret i VimpelCom. Man har en stemme, og det er flertallet som råder. Men hvis denne informasjonen hadde kommet opp høsten 2012, la oss si da Telia Sonera-saken begynte å rulle, ville det jo vært naturlig at spørsmålsstillingen inn mot selskapet kunne blitt skarpere. Vi hører jo også hvordan Jo Lunder la til grunn en ekstra FCPA-gjennomgang høsten 2011, da transaksjonen foregikk, og hvordan styret og administrasjonen arbeidet for å få en fornyet gjennomgang, også ved eksterne ressurser, i 2013.

Møtelederen: Da er det Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Baksaas, du refererte til avtalen høsten 2002, og du og Aaser sa at det ikke var noen avtale mellom hvem som helst. Det ser vi jo her, av det bildet som ble tatt. Jeg kjenner tre av de fire.

Svein Aaser: Du finner ikke meg der.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er helt korrekt. Det er Putin, det er Kjell Magne Bondevik, det er deg, Baksaas, og så er det vel Mikhail Fridman, er det ikke det? Kunne du fortelle litt om hvor det var hen, omstendighetene rundt det og hvorfor Putin var der?

Jon Fredrik Baksaas: Dette var jo i 2002, og du har for så vidt rett i at jeg ikke akkurat kjenner alle der, jeg heller.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ikke det? Du har jo sittet i styret med Fridman i mange år, så du må jo kjenne litt til ham?

Jon Fredrik Baksaas: Jo jo, men nå tenkte jeg mer på kjennskap til Putin, jeg, da. Jeg vet hvem han er, men jeg kan ikke si at jeg kjenner ham. Men, ja, høsten 2001 begynte funderingene i Telenor på hvordan vi skulle komme videre i Russland. Styret var i Moskva og møtte Mikhail Fridman høsten 2001, tror jeg det var. Så ble det forhandling gjennom hele vårparten 2002, og vi nådde da en forhandlingsløsning for å lage et nasjonalt mobilkommunikasjonsselskap i Russland ved å slå sammen andre regionale aktiviteter med dem VimpelCom hadde i Moskva.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Dette var altså store saker, siden Putin var i representasjonsboligen til statsministeren?

Jon Fredrik Baksaas: Han var på offisielt besøk der med et stort følge, og signaturen på dette papiret ble lagt tidsmessig sånn at det sammenfalt med besøket. Jeg var en ung mann den gangen, og var så tørr i munnen at jeg ikke klarte å uttale navnet hans.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du ser godt ut her.

Når du bruker Martin Schanke som sjåfør, for å være litt billedlig her, så må du vel sitte ved siden av og passe på speedometeret hele tida?

Jon Fredrik Baksaas: Hadde jeg kjørt med Martin Schanke, tror jeg at jeg hadde hatt øynene på veien snarere enn på speedometeret.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det jeg er ute etter her, er: Hvilke tiltak satte du i verk da for å ivareta Telenors eierrolle i et selskap som også opererte i Usbekistan, og som er en avtale inngått med oligarken og Putin til stede? Hvilke tiltak satte du i verk for å sikre deg at du skulle ha tilstrekkelig tyngde for å møte de gutta der?

Jon Fredrik Baksaas: Selskapet var ikke i Usbekistan på det tidspunktet. Det kom til etterpå ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men nå er vi i Usbekistan. Hvilke tiltak satte du da i verk?

Jon Fredrik Baksaas: Husk at nå er vi tilbake i 2002 ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, jeg er ferdig med 2002. Det var bare for å vise starten ...

Møtelederen: Lundteigen, hva vil du med spørsmålet? Still spørsmålet presist, så vi forstår.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hvilke tiltak satte Baksaas som konsernsjef i Telenor i verk for å ivareta Telenors eierrolle når en på et tidspunkt hadde eierinteresser i et selskap som opererte i Usbekistan? For da må en sette inn tiltak som er av de sterkeste, kraftigste og dyktigste. Jeg lurer på: Hvilke kraftige og dyktige tiltak satte du i verk?

Jon Fredrik Baksaas: Da presiseres spørsmålet til i hvert fall å gjelde VimpelComs virksomhet etter 2006. Jeg har ingen tiltak annet enn styredeltakelse inn mot selskapet i 2006. Jeg har en masse tiltak i Telenor, for Telenors direktestyrte aktiviteter i den samme perioden.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Et siste spørsmål: Du var ute av styret en periode i 2011. Hvorfor var du ute av styret da?

Jon Fredrik Baksaas: Jeg gikk inn i styret, også etter samtaler og avstemt med det daværende styret i Telenor, fordi vi mente det var riktig å balansere den innkomne eieren da vi laget et nytt selskap, VimpelCom Ltd.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja, jeg vet at du var inne i styret, men hvorfor gikk du ut av styret? Det var det som var spørsmålet.

Jon Fredrik Baksaas: Så satt både jeg og en annen av ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ole Bjørn Sjulstad har sittet der i veldig mange år.

Jon Fredrik Baksaas: Jeg gikk ut fordi vi var to fra konsernledelsen i det styret, og i 2011 vurderte vi det som unødvendig. Den andre fra konsernledelsen som satt i styret, fikk tilbud av Jo Lunder om å bli Chief Operating Officer i VimpelCom høsten 2011 og begynte der. Da ble vi enige med Telenors styre om at jeg gikk inn igjen for å balansere den andre eieren.

Møtelederen: Jette F. Christensen – vær så god.

Jette F. Christensen (A): Tusen takk. Da Jo Lunder var her, nevnte han at det var flere styremedlemmer i

VimpelCom som mottok e-post med bekymring fra varsleren. Var du en av styremedlemmene som mottok denne e-posten?

Jon Fredrik Baksaas: Nei. Deloitte-rapporten slår fast det.

Jette F. Christensen (A): Jeg ville bare ha det klart i denne høringen.

Nå er det sånn at Stortinget og regjeringen har en uttalt og vedtatt nulltoleranse mot korrupsjon. Med den erfaringen dere har, og denne saken her, har jeg behov for å spørre: Er det håpløst? Er det umulig, når det er en varsler som klarer å finne ut av noe som ingen andre kan? Er det naivt av Stortinget å ha et vedtak som sier at vi har nulltoleranse mot korrupsjon?

Jon Fredrik Baksaas: Nulltoleranse mot korrupsjon har vi alle. Det fattes en rekke vedtak i Stortinget som det også er assosiert med såkalt nulltoleranse å bryte. Men det betyr jo ikke at korrupsjon ikke finner sted. Dessverre – varslingen var jo en mistanke om korrupsjon, det var ikke en konklusjon om at det var korrupsjon. Det har jo det store etterforskningsdokumentet i dommen konkludert med to år senere. Fra en mistanke til en konklusjon har altså både Telenor med sine virkemidler og VimpelCom som selskap med sine virkemidler gått inn i saken. Etterforskningen startet i mars 2014, og resultatet kjenner vi.

Svein Aaser: Jeg vil gjerne få lov til å svare, for jeg synes det er et veldig viktig spørsmål. Jeg har stilt meg selv det spørsmålet. Hvor utbredt er denne korrupsjonen i verden? FBI har altså korrupsjon og hvitvasking på toppen av sin trusselvurdering mot den vestlige verden. Stortinget har ikke noe valg, norsk næringsliv har ikke noe valg, vi er nødt til å kjempe mot korrupsjon, men vi må ikke være naive og si at det er lett. Men vi har ikke noe valg, vi er nødt til bare å stå på.

Jette F. Christensen (A): Jeg må bare ha en liten oppfølging ...

Møtelederen: Veldig kort, er du snill.

Jette F. Christensen (A): Igjen, med bakgrunn i denne saken: Hvilke vedtak kan Stortinget fatte, og hvilke retningslinjer kan regjeringen gi seg selv for å unngå at det skal skje igjen, og for at vi – som du sier – skal stå på litt hardere? Hva trenger norske selskaper?

Svein Aaser: Jeg tror at jeg bare har noen få sekunder, så spørsmålet er litt for stort, men hvis jeg blir kalt til det, skal jeg gjerne prøve å bidra.

Møtelederen: Vi har igjen tre spørriere, og de får ett spørsmål hver. Det er Erik Skutle, meg selv og Michael Tetzschner.

Abid Q. Raja (V): Jeg har tegnet meg for lengst.

Møtelederen: Jeg har ikke sett det, men da aksepterer jeg Abid Raja. Er det flere da? Vi stopper på ett spørsmål fra hver, er dere snill, så vi holder tiden.

Erik Skutle – vær så god.

Erik Skutle (H): Jeg vil litt tilbake til de vurderingene som ble gjort i Telenor-styret i desember 2014. Jeg må si at vi er i en veldig privilegert situasjon, som ser bakover på dette. Jeg har respekt for at det kan ha vært andre vurderinger på det tidspunktet. Men i det forberedende møtet den 5. desember – står det i Deloitte-rapporten – skulle man gå gjennom diverse ting angående dette temaet som vi snakker om her nå. Der står det at du neste dag skrev et personlig notat til styret, der du uttrykte dine bekymringer knyttet til ny informasjon som hadde dukket opp. Det står også at de som var til stede på møtet den 5. desember, tok dette alvorlig.

Samtidig vet vi at dette er en sak som det er mye medieoppmærksomhet rundt. Stortinget har viet den stor oppmerksomhet – også på dette tidspunktet, og Næringsdepartementet har viet den oppmerksomhet. 18. desember 2012 orienterte styret Næringsdepartementet. I lys av dette virker det litt underlig – når vi har all denne informasjonen – at det ikke ble diskutert videre i styret, og at det ikke ble brakt videre til eieren. Jeg vil bare be deg kommentere det.

Svein Aaser: Jeg forstår spørsmålet, og jeg har forsøkt å svare på det allerede, som jeg sa. Styret var så ekstremt glad for at det ikke hadde skjedd noe lovbrudd fra Telenors ansatte, så vi gikk videre med andre ting som vi anså å ligge nærmere til å ta tak i. Hadde vi fått ett signal om at det var mulig lovbrudd, hvilket det altså ikke har vært, hadde handlingen vært helt annerledes. Det kan jeg garantere.

Møtelederen: Da er det undertegnede tur, så er det Michael Tetzschner og Abid Q. Raja.

Vi har hørt Deloitte advokat, vi har hørt de sakkyndige tidligere i dag, og det er en viss diskusjon rundt dette, legger jeg merke til, særlig fra Baksaas' side nå.

De sier at alvorligheten i opplysningene burde ha kommet fram til ledelsen. Det er det ene som blir sagt, altså til dere, og de kritiserer organiseringen med tanke på at det var veldig uheldig at så ikke skjedde. Det står jo der. Jeg tror ikke dere bestrider det, og jeg tror dere faktisk er enig i det, og Baksaas har sagt at han er enig i den delen av kritikken.

Deloitte sier videre at alvorligheten tilsier at dere, ledelsen, burde ha vurdert å informere eieren om dette. De sa disse to tingene tidligere i dag.

Baksaas, du fikk jo ikke informasjon før i 2014, men like fullt tok du heller ikke kontakt med eieren. Hvordan er dette? Nå har Aaser flere ganger sagt at dere fikk denne juristrapporten, altså fra Hjort, og da slo man seg til ro med det. Men det viste seg altså å være veldig feil. Dere hadde en varsler som sa at her var det noe galt. Og dere har to sentrale direktører, plassert rett

bak dere, som ikke forteller disse tingene. Dere må, før vi slutter her, forklare oss hva dere synes om det, og som førte til at statsråden følte seg så feilinformert at det oppsto en uenighet med Aaser, og at han ikke fortsatte.

Dere må forklare akkurat dette før vi slutter, for det er akkurat dette som er kjernen i det hele. Begge to, gjerne – Aaser og så Baksaas.

Svein Aaser: Jeg kan begynne.

Jeg har gang på gang gjennom denne høringen forklart hvordan styret reagerte på den informasjon vi fikk fra Hjort, og at vi på det tidspunkt konsentrerte oss om andre ting, for det var ikke lovbrudd. Det kan vi bli kritisert for, det må vi i tilfelle ta, men det var realiteten. Det var hele styret, det var et internasjonalt styre i Telenor, og dette er meget erfarne mennesker. Dette ble holdningen vår, og det ble konklusjonen. Men straks vi så at det utviklet seg annerledes, og det kom opp nye ting fra 2005, informerte vi statsråden. Skal man informere, må man ha noe ordentlig å informere om. Statsråden har mange ting på tapetet, og vi vil opptre ordentlig, skikkelig og tvers igjennom redelig.

Møtelederen: Så Hjort-rapporten bygde på feil grunnlag?

Svein Aaser: Nei, det tror jeg ikke, for det vi fikk fra Hjort, var en vurdering av at dette ikke var i strid med norsk lov – måten de to hadde håndtert denne varsleren på. Det tror jeg faktisk står seg.

Møtelederen: Baksaas, har du noe å tilføye?

Jon Fredrik Baksaas: Jeg fikk greie på dette tidligere, nemlig i etterforskningsfasen medio mars 2014. Og Nærings- og fiskeridepartementet var jo klar over at det var mistanker om korrupsjon i VimpelCom – det var jo ...

Møtelederen: Var de det?

Jon Fredrik Baksaas: Ja, det var jo et tema vi hadde vært igjennom ved mange anledninger. Og forsikringene fra selskapet om at det var gjort et korrekt arbeid ved inngangen, har vi hørt redegjort for her i dag.

Da det ble klart at noen av oss, meg selv inkludert, skulle i vitneavhør med nederlandsk økokrim, var jeg selv i departementet og informerte om det umiddelbart. Men det ble ikke diskutert i etterkant hva disse vitneprovener representerte, og hva innholdet i disse samtalene var. Det ble heller ikke spurt om det. Det gjaldt også da vi hadde høringen her forrige gang.

Jeg vil si at etter min mening var informasjonen hos de rette myndigheter. De påla dem som hadde vært i vitneboksen, taushet om sine vitneprov fordi etterforskningen pågikk. Den var nettopp begynt, nemlig i mars 2014.

Møtelederen: Michael Tetzschner – vær så god.

Michael Tetzschner (H): Jeg retter et spørsmål til Baksaas i egenskap av tidligere medlem av styret i VimpelCom.

Du har sikkert notert at det også har vært gjenklang her i huset for påstanden om at ved bruk av vetorett i styret kunne man hindret disse korrupsjonshandlingene i Usbekistan. Kan du si litt mer om vetoretten? På hvilke områder var det man hadde det som en mulighet?

Jon Fredrik Baksaas: Dette er egentlig et omfattende spørsmål, men for å forsøke å summere det opp så kort og konsist som mulig: Med det russiske selskapet – den gangen i 2005 var det et russiskregistrert selskap – hadde vi en aksjonæravtale. I den aksjonæravtalen ble det også til sagt ni styremedlemmer: tre fra Telenor, tre fra Alfa og tre uavhengige. Siden Alfa da var del av de innkomne selskapene, var de ikke i stand til å stemme – de var altså «interessert party» – i denne transaksjonen. Inntreden ble da avgjort i stemmegivningen ved at uavhengige, hvorav Jo Lunder var én, og andre i styret stemte for. Så vetoretten består egentlig i at man må ha kvalifisert flertall ved en slikt beslutning.

Det er også viktig å huske på at den samme beslutningen ble krystallklart uttrykt sånn at også nødvendig FCPA-gjennomgang måtte være på plass.

Møtelederen: Det er stadig slik at vi tøyer våre egne tidsgrenser, men nå tillater jeg til slutt, ettersom det insisteres på det, et særdeles kort spørsmål fra Per Olaf Lundteigen og ett fra Abid Q. Raja – veldig korte og konsise spørsmål, ingen utlegninger.

Abid Q. Raja (V): Er det meg først?

Møtelederen: Ja, det kan være deg først – vær så god.

Abid Q. Raja (V): Vi var inntil taushetsplikt tidligere, Baksaas. Jeg skal berøre et annet forhold. Du har jo vist til Jo Lunders forklaring nå flere ganger, og han var her og forklarte oss at i 2012 orienterte han deg om disse transaksjonene fra Watertrail til Takelant. Det medfører riktighet at du fikk opplysninger om dette i 2012?

Jon Fredrik Baksaas: Nei, det var ikke det han sa i høringen tidligere i dag. Jeg hørte han si at vi hadde hatt samtaler om TeliSonera-saken som dukket opp, og det er helt riktig. Jeg tok umiddelbart kontakt med Jo Lunder etter at vi hørte det som kom fram i mediene i Sverige, og spurte da om hvordan VimpelComs inngang i det samme landet var. Fra og med da rullet den ballen på mange måter sånn som Jo beskrev den tidligere i dag.

Abid Q. Raja (V): Så på ingen måte, på noe sted ...

Møtelederen: Det var ett spørsmål!
Nå gir jeg ordet til Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Dette er et spørsmål til Aaser. I Deloitte-rapporten står det i den norske oversettelsen vi har her:

«Vi har også observert at selv ledende ansatte i høytstående lederstillinger innen Telenor synes ikke å ha hatt en klar og bevisst forståelse av hvordan man skal håndtere 2011-bekymringer internt i Telenor. I tillegg det faktum at Baksaas var styremedlem i VimpelCom, representantskapet, har etter vårt syn også påvirket hvordan enkeltpersoner har håndtert 2011-bekymringer internt i Telenor.»

Og så står det helt til slutt:

«Men en mer helhetlig prosess på hvordan håndtere VimpelCom-tilfellet kan etter vårt syn ha bidratt til en bedre eierdialog (...) med departementet.»
Hva er din vurdering av det som står her?

Svein Aaser: Min vurdering er kort at det er riktig.

Møtelederen: At det er riktig.

Da er vi ferdig med utspørringen.

Da er det som vanlig, som dere vet, slik at hvis dere vil si noe til slutt, har dere all mulig anledning til det. Svein Aaser – vær så god.

Svein Aaser: Jeg skal si det veldig kort: Takk for møtet. Takk for grundig gjennomgang. Dette er en alvorlig sak. Det er ikke den siste saken i korrupsjonsarbeidet – her må vi stå på alle sammen for fullt. Og hvis det er ønskelig, så skal erfarne menn fra internasjonal virksomhet gjerne bistå Stortinget eller andre som ønsker det.

Det er sjelden jeg føler meg slik at man blir skutt som pianist – det gjør jeg i denne saken.

Møtelederen: Baksaas, ønsker du å si noe?

Jon Fredrik Baksaas: Ja, jeg kunne tenke meg å si et par ord. Det ordet som Aaser bruker, «alvorlig», er jo selvfølgelig. Og det at vi har fått en rettskraftig dom i dette omfanget, er jo oppsiktsvekkende når vi hører grundigheten i hvordan det har vært arbeidet. Men det har altså ligget til grunn at utro tjenere bevisst har villet gjøre dette.

Så er staten en viktig og langsiktig eier i de store selskapene i Norge som har internasjonal virksomhet. Det er nettopp denne langsiktigheten som har bidratt til at Telenor har fått drive sin voksende utvikling utenfor Norge. Alternativet ville vært at vi holdt oss til fastnett i Norge, og det hadde sikkert gått bra, men vi hadde ikke blitt et internasjonalt konsern.

Måten staten er eier på, må være definert og forutsigbar, og eierskapsmeldingen legger grunnlaget for det. Andre investorer legger den til grunn når de investerer i selskapet vårt.

VimpelCom er et selvstendig, børsnotert selskap forankret i andre lands lover – akkurat som Telenor er det i Norge. Det er disse lovene og reglene vi til enhver tid må følge.

Personer i denne sal har deltatt intenst i debatten om denne saken. Jeg vil for mitt eget vedkommende få legge

til at jeg vil se den av oss som ikke forstår alvorret etter timelange vitnegjennomganger tidlig i en etterforskningsprosess og heller ikke tar innover seg at pålagt taushet må holdes i en så alvorlig sak.

Til slutt vil jeg gjerne gi honnør til alle de tusenvis av medarbeidere i Telenor som står på i Telenors «Way of Work» hver dag for både kunder, selskapet og eierne. Ingen er perfekte, det er alltid noe nytt å lære. Det har vi erfart underveis. For meg var det en glede å jobbe i Telenor i de årene jeg var der, og jeg ønsker lykke til videre.

Møtelederen: Da sier også komiteen tusen takk til dere begge to. Da er det pause til kl. 14.20.

Høringen ble avbrutt kl. 14.10.

Høringen ble gjenopptatt kl. 14.20.

*Høring med styreleder i Telenor, Gunn Wærsted,
og konsernsjef i Telenor, Sigve Brekke*

Møtelederen: Da fortsetter vi denne åpne kontrollhøringen i den såkalte Telenor–VimpelCom-saken. Nå ønsker vi styreleder Gunn Wærsted og konsernsjef Sigve Brekke hjertelig velkommen hit. Jeg har kunnskap om at dere har fulgt høringen i naborommet, slik at dere har oversikt over hvordan dette foregår, og jeg repeterer da ikke alle formaliteter. Det er bare én ting jeg understreker: Hvis dere har fortrolig informasjon som det er nødvendig å gi oss for å besvare et spørsmål, skal dere ikke gjøre det. Da skal dere si at dere sitter med slik informasjon, så vi kan bedømme om vi skal lukke høringen eller ikke.

Vi går rett på, og vi begynner med Gunn Wærsted. Vær så god.

Gunn Wærsted: Takk, komitéleder, og takk for anledningen til å gi et åpningsinnlegg.

Jeg vil begynne med å si at VimpelCom-saken har vært og er en vanskelig sak for Telenor som selskap, for våre medarbeidere, for ledelsen og for styret – og jeg kunne lagt til: for alle aksjonærer og andre interessenter. Det er en sak vi svært gjerne skulle vært foruten.

Den eksterne gjennomgangen som Deloitte har gjort av Telenors håndtering av eierskapet, er nå avsluttet. Telenor har vært tydelig på at det skal være full åpenhet om Deloitte-rapporten, og har valgt å offentliggjøre den i sin helhet. Åpenhet er, som Guro Slettemark understreket i sitt innlegg, selve kjernen i å oppnå ønsket endring.

Jeg tiltrådte som styreleder i Telenor i januar 2016. Mitt kjennskap til Telenors interne forhold og Telenor-styrets arbeid er derfor begrenset, men saken har krevd mye av styrets og min tid de siste fire månedene.

VimpelCom har erkjent ansvar for korrupsjon i Usbekistan og inngått avtale med etterforskende myndigheter i Nederland og i USA. Det er viktig for meg nok en gang å understreke at Telenor og ansatte i Telenor ikke har vært under etterforskning, og de har heller ikke begått straffbare

handlinger. Deloitte-rapporten er også klar på dette punktet. Men som styreleder for Telenor ser jeg svært alvorlig på at et selskap der Telenor eier en tredjedel, har begått uakseptable og straffbare handlinger.

Styret i Telenor vurderer Deloitte-rapporten som grundig. Jeg vil spesielt si at faktabeskrivelsene og klargjøringene som disse representerer, er særlig viktige. Rapporten trekker frem flere eksempler på at Telenor-ansatte har stilt kritiske spørsmål, og viser med tydelighet at VimpelCom har stått høyt på ledelsens og styrets agenda i Telenor.

Men Deloitte-rapporten inneholder også viktige læringspunkter og kritiserer Telenor for deler av håndteringen av eierskapet, særlig knyttet til interne systemer, kommunikasjon og lederskap. Åpenhet om kritiske forhold og at dette løftes opp på riktig nivå innad i Telenor, inngår i det videre arbeidet for forbedring. Vi ønsker å lære av denne saken og gjennom det skape et sterkere og enda mer robust Telenor.

Styret i Telenor slutter seg til de vurderingene i Deloitte-rapporten som peker på at kritisk informasjon burde vært håndtert slik at konsernsjefen hadde fått kjennskap til bekymringsmeldingen som Telenor-ansatte mottok i 2011, tidligere enn i mars 2014. Styret burde fått den samme informasjonen tidligere enn desember 2014, og håndteringen av bekymringsmeldingen burde vært delt med største eier på et tidligere tidspunkt enn oktober 2015.

Deloitte-rapporten påpeker også at det var uheldig at Stortinget ikke ble informert. Dette er imidlertid en vanskelig vurdering med tanke på at VimpelCom-saken på det tidspunktet var under etterforskning. Dette hensynet kunne komiteen ha vært gjort oppmerksom på.

Telenor har iverksatt syv tiltak som alle har som hensikt å styrke kontrollen og oppfølgingen av konsernet.

Det har vært et viktig prinsipp i skiftende regjeringers eierskapspolitikk at utøvelsen av det statlige eierskapet håndteres på en profesjonell og god måte. Det innebærer bl.a. at staten er åpen om sine eierstyringsprinsipper, eierstyring gjennom generalforsamlingen og uavhengige styrever. Dette er en modell som har vist seg å være en god modell for norske selskaper som konkurrerer internasjonalt, og er en modell som over år har opparbeidet seg tillit fra norske så vel som internasjonale investorer – en tillit norske selskaper er avhengige av for å sikre tilgang til kapital. Det er av stor viktighet at denne eierskapspolitikken fortsetter, og det er mitt inntrykk at det er bred enighet i Stortinget om dette.

Norsk økonomi har alltid vært åpen og utadrettet. Internasjonal handel og kunnskapsutveksling er en forutsetning for vår velstand. Store norske bedrifter kan ikke bare nyte godt av vekst og inntjeningsmuligheter i andre land, men må også aktivt håndtere utfordringene knyttet til å operere i disse landene. Norske bedrifter må ta med seg verdier og etiske retningslinjer slik de utøves her hjemme, og slik de også er reflektert i eierskapsmeldingen. Staten har vært klar på at norske bedrifter kan bidra positivt ved ansvarlig drift og åpenhet. Jeg mener Telenor og selskapets ansatte er sterke representanter for dette samfunnsbidraget.

Det er urealistisk å tro at norske bedrifter ikke utsettes for korrupsjonsrisiko. Da er det imidlertid avgjørende at

vi har klare holdninger og innarbeidede rutiner for aktivt å motarbeide korrupsjon og har gode systemer for å avdekke og håndtere saker. Men uansett hvor gode systemer man har, vil det alltid være en risiko for at denne typen saker kan komme opp. Da skal vi være tydelige på hva vi står for, og i Telenor er det en selvfølge at lover og regler skal følges. Men det er ikke nok. Vi må strekke oss lenger, og Telenors etiske regelverk skal følges.

For Telenor som et børsnotert selskap er prinsippet om likebehandling av aksjonærer viktig. Det betyr ikke at departementet, som representerer staten som klart største eier, eller andre større aksjonærer ikke kan få en nærmere orientering og informasjon om spesielle forhold, men det påligger oss som ledelse og styre – slik komitélederen også var inne på i innledningen – særskilt å vurdere i hvilke forhold og på hvilket tidspunkt det er riktig å gi slik informasjon. Et viktig element i slike vurderinger er at konfidensialiteten i dialogen blir respektert. Det kan være saker hvor vår vurdering vil være at det er riktig å informere statsråden, som største eier, men hvor sikkerhet, personvern eller andre hensyn nødvendiggjør at informasjonen håndteres konfidensielt, innenfor rammene av eierdialogen.

Helt avslutningsvis vil jeg gi uttrykk for at jeg som styreleder, sammen med resten av styret og ledelsen, ser det som en av våre viktigste oppgaver å gjenreise tilliten til selskapet, og jeg er trygg på at jeg har hele styret, administrasjonen og ikke minst 36 000 ansatte i Telenor med meg på det viktige arbeidet som nå er i gang for forbedring. Sammen skal vi fortsette å utvikle et globalt selskap som hver dag leverer tjenester til over 200 millioner kunder i 13 land.

Møtelederen: Tusen takk til deg. Da går ordet til Sigve Brekke.

Sigve Brekke: La meg også først få takke komiteen for invitasjonen.

Det er alvorlig og helt uakseptabelt at et selskap der Telenor har en betydelig eierandel, har begått korrupsjon. Selv om dette har vært et krevende partnerskap, som vi har hørt flere har sagt i løpet av dagen, mener jeg at sett i ettertid kunne vi i Telenor ha fulgt opp VimpelCom på en bedre måte.

En Telenor-ansatt reagerte i 2011 på mulige kritikkverdige forhold i VimpelCom, og jeg har lyst til å benytte anledningen til å gi stor anerkjennelse til den ansatte som i tråd med Telenors verdier og etiske retningslinjer faktisk valgte å si ifra. Vi må derimot erkjenne at Telenor ikke lyktes i å håndtere denne viktige bekymringsmeldingen knyttet til VimpelComs investeringer i Usbekistan slik som vi kunne forvente. Derfor er det viktig å slå fast: I framtiden vil vi ikke at taushetsplikt skal være til hinder for at Telenor får kjennskap til og agerer på mistanker om korrupsjon eller andre grove ulovlige handlinger.

Da jeg i august i fjor, 2015, tiltrådte som konsernsjef i Telenor, ba styret meg foreta en helhetlig gjennomgang av Telenors minoritetseierskap i VimpelCom. Dette var foranledningen til at styret i oktober i fjor offentliggjorde at Telenor av strategiske grunner vil selge seg ut av VimpelCom. Styret ba også om en gjennomgang av den infor-

masjonen som Telenor hadde, som da allerede var gitt til etterforskende myndigheter. Med bakgrunn i det som var diskutert i styret i desember 2014, så vi på alle de fakta, de bekymringer og de risikoelementene som fantes knyttet til VimpelCom. Jeg presenterte mine vurderinger til styret, og dette var bakgrunnen for beslutningen som styret gjorde om å iverksette to eksterne vurderinger, den ene for å se på hvordan vi styrer vår virksomhet og våre underselskaper i Telenor, og den andre, som kjent, som Deloitte ble engasjert til å gjøre, for å se på vårt eierskap i VimpelCom. Det var på denne bakgrunn – og den informasjonen – at vi gikk til departementet i et møte 23. oktober. og deretter i et brev til statsråden, og komiteen har, som kjent, fått kopi av det brevet.

I forkant av møtet med departementet tok Telenor kontakt med etterforskende myndigheter. De ga uttrykkelig beskjed om at informasjonen ikke måtte offentliggjøres, for ikke å skade etterforskningen. Vi anså likevel informasjonen som så viktig at vi valgte på tross av dette å informere departementet, men ba om at departementet unntok informasjonen fra offentlighet.

I februar i år kom resultatet av etterforskningen av VimpelCom. Telenor har som kjent bistått som vitne. Avtalene pålegger VimpelCom å implementere gode systemer for å hindre og avdekke korrupsjon. I alle de land selskapet har virksomhet, skal en uavhengig monitor eller en advokat nå sitte i VimpelCom og sørge for at dette blir etterlevd.

Telenor har skriftlig informert departementet om bekymringer også knyttet til andre land der VimpelCom har virksomhet, altså andre land enn Usbekistan. VimpelCom har opplyst at informasjon om andre markeder enn Usbekistan også er utlevert til etterforskende myndigheter. I sin såkalte F20-rapport til amerikanske finansmyndigheter i mars i år rapporterte VimpelCom at konsekvenser for lisensen i Usbekistan, mulig etterforskning også i andre land eller av andre lands myndigheter ikke kan utelukkes. Slik vi forstår det, pågår det også fortsatt etterforskning mot enkeltpersoner i VimpelCom.

I Deloitte-rapporten er det omtalt at Telenors eksterne advokat i 2013 gjorde en vurdering av VimpelComs virksomheter i Sentral-Asia, inkludert Usbekistan. Jeg deler Deloitte-rapportens vurdering av at dette kunne vært fulgt bedre opp av Telenor. Telenor har fulgt opp overfor VimpelCom og stilt spørsmål om Usbekistan og andre land, og her mener Deloitte at Telenor har opptrådt på en ansvarlig måte, gjennom spørsmål, på generalforsamlinger og egne investormøter. Telenor vil selvsagt fortsette å følge opp VimpelCom på disse områdene.

Telenor opererer i land med stor politisk risiko og utbredt korrupsjon. Det er ingen tvil om at det kreves mye av oss og våre 36 000 ansatte. Jeg opplever at Telenor-ansatte har høy integritet og stolthet knyttet til Telenor og vår etikk. Derfor er denne VimpelCom-saken ekstra vanskelig for oss alle i Telenor.

Vi må etter min oppfatning fortsette å drive virksomhet i disse krevende landene. Jeg er ikke i tvil om den rollen Telenor kan spille i disse markedene med å gjøre næringslivet ansvarlig for utvikling av samfunnene og for enkeltmenneskenes muligheter. I tråd med internasjonale stan-

darder og eierskapsmeldingens forventninger er det vår plikt å gjøre vårt for å hindre ødeleggende og samfunnsnedbrytende korrupsjon.

Det vil likevel oppstå saker som reiser spørsmål med hensyn til våre etiske standarder. Slike saker må følges opp, undersøkes og håndteres gjennom våre systemer. Korrupsjon må og skal bekjempes.

Vi vil bruke VimpelCom-erfaringen som læring. Dette er en kontinuerlig jobb, der vi skal bli bedre og bedre. Vi iverksetter derfor nå, som styreleder også nevnte, en rekke tiltak for å styrke våre systemer.

Forventningene til Telenor er og skal være høye. Etterlevelse av våre etiske retningslinjer er vårt sikkerhetsnett, uansett hvilket marked vi opererer i. Vi tar inn over oss kritikken som vi nå har fått gjennom håndteringen av vårt eierskap i VimpelCom. Eksternt søkelys på det vi gjør, bidrar også til at det settes enda større krav til oss, og slik skal vi fortsette å bygge Telenor videre.

Møtelederen: Da sier vi takk for disse to innledningene. Da skylder jeg å gjøre oppmerksom på overfor komiteen og overfor dere også at vi går tilbake til det som er det egentlige opplegget for disse høringene, og det er at jeg nå skal ha 10 minutter til disposisjon som sakens ordfører, og hvert parti har deretter 5 minutter. Jeg sier til mine kolleger her at det er ikke sikkert vi behøver å bruke denne tiden på denne måten, men det er slik opplegget er bestemt før høringen kom i gang, så det er litt lenger i utgangspunktet her nå. Da går møteledelsen til Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok her møteledelsen.

Møtelederen: Da er det saksordføreren som får utspillet, vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det. Det er alltid vanskelig å ta tingene litt gjennom øret, man er ikke sikker på om man hører helt riktig. Men jeg hører det på denne måten: Baksaa og Aaser i særdeleshet, men også andre, har sagt at grunnen til at vi har kommet i denne situasjonen, er at det er det som kalles for kinesiske vegger mellom det å være medlemmer i VimpelCom-styret og det å være ansatt i Telenor. Derfor kan ikke informasjonsflyten gå fram, derfor visste ikke konsernledelsen dette, og derfor kunne de heller ikke informere departementet og de andre aksjonærene, for den saks skyld. Dette er på en måte det de sier: Derfor har det ikke skjedd. Nå mener jeg å høre at den nåværende konsernsjefen sier at det skal vi nå legge helt til side. Jeg vil bare spørre: Er det rett oppfattet?

Sigve Brekke: Komiteleder, jeg tror jeg må svare på det på to måter. Når det gjelder VimpelCom, er det en særdeles krevende situasjon, og det dreier seg også i veldig stor grad om at VimpelCom er registrert i Bermuda, og lovgivningen i Bermuda er faktisk annerledes enn lovgivningen i de fleste andre land. Det er også noe av bakgrunnen for at vi ønsker å selge oss ut av VimpelCom. Vi kan ikke sitte i et selskap i en minoritetsposisjon der vi er bundet av den typen lovgivninger.

Når det gjelder det jeg sa i innlegget mitt, har vi også hatt en diskusjon i styret om at det er en situasjon som vi ikke ønsker å sette oss i når vi ser på framtiden. Vi ønsker å sikre oss at lovgivninger eller selskapsregler eller konfidensialitetsbestemmelser ikke skal hindre informasjon å flyte opp i vårt system, og det er ingenting etter min oppfatning som skal hindre korrupsjon i å nå opp til mitt nivå, og så til styrenivå, for så å nå videre.

Martin Kolberg (A): Et meget avklarende svar, men det gjør meg veldig forvirret, fordi det nå over så lang tid til oss har blitt sagt at her er det en juridisk skranke som det ikke går an å gjøre noe med. Men nå sier altså dere at dette går det an å gjøre noe med, og da faller selvfølgelig mye av den skranken, hvis det er sannheten – at det virkelig går an å se bort fra dette. Nå ligger dette i og for seg i Deloitte-rapporten også, som indikerer at her har man egentlig fullmakt til å håndtere det annerledes hvis man vil. Så jeg registrerer dette og tar dette som nå sies her, til tung etterretning, for å bruke et sånt uttrykk.

Så vil jeg gå til Wærsted, og til dette som du sa om at informasjonen burde kommet mye tidligere, eieren burde vært informert mye tidligere. Vi hørte tidligere styreleder Aaser for ganske kort tid tilbake her i denne høringen si at han gjorde ikke noe med det, for han fikk denne Hjort-rapporten, som sa at alt var lovlig, og alt var greit. Jeg ber deg ikke kommentere hva han sier, men med bakgrunn i det du nå med så sterkt ettertrykk sier burde vært annerledes, må jeg nesten spørre: Hvorfor ble det ikke annerledes, tror du?

Gunn Wærsted: Nå satt jeg og hørte på tidligere styreleders forklaring. Jeg synes han ga et godt svar på det selv, nettopp ved at da han ble klar over alvoret i det som hadde blitt presentert i styremøtet i desember, som han altså ble på høsten 2015, gikk han straks sammen med konsernsjefen til departementet.

Martin Kolberg (A): Så du er enig i at det å støtte seg på Hjort-rapporten på det tidspunkt som det tidligere styret og styrelederen gjorde, er en relevant argumentasjon?

Gunn Wærsted: Styret har jo engasjert Deloitte nettopp for å hjelpe oss til å gjøre disse vurderingene. Jeg synes Deloitte-rapporten, som jeg sa, er veldig grundig, og jeg og styret lener oss mye på Deloitte-rapportens vurderinger, som jo også belyser dette punktet. I etterpåklokskapens klare lys og når alle fakta er på bordet, er det en konklusjon som vi støtter.

Martin Kolberg (A): Wærsted, mandatet for Deloitte-rapporten er jo betydelig diskutert i rapporten selv, og dere laget jo mandatet. Bedømmer dere det i ettertid som et tilstrekkelig og vidt nok mandat?

Gunn Wærsted: Vi oppfatter at Deloitte-rapporten har svart på mandatet med det ene forbeholdet som Deloitte selv gjorde oppmerksom på i dag, og mener at den har tilfredsstillende svar. Jeg håper at vi nå, med både denne avtalen som selskapet har inngått med amerikanske myn-

digheter, med Deloitte-rapporten som har sett på Telenors håndtering av eierskapet, og høringen i dag, kan sette et punktum for denne saken og ta læring av det vi nå har erfart, og gå videre. Jeg synes faktisk det aller viktigste for meg som ny styreleder – og som styret er opptatt av – er å ta læring.

Martin Kolberg (A): Til Brekke: Et konkret spørsmål, Brekke, er: Når fikk du første gang høre om påstått korrupsjon i VimpelCom?

Sigve Brekke: Det fikk jeg høre om da dette ble en mediasak, på våren 2014, da Telenor ble bedt om å utlevere dokumentasjon via Økokrim til amerikanske og nederlandske myndigheter. Det var første gang jeg fikk høre om det. Så fikk jeg en presentasjon av advokatselskapet Hjort uken før jeg tiltrådte som konsernsjef. Dette var i begynnelsen av august. Det var den samme presentasjonen som de hadde presentert for Telenors styre i desember 2014.

Martin Kolberg (A): I den forrige høringen – ikke nå, men i den forrige høringen – sa Aaser veldig tydelig at grunnen til at de ikke ville selge seg ut av VimpelCom, var hensynet til aksjonærene – ganske nøyaktig sitert, vil jeg si. Nå sier da det nye styret at de vil selge seg ut. Hva har skjedd i mellomtiden her som gjør at styret i Telenor har en ny vurdering av saken?

Sigve Brekke: Jeg kan ikke kommentere hva slags vurderinger som lå rundt det før jeg selv tiltrådte som konsernsjef i august, og da ble jeg, som jeg nevnte i mitt innlegg, bedt av styret om å legge fram en vurdering. Og min vurdering til styret, som resulterte i at styret bestemte seg for å selge, hadde ingenting med etterforskning å gjøre, den hadde med strategisk rasjonale, og det strategiske rasjonale var at å sitte i en minoritetsposisjon i et selskap som opererer i så mange krevende markeder, er noe som ikke bør tilhøre vår framtidige interesse. Det var – kort sagt – min innstilling til styret. På den bakgrunn valgte da styret å gjøre en sånn beslutning.

Martin Kolberg (A): Et siste spørsmål, som også er til Brekke: Disse opplysningene har jo ligget i Telenor-systemet. Det er iallfall vanskelig for meg å uttale meg bare på egne vegne her, men jeg tror det er en ganske alminnelig holdning, og det er at det er veldig rart at to sentrale direktører sitter med disse sentrale opplysningene, men at de ikke kommer fram til konsernledelsen. Nå har dere allerede sagt at det ikke skal være sånn i framtiden – jeg har hørt det – men hvordan kan det være sånn i et selskap?

Sigve Brekke: Der må jeg nesten støtte meg på hva Deloitte-rapporten skriver om det, for jeg har ikke noe mer kjennskap til eller vurdering rundt det enn det Deloitte-rapporten faktisk sier. Som Deloitte-rapporten også påpeker, og som jeg også har hørt Baksaas tidligere i dag, er det nok sånn at den informasjonen burde ha kommet videre til konsernsjefen på et tidligere tidspunkt. Den kritikken deler jeg. Hvis jeg skal si hva jeg selv ville forventet av

mine konsernledere i dag og framover, er det nøyaktig det samme, at dette er en type informasjon som i henhold til vårt eget etiske regelverk skal tas opp med overordnede, i dette tilfelle meg.

Martin Kolberg (A): Da er min tid ute.

Møtelederen: Ja, da går møteledelsen tilbake til komitélederen.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Da er det Michael Tetzschner som har ordet.

Michael Tetzschner (H): Jeg starter med Deloitte-rapporten. Jeg hadde egentlig tenkt å spørre hvordan dere vurderte den, for jeg synes at dere innledningsvis anla en litt mørkere og mer pessimistisk tone om renommé og det hele. For hvis man leser Deloitte-rapporten, er i hvert fall min tolkning at Telenor som organisasjon kommer veldig pent ut av det. Så kan man si at det er målt opp mot forventninger, men det er nå også noe. Så jeg må nesten spørre Sigve Brekke: Mener du at det er grunnlag for å si: Ledelsen i organisasjonen Telenor kjente i årevis til korrupsjon i VimpelCom?

Sigve Brekke: Jeg vil ikke svare ja på det spørsmålet. Men jeg vil stille meg bak det Deloitte-rapporten faktisk sier om det, og det er kort fortalt at de påpeker at det var en for fragmentert måte å behandle disse sakene på i Telenor. Det stiller jeg meg bak, og det har vi tatt lærdom av. Det andre som de også sier, er at den informasjonen som da henholdsvis juridisk direktør og finansdirektør fikk i 2011, etter hvert burde vært informert til Baksaas. Det er jeg også enig i, og inklusiv at Baksaas også burde fått dette videre til styret. Så de bitene der som konsulentrapporten peker på, er jeg enig i.

Michael Tetzschner (H): Er du sikker på at det ikke ligger et snev av etterpåklokskap her?

Sigve Brekke: Igjen har ikke jeg tilgang til i hvert fall noe mer enn Deloitte-rapporten har, snarere tvert imot mindre, for de har, som de også redegjorde for på morgenen i dag, hatt over 50 intervjuer og fått tilgang til all informasjon. Så der vil jeg si at jeg deler det Deloitte faktisk konkluderer med – verken mer eller mindre enn det.

Michael Tetzschner (H): Da har jeg et siste spørsmål i denne omgang. Telenor hadde en stund status som vitne under politietterforskningen – ikke mot Telenor, men mot det som da var VimpelComs virksomhet i Usbekistan. Dere er ikke inne i noen aktuell vitnestatus nå, alt er avklart når det gjelder Telenor? Eller for å stille spørsmålet: Er det i det hele tatt noen anmeldelse eller påstand om bot eller foretaksstraff som henger over dere nå? Er all politietterforskning mot selskapet avsluttet?

Sigve Brekke: Svaret på det er ja. Som komiteen kjenner til, er etterforskningen av VimpelCom av amerikanske og nederlandske myndigheter nå avsluttet og konkludert. Vi er ikke kjent med at det er andre typer etterforskning. Vi har heller ikke blitt bedt om å utlevere ytterligere informasjon. Sånn som vi forstår det, har vi heller ikke noen vitnestatus i det pågående arbeidet i den forbindelse.

Gunn Wærsted: Kanskje jeg bare kan presisere: Verken Telenor som selskap eller ansatte i Telenor har noen sinne vært under etterforskning.

Michael Tetzschner (H): Jeg spør nettopp fordi man en stund hadde vitnestatus, og det kan ofte være første – ut fra erfaring – ledd i noe mer, at man kanskje også rykker videre og får status som siktet.

Men det er altså ikke noe uavklart i forhold til påtalemyndigheten mellom Telenor i Norge og dere?

Sigve Brekke: Svaret på det er nei.

Møtelederen: Da er det Fremskrittspartiet – Helge Thorheim.

Helge Thorheim (FrP): Takk for det, leder.

Litt tilbake til den informasjonen som kom fra den norske personen som jobbet i VimpelCom. Vi har hørt i dag at det hadde vært naturlig at denne informasjonen gikk fra Espen og opp til konsernsjefen, og det har vel du også bekreftet nå, Brekke, og Wærsted også, at man slutter seg til rapporten fra Deloitte på det punktet.

Baksaas sa jo da han var her, at de har hatt mange varslinger i Telenor – og det håndterer vi, sier han. Det vil si, når det har kommet varsler, har man en regel for hvordan man gjør dette. Og når vi håndterer det, som han sa, da regner jeg med at det kommer opp til konsernsjef, enkelte saker kanskje til og med til styret for håndtering. I denne sammenheng gikk det ikke videre, og var det på grunn av regelverk, mangel på rutiner, uklare rutiner – var det derfor det ikke gikk til konsernsjefen? Jeg regner med at dere begge to har hatt mulighet til å gå tilbake og studere rutiner fra den gang, for vi må jo sette oss tilbake til da dette skjedde. Dere har hatt tilgang på de to personene pluss konsernsjefen for å vurdere dette. At man ser framover og reparerer, det er så, men kan du si litt om det, for det er litt uklart her.

Sigve Brekke: Ja, det kan jeg si litt om. Det som var rutinene, og som er rutinene i Telenor når det gjelder varslinger, er veldig klart. I vårt eget etiske rammeverk, det vi kaller Code of conduct, som alle våre 36 000 ansatte både må skrive under på, og som de også blir trent på med jevne mellomrom, står det helt klart at hvis du får tilgang til, eller hvis du hører om denne type saker, skal du øyeblikkelig gå til din overordnede eller til compliance-funksjonen, det være seg i det selskap du jobber eller Telenor sentralt. Så sånn sett mener jeg at vi har helt klare måter å behandle dette på i Telenor. Det er en mengde saker som behandles i Telenor hele tiden, som går gjennom disse kanalene.

For eksempel hadde vi i fjor over 500 compliance-saker som ble fanget opp i vårt system og rapportert i henhold til det jeg nå nettopp beskrev. Sånn var det også den gangen. Det som gjør denne saken litt spesiell, er at dette var jo ikke noen Telenor-varsler, dette var en ansatt i VimpelCom, som da varslet til Telenor. Det er det som gjør dette litt komplisert. Og akkurat det tilfellet hadde vi ikke noen klare rutiner på. Men igjen, som Deloitte-rapporten peker på, får jo disse to personene honnør for faktisk å sørge for at denne saken blir brakt tilbake til VimpelCom-systemet, men i tillegg burde de også ha tatt dette videre til Baksaas, og den vurderingen deler jeg.

Helge Thorheim (FrP): Men Brekke, spiller det noen rolle hvem som varsler – at det er en intern som varsler om noe eller om du får en bekymringsmelding utenfra? Dette var tross alt en Telenor-ansatt som for tiden jobbet i VimpelCom-systemet. Ville det ikke være rimelig at det ble fanget opp av akkurat det samme regelverket som gjaldt for internvarsling i Telenor?

Sigve Brekke: Jo, da er vi jo tilbake til kompleksiteten og alt dette, men det korte svaret på spørsmålet ditt er, da viser jeg igjen til Deloitte-rapportens vurderinger også: Dette burde vært varslet til Baksaas, som også ville vært i henhold til vårt interne regelverk.

Helge Thorheim (FrP): Så man kan da utlede av det at det var en feil av de to medarbeiderne i Telenor som satt på et høyt nivå, i dette tilfellet? Sånn må man tolke det du sier nå.

Sigve Brekke: Nei, jeg vil ikke bruke en beskrivelse på det annet enn å vise til Deloitte-rapporten, som faktisk har gått igjennom dette i detalj og også vurdert kompleksitetene rundt konfidensialitet og to forskjellige selskaper og alt det. Og der sier Deloitte klart at dette burde vært varslet til Baksaas, og den kritikken er jeg enig i.

Helge Thorheim (FrP): Ok. Så har jeg litt til Wærsted. Du sa i stad at man må likebehandle aksjonærene. Når du får en bekymringsmelding utenfra som gjelder Telenor, og som kan høres alvorlig ut, og du da skal gå til departementet som den største minoritetseieren og fortelle om dette, er det da et dilemma at de andre aksjonærene kanskje ikke får den samme informasjonen, eller deler du den med de andre aksjonærene også med det samme?

Gunn Wærsted: Prinsippet om likebehandling er et veldig viktig prinsipp, men som jeg sa, det prinsippet er ikke til hinder for at vi i særskilte tilfeller kan informere departementet, som den klart største eier, om en sak. Vi vet gjennom eierskapsmeldingen at dette med korrupsjon er en sak som storting, som departement er veldig opptatt av, så særlig i saker som gjelder korrupsjon, vil det være et forhold som jeg og styret vil tillegge vekt i vår vurdering av om dette er en sak som vi skal gå til departementet og informere om eller ikke.

Møtelederen: Da er tiden din ute i denne omgangen, Thorheim. Da er det Kristelig Folkeparti – Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det. Litt tilbake igjen til dette med strukturen rundt dette med håndtering av varslerinformasjon, som dere har vært inne på. Deloitte anbefaler hvordan denne kollektive kunnskapen kan håndteres under fortsatt konfidensialitet. Hvis jeg hører riktig det dere sier begge to, så sier dere at dette er mulig å gjennomføre. Men har dere en løsning på hvordan dette skal gjøres, som fortsatt holder juridisk mål? Eller gjentar dere bare rapportens konklusjon, at dere tror dere har en løsning? For det er litt forskjell på de to tingene.

Gunn Wærsted: Da kan det være nyttig å si noe om de syv tiltakene som vi nå har iverksatt, som jo i sum også skal gjøre at vi får et enda bedre kontroll- og oppfølgings-system og sikrer etterlevelse av det etiske regelverket i Telenor. Og det går på flere forhold. Det går på ting som å se på litt endringer for mandater for styrets komiteer. Det går på å ha et system hvor det er en tydeligere opplæring, trening av styremedlemmer som sitter i ulike datterselskaper. Det går på at vi bygger ut hele oppfølgingssystemet som Telenor har – et veldig sterkt og godt oppfølgingssystem som vi har hatt, men som nå også blir tydeligere på de ikke-finansielle målene. Dere må ikke forstå meg slik at det ikke har vært fokus på de ikke-finansielle målene i Telenor tidligere, men vi legger det nå inn i samme systematikk. Vi har også etablert en ekstern varslermulighet for ansatte som av ulike grunner føler at man ikke kan gå linjen internt. Vi har også endret rapporteringslinjene for compliance og for intern audit. Sigve Brekke nevnte også dette med Code of conduct, altså det etiske regelverket som skal friskes opp, og som alle ansatte nå skal signere på nytt. Det er klart at i sum vil dette bidra til at vi får en enda sterkere oppmerksomhet rundt hvor viktig dette er. Og det er klart at med det fokus som det nå har vært på denne saken, så tror jeg ikke det er noen i Telenor som er i tvil om at har man tvil og bekymring som er rettet mot kriminelle handlinger som korrupsjon, så skal det løftes oppover i systemet. Og da er vi tilbake til det som Guro Slettemark også var inne på, at dette med åpenhet er viktig.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for et fyldig svar. Med bakgrunn i at Telenor har engasjement i mange land, hvor også korrupsjonskulturen kan være forholdsvis høy, hvor trygge kan dere være på at ikke Telenor som selskap er innblandet i andre korrupsjonsskandaler i andre land? Vi har jo tilfallet i Irland for noen år siden i et visst friskt minne, og som ble avdekket. Hva slags trygghet kan dere gi for at Telenor – jeg holdt på å si – er på trygg grunn i alle de land som dere er engasjert i? Grunnen til at jeg spør, er at når det gjelder denne saken, som så mange andre, er det media som avdekker, det er ikke selskapet selv. Jeg vil gjerne ha en kommentar på det.

Gunn Wærsted: Da skal jeg gi en kort innledning, og så vil helt sikkert Sigve Brekke kunne si noe mer om det.

Det som er helt klart, er at vi opererer i land hvor det er korrupsjonsrisiko. Det betyr at vi må ha et system hvor vi er forberedt på at saker vil dukke opp. Så viktigheten her er jo at det skal være en forutsigbarhet med hensyn til hvordan vi som Telenor håndterer de sakene som dukker opp, med tydelighet og med forutsigbarhet. Det er den beste måten å bekjempe dette på. Så har vi et varslingssystem internt som fungerer, og som jeg tenkte du kan si noe mer om, Sigve.

Sigve Brekke: Hvis du spør meg om jeg kan garantere at det ikke foregår korrupsjon i Telenor, er svaret nei. Vi opererer i krevende markeder, der vi hele tiden har saker. Jeg nevnte i stad at i fjor hadde vi 501 compliance-saker. Så langt i år har vi hatt 300 saker som har blitt behandlet av compliance-funksjonen i Telenor. Nå er langt ifra alle de sakene korrupsjon. Det er en rekke forskjellige saker. Det som vi skal bli målt på, er at vi har systemer som greier på fange opp disse sakene. Det er varslingssystemer og alt det der. Vi skal også bli målt på måten vi behandler de sakene på – måten vi tar affære på – og som komiteen sikkert er kjent med, har vi også sagt at vi har gått til anmeldelse av en mulig sak i et annet land – vi ikke kan nevne navnet på det landet – til de etterforskende myndighetene i det landet. Dette finnes i våre land, og hvis ikke vi i det hele tatt mente at vi kunne håndtere dette på en ordentlig måte, ville vi ikke gått inn i de landene. Det er eksempler på investeringer som Telenor har sagt nei til, nettopp med den samme begrunnelsen.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Bare et siste spørsmål: Når det gjelder kommunikasjonen mellom selskapet og den største eieren, staten. Hva slags konsekvenser har denne saken fått for hvordan dere formidler bekymringsmeldinger til staten som største eier i Telenor? Kan dere si noe om det?

Gunn Wærsted: Jeg oppfatter at vi har vært opptatt av å ha en god dialog med departementet også tidligere. Jeg kan snakke for de siste fire månedene. Det har vært tre møter med departementet, og dette temaet har vært oppe på alle de møtene. Jeg er orientert om at siden 2012 har VimpelCom faktisk vært diskutert i mer enn 30 møter, og det har vært beskrevet i syv skriftlige orienteringer til departementet. Det er jo et godt bilde på at her er det en sterk fokusering på korrupsjon og på denne saken.

Møtelederen: Da er tiden ute, og ordet går til Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Telenor har hovedkontor i Norge, staten er største eier, og jeg har sagt før at det er arrogant at ikke Deloitte-rapporten er på norsk. Vil dere nå påse at den kommer på norsk fortest mulig?

Gunn Wærsted: Årsaken til at denne rapporten er på engelsk ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg kjenner årsaken, men vil dere få den på norsk fortest mulig? Det er så mye for-

maljus her, og den oversettelsen vi har, er ikke tilfredsstillende i forhold til de krav til presisjon som vi må ha.

Gunn Wærsted: Det foreligger ingen planer om at den skal oversettes, men hvis det er et sterkt ønske om og behov for oversettelse, kan det sikkert besørges.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Det neste var dette om å forbedre seg. Vi ønsket også at Ole Bjørn Sjulstad ...

Gunn Wærsted: Jeg må bare gi beskjed om dette er en rapport som Deloitte har utarbeidet, slik at ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja, men de sa at dere skulle ha den på engelsk og ikke på norsk.

Gunn Wærsted: Ja, men det er Deloitte som må ta beslutningen om den skal oversettes til norsk.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg regner med det. Men dere må betale.

Gunn Wærsted: Det tror jeg du kan ta for gitt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så til neste punkt, om det å lære. Ole Bjørn Sjulstad ønsket vi skulle komme her. Han ble fristilt sammen med bl.a. Espen og Aa. Han er fortsatt ansatt i Telenor, så vidt jeg vet. Er ikke det korrekt? Hvorfor har ikke dere bedt ham om å stille her når han er ansatt hos dere?

Sigve Brekke: Vi har verken gitt råd om at de som ble invitert, skulle stille, eller råd om det motsatte. Vi har oppfattet det som en invitasjon til dem som enkeltpersoner. De har alle tre – dette gjelder både Sjulstad, som er nåværende ansatt, Aa og Espen – hatt full gjennomgang med Deloitte, og jeg må si at jeg har litt respekt for det, for det er ganske krevende. Så vi har ikke ønsket å involvere oss i noen rådgiving rundt det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men for dere hadde det vært helt greit om Sjulstad deltok her i dag?

Sigve Brekke: Som jeg sa – vi har verken gitt råd om at de skulle gå, eller det motsatte. Vi har latt det være opp til dem selv.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Til Wærsted: I Deloitte-rapporten står det:

«... men en mer helhetlig prosess på hvordan en håndterer VimpelCom-tilfellet kan etter vårt syn ha bidradd til en bedre eierdialog med departementet.»

Nå snakket Sigve Brekke om en «helhetlig gjennomgang». Hva legger dere i «en mer helhetlig prosess»? Ligger det i det at Telenor skulle vært ute av VimpelCom tidligere, men at det var for stort for styret å ta en sånn beslutning?

Gunn Wærsted: Min forståelse av den kommentaren, eller den beskrivelsen, i Deloitte-rapporten går på at her var det deler av Telenor som satt med ulik informasjon, mens den informasjonen samlet sett ikke kom til konsernledelsen, slik at konsernledelsen fikk vite om denne bekymringsmeldingen, f.eks., for sent. Dersom konsernledelsen hadde fått vite summen av dette tidligere, ville de også kunnet gå tidligere til styret, så hadde vi fått en annen ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så konsernledelsen var ikke rigget sånn at den kunne følge med på hvordan Martin Schancke kjørte på veien, som vi snakket om her tidligere? Det er det du egentlig sier, for det høres helt åpenbart ut at det må rigges sånn at en kan få de ulike elementene inn i en helhet. Det er ganske alvorlig, det du nå sier, er det ikke det?

Gunn Wærsted: Nå har ikke jeg noen erfaring med veien og Martin Schancke, men ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men du har erfaring med russere, har du ikke det?

Gunn Wærsted: Nei, det har jeg ikke. Men det jeg kan si, er at det som er viktig fremover, er at vi sørger for at vi har en situasjon som gjør at det er veldig liten sannsynlighet for at vi noensinne skal komme i samme situasjon. Derfor har vi bl.a. besluttet at når vi skal gå inn i selskaper der vi skal ha en minoritetsposisjon, skal det alltid være slik at vår «Code of Conduct», vårt regelverk, skal gjelde, nettopp for å sikre at vi ikke kommer i denne situasjonen på ny.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Sigve Brekke, du sa at du ville gi stor anerkjennelse til den ansatte som varslet. Det synes jeg var betryggende å høre. Vil du tilrå at han står fram? Ja eller nei?

Sigve Brekke: Svaret er faktisk nei. Hele varslingssystemet er bygd på anonymitet, egentlig. Hvis det er sånn at du på en måte risikerer å få brettet ut navnet ditt, så ødelegger du noe av hele ideen bak varslingssystemet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg trodde varsleren var helten din, jeg?

Sigve Brekke: Han er helten min, og det sa jeg også innledningsvis.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men han ødelegger ryktet sitt når han er helten din? Er det virkelig sånn varslingssystemet og kulturen i Norge er, at varsleren, sjøl om han har aldri så mye rett, er spilt utover sidelinja? Flere har sagt til meg at det er det som er saken, så det kan forsvare det du sier. Men jeg trodde han var helt. Jeg trodde det var noe som flere burde gjøre.

Sigve Brekke: Jeg har hatt dialog med varsleren, og jeg valgte også her å gi ham kredit, men på den andre siden

er hele varslingsystemet bygd på at man kan beholde sin anonymitet. Hvis det rakner, rakner også mye av måten vi kan sørge for at saker blir tatt fram på.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Et siste spørsmål: På tross av råd om at dere ikke skulle gå ut med konfidensiell informasjon til departementet, så gjorde dere det. Jeg håper jeg forsto deg riktig på det. Kunne du utdype det – hva slags informasjon og hvorfor dere kom til den konklusjonen?

Sigve Brekke: Som komiteen kjenner til, i og med at dere har brevet som vi gikk til statsråden med, var det to saker som ble beskrevet i det brevet. Det ene dreier seg om varslingsmeldingen i 2011, det andre dreier seg om diskusjoner i styret i VimpelCom i 2005 rundt den initielle investeringen i Usbekistan. Vi søkte råd hos amerikanske og nederlandske myndigheter på forhånd, der vi sa at vi ønsket å meddele dette til vår største eier, og fikk da råd om å være veldig forsiktige med det. Etter litt fram og tilbake ble konklusjonen at det var greit, men det måtte unntas offentligheten av hensyn til den pågående etterforskningen. Grunnen til at vi likevel gikk ut, var at vi følte – når jeg bruker «vi», mener jeg styret i Telenor, meg selv og styreleder – at den informasjonen var så essensiell at det var viktig at største eier fikk rede på den.

Møtelederen: Da er det Venstre og Abid Raja.

Abid Q. Raja (V): Jeg har i hovedsak ett spørsmål til Brekke. Det er på grunn av tiden, for den tillater ikke mer.

Baksaas har sagt at han ikke visste om korrupsjonen, og at han heller ikke hadde hørt noe om denne varslingen før en gang i 2014. Så har denne Deloitte-rapporten vist at varsleren kom fram i 2011. Han orienterte eller tok kontakt med både finansdirektør Aa og juridisk direktør Espen. Espen har sagt at han orienterte Aaser om dette, noe Aaser for så vidt benekter. Det kan vi la ligge. Lunder har visst. Tre styremedlemmer oppnevnt av Telenor har visst, de har tross alt fått den skriftlige posten. Minst disse – minst disse har visst. Snudd litt på situasjon: Nå er du konsernsjef. Kan det skje under din ledelse at et så stort persongalleri i så sentrale stillinger får vite om noe, men at du ikke får vite noen ting om det? Kan det skje?

Sigve Brekke: La meg først si at jeg deler Deloitte-rapportens kritikk av at Baksaas ikke fikk den informasjonen på et tidligere tidspunkt, og også at Baksaas ikke gikk videre til styret med den informasjonen. Det synet deler jeg.

Men så til ditt spørsmål: Nei, jeg vil forvente av mine konsernledere at dette er en type informasjon som jeg øyeblikkelig får tilgang til.

Abid Q. Raja (V): Hvis du allikevel ikke får den opplysningen, hva sier det om deg som konsernsjef?

Sigve Brekke: Jeg tror det sier litt om Telenor som system – altså hvordan disse tingene håndteres – og kanskje også litt om kulturen. Der mener jeg at VimpelCom er et

om ikke et isolert tilfelle, så i hvert fall forskjellig fra hvordan jeg mener å forstå Telenor-kulturen for øvrig. Hvis dette hadde skjedd i et av de selskapene som vi kontrollerer, eller som vi eier 100 pst., ville det vært veldig overraskende hvis ikke dette hadde skjedd på en helt annen måte. Så det var noe med oppsettet rundt VimpelCom som gjorde at det ble behandlet på en spesiell måte.

Abid Q. Raja (V): Hva sier det da om kulturen, hvis dette var i ditt tilfelle, at de sentrale direktørene i konsernledelsen – som er norske, og som jeg antar man pleier god kontakt med på både formelt og uformelt vis – enten ikke tør å komme til deg med det, ikke anser det som nødvendig å plage deg med det, eller mener at du ikke trenger å bli orientert om det, for du er ikke så viktig, eller hva nå grunnen skulle være? Hva tenker du om det?

Sigve Brekke: For å referere til styreleder: Det er i hvert fall to ting vi har gjort som er en læring. Det ene er at både internrevisjonen og compliance-funksjonen nå rapporterer direkte til meg. Før var det annerledes, det gikk da via en konserndirektør. Jeg ønsker å sitte rett på disse sakene selv for å være sikker på at det ikke er for mange mellomledd.

Det andre jeg kan si, er at dette har vi hatt mange diskusjoner om i nåværende konsernledelse, hvor jeg veldig klart har gitt uttrykk for hva som er mine forventninger rundt det. De forventningene er at korrupsjon eller den type saker er noe som jeg øyeblikkelig ønsker å få vite om, sånn at vi kan få behandlet det på en ordentlig måte.

Abid Q. Raja (V): De juridiske direktørene, finansdirektørene og de andre direktørene som er i din konsernledelse nå – særlig de norske, tenker jeg på da – hvor tett forhold har du til dem?

Sigve Brekke: Jeg har ikke noe tettere forhold eller mer avstand til de norske enn jeg har til de internasjonale i konsernledelsen. Men jeg mener at det er mitt ansvar å legge til rette for en kultur hvor vi har åpenhet og full forståelse for de spørsmålene som vi nå diskuterer.

Abid Q. Raja (V): Det ene er da den formelle kanalen, om man går oppover, osv., og at det er ettersporbart. Jeg regner jo med at man også får opplysninger på uformelt vis – viktige og uviktige opplysninger. Hvordan tilflyter det normalt i et konsern? Får du god tilgang til opplysninger også på uformelt vis?

Sigve Brekke: Jeg mener å få det, og da har jeg nok en gang lyst til å understreke at sånn som jeg kjenner Telenor – jeg har selv sittet i konsernledelsen der siden 2008 – er det vi har sett i VimpelCom-situasjonen, annerledes enn hvordan systemene fungerer i resten av Telenor ...

Abid Q. Raja (V): Samtidig – nå har vi kort tid igjen – vet vi at historikken er slik at under Baksaas' ledelse visste Aa, Espen visste, Lunder visste, styremedlemmer

oppnevnt av Telenor visste: minst disse, og Baksaaas hevder allikevel at det verken formelt eller uformelt, i noen samtale overhodet noen gang, tilfløt ham noen opplysninger om dette. Noen av dem har jo nå blitt straffet av deg – Espen og Aa har jo måttet gå av. Det kan kanskje framstå som litt urettferdig at Baksaaas på den måten i utgangspunktet går helt fri.

Sigve Brekke: Ja, nå har ingen blitt straffet, for å bruke det uttrykket. Jeg håper det er ok at jeg klarer det. Både Espen og Aa har i samråd med meg valgt å fratse Telenor. Det er beskrivelsen av det.

Når det gjelder de andre tingene du nevner, er det umulig for meg å kunne kommentere det. Jeg var ikke til stede i de dialogene som du her refererer til.

Abid Q. Raja (V): Ett siste spørsmål. Synes du, som nåværende konsernsjef, med alle de opplysningene du har – vel å merke har ikke Deloitte tilgang til all informasjon – at det er troverdig som konsernsjef ikke å ha hørt om dette?

Sigve Brekke: Jeg har ingen mulighet – og jeg håper du har forståelse for det – til å kunne stille flere spørsmål enn det Deloitte-rapporten gjør. Der må jeg basere meg på de faktaene som Deloitte-rapporten baserer seg på. Og som jeg har sagt flere ganger: Jeg deler de vurderingene som Deloitte-rapporten har rundt at den informasjonsflyten vi her har sett, ikke har vært god nok.

Møtelederen: Da er tiden ute, og da er det siste runde, som er Miljøpartiet De Grønne og Une Aina Bastholm.

Une Aina Bastholm (MDG): Takk, leder, og takk også for gode innledninger – og samvittighetsfulle og åpne svar, synes jeg.

Det har vært mange ting i denne saken som har vært uklare. Noe av det jeg synes er mest alvorlig, og for så vidt også mest overraskende, er at det er så uklart hvem som har ansvar for å si fra til eier, og når man har ansvar for å si fra – om det er den som får informasjonen, altså om det er de Telenor-utnevnte i VimpelCom-styret, om det er styreleder, eller om det skulle vært Lunder som varslet allerede da han var uroet over at det kunne være en korrupsjons-sak. Vi har vi vært inne på det tidligere i dag – det er en professor som mener at det er styreleders ansvar.

Tidspunktet her er også litt vesentlig. Der opplever jeg at dere sier at dere nå får bedre rutiner for varslingssaker. Lunder har jo valgt å ville etterforske saken og være helt sikker før han går videre med det. Det har vært en tanke om at dere først måtte finne ut om det er en sak, så blir man betrygget når det ikke er det. Så kan man rapportere en god stund senere, når saken kommer opp, at man har gjennomgått alt og ikke klart å finne noe – man har ingenting å uroe seg for. Og så tok man feil – verden tok feil, alle steiner ble snudd, man tok feil, varsleren ble ikke hørt.

Spørsmålet mitt tror jeg blir: Siden den norske staten har som uttrykt policy en nulltoleranse for korrupsjon,

burde det vært en del av eierdialogen å klargjøre en del av disse tingene mye tidligere?

Gunn Wærsted: Jeg tror det spørsmålet du tar opp, er et viktig spørsmål på generelt grunnlag. I en organisasjon som driver en så kompleks og stor virksomhet som Telenor, må det være slik at man løfter sine bekymringer til sin leder, slik at man har et system hvor bekymringer og mistanker – i dette tilfellet mistanke om økonomisk kriminalitet – blir løftet til et høyere nivå, kommer opp i organisasjonen, går til konsernsjef og fra konsernsjef videre til styret.

Så er det klart at «korrupsjon» kan dekke mange saker. Det kan være alt fra de helt små saker til veldig store og alvorlige saker, som det vi har et eksempel på her. Her vil det være en skjønnsmessig vurdering som konsernsjefen vil gjøre: Hvilke saker er det riktig å løfte til styret? Og jeg som styreleder, sammen med resten av styret, vil gjøre en vurdering: Når er det det er riktig å gå til største eier?

Og som jeg svarte på i et tidligere spørsmål her: Når det gjelder korrupsjon, i og med at det er så stor oppmerksomhet rundt det og vi har det så tydelig i de retningslinjene som ligger i eierskapsmeldingen, så er det et område hvor det skal – hva skal jeg si – mindre til før vi går til departementet. Men det er klart: Det kan være mindre saker, som fortsatt er korrupsjon, men som man ikke velger å løfte til det nivået.

Une Aina Bastholm (MDG): Takk.

Et oppfølgingsspørsmål: Jeg tror det var du, Brekke, som sa veldig tydelig at du mener at medarbeiderne i Telenor som ble varslet, burde ha gått til Baksaaas med en gang. Hvorfor det?

Sigve Brekke: Igjen, der vil jeg svare på to måter. Det ene er det som ligger i vårt etiske rammeverk, som jeg refererte til. Der ligger det faktisk at man skal gå med informasjon man får vite om av denne karakter, enten til sin overordnede eller til compliance-funksjonen. At det i dette tilfellet burde vært gjort, deler jeg Deloitte-rapportens vurderinger rundt. Det er de forventningene jeg også vil ha til mine ledere.

Bare for å gjenta det jeg har sagt: Jeg skjønner også at dette var komplekst, og at måten dette var satt opp på, til Telenor, gjorde det noe vanskelig. Men på tross av det mener jeg at det burde vært gjort.

Une Aina Bastholm (MDG): Etiske regelverk er jo kinkige, så det krever en del personlig dømmekraft og en oppmuntring til styremedlemmene om å bruke den personlige dømmekraften, vil jeg tro.

Har jeg tid til et siste spørsmål? – Det er veldig kort: Er det noen dialog mellom Telenor og Transparency International, som var her i morges og kom med noen tips om temaer som går igjen i korrupsjonssaker, og som virker veldig kjent. Jeg var bare nysgjerrig på om det er en dialog der.

Sigve Brekke: Ja, vi har stadig dialog både med dem og med mange andre, ikke minst har vi hatt det i forbindelse

med vår inntreden i Myanmar. Som dere kjenner til, gikk vi inn i Myanmar i 2014. For oss har det vært veldig viktig både å ha dialog med så mange eksterne som mulig for å være så godt forberedt som mulig, men i Myanmar har vi også valgt å være veldig åpne. Vi har faktisk hatt to eksterne seanser hvor vi har valgt å snakke om de problemstillingene vi har – det være seg korrupsjon, arbeidsforhold eller barnarbeid – og her har vi jobbet sammen med mange forskjellige internasjonale organisasjoner å la Transparency International.

Møtelederen: Da er denne delen av utspørringen over, og vi skal gå til den oppsummerende utspørringen. Jeg ber komitémedlemmene være veldig korte og presise nå, med tanke på tiden, slik at vi kan ta igjen litt av det tapte. Jeg har foreløpig notert meg Erik Skutle, Jette F. Christensen, Per Olaf Lundteigen og – ja, nå kommer det mange.

Da får vi bare begynne, og vi tar ett spørsmål av gangen. Erik Skutle.

Erik Skutle (H): Først til Wærsted: Du sa som svar på spørsmål fra Thorheim tidligere at det var mulig i særskilte tilfeller å gå til store aksjonærer, f.eks. hvis disse var veldig opptatt av korrupsjon. Mener du at den informasjonen som styret fikk 5. desember og 7. desember 2014, burde tilsi at de gikk til sin største eier og meddelte de bekymringene?

Gunn Wærsted: Ja. Som jeg sa i min innledning, deler jeg Deloitte-rapportens konklusjon om at her burde styret gått til departementet før det tidspunktet ...

Erik Skutle (H): Skjønner.

Og så skal jeg stille nesten det samme spørsmålet til Brekke: Mener du at styret burde gått til departementet? Og mener du at Hjort-rapporten som ble framlagt da, ga videre grunn til bekymring, eller mener du at den rapporten ga grunnlag for å puste ut?

Sigve Brekke: Den Hjort-rapporten som styret da fikk seg forelagt, var den samme Hjort-rapporten jeg fikk meg forelagt en uke før jeg ble konsernsjef, og det var på den bakgrunn jeg begynte å grave videre for å få mer detaljer, som da dannet grunnlaget for at jeg gikk til styret i oktober. Hele grunnlaget for det som etter hvert ble et brev til departementet, hadde utgangspunkt i den Hjort-rapporten. Men jeg var ikke til stede i det styremøtet, så jeg vil være litt forsiktig med å kommentere hva som ble sagt der.

Erik Skutle (H): Jeg skjønner det. Men vi konstaterer at du fikk deg forelagt samme rapport, og at du brukte den som grunnlag for å ta videre affære.

Møtelederen: Da er det Jette F. Christensen.

Jette F. Christensen (A): Tusen takk.

Brekke, du svarte tidligere i dag, i redegjøringsrunden, at du fikk beskjed om korrupsjonsmistankene samtidig med alle andre, men kan du igjen svare på om det også gjelder uformell kommunikasjon? Kan du svare be-

kreftende på at du ikke visste noe verken om varsleren eller om noen annen form for formelle eller uformelle samtaler eller bekymringer om dette?

Sigve Brekke: Ja. Dette hadde jeg ikke noe kjennskap til før jeg så det i media, og før jeg ble konsernsjef – uken før jeg ble konsernsjef.

Jette F. Christensen (A): Ok.

Et spørsmål til Wærsted: Er det slik at denne saken har senket terskelen for Telenor for å gå til departementet med bekymringer vedrørende korrupsjon?

Gunn Wærsted: Jeg vil ikke si at den har senket terskelen, for jeg oppfatter at den alltid har vært lav, men denne saken har nok gjort at vi har en ekstra årvåkenhet overfor denne type problemstillinger. Men jeg oppfatter at det alltid har vært høy oppmerksomhet rundt dette i styret – og ønsket om å gå til departementet.

Møtelederen: Per Olaf Lundteigen – ett spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Sigve Brekke, du sa at VimpelCom ikke skulle vært registrert i Bermuda. Det var jo en avtale 5. oktober 2009 mellom Telenor og Altimo som la grunnlag for det. Hvorfor ble det slik at VimpelCom ble registrert i Bermuda? Var det et krav fra den russiske deleieren? Hvordan stilte staten seg til det på den tida? Det var før din tid, men dette er jo et sentralt spørsmål, som du nå har gått inn i, når du kom med det viktige standpunktet at en ikke skulle vært registrert i Bermuda.

Sigve Brekke: Jeg tror ikke jeg sa det akkurat slik. Jeg sa at på grunn av at en er registrert i Bermuda, så har det vært enda vanskeligere å håndtere konfidensialitetsregelverk fra VimpelCom til Telenor. Jeg har ikke hatt noen vurdering av om det skulle eller ikke skulle vært registrert i Bermuda, og hva som var bakgrunnen for at det var slik VimpelCom valgte å gjøre det, har jeg slett ikke kunnskap om.

Møtelederen: Da er det Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Jeg har bare et veldig enkelt spørsmål: Hvis Telenors internkontrollsystem hadde vært implementert i VimpelCom, hadde da dette ikke vært noen sak?

Sigve Brekke: Det synes jeg blir veldig vanskelig å svare på. Det blir på en måte et hypotetisk spørsmål. Det jeg kan si, er at jeg i forbindelse med min gjennomgang av saken har sett at i den kommunikasjonen som Telenor har hatt med VimpelCom som eier, altså som aksjonær, har Telenor på tre generalforsamlinger tatt opp disse spørsmålene. I flere investordialoger, som vi kaller det, men også i spesifikke møter, har en tatt opp: hvordan ha antikorrupsjonssystemet på plass?

Så jeg mener vel, og det sier jo også Deloitte-rapporten, at Telenor flere ganger har forsøkt å påvirke VimpelComs

system for å forbedre det i henhold til de standardene vi har i Telenor.

Møtelederen: Da har jeg bare ett spørsmål til slutt, og jeg tror jeg er den siste.

Det er mulig jeg misforstår – jeg understreker det – når vi nå sitter og hører mange spørsmål og svar. Men Brekke, du sier at da du fikk Hjort-rapporten, så gikk du igjennom den, og da gikk du videre på det, noe som førte fram til at du og Aaser gikk til statsråden og informerte om flere ting?

Sigve Brekke: Det er korrekt.

Møtelederen: Aaser sa med stor tyngde, gjentatte ganger – og med tydelig, lett aggresjon, vil jeg si – i høringen her i stad at jeg måtte forstå at da han fikk Hjort-rapporten, så kunne han på en måte legge den til side, for han hadde så mye annet å gjøre. Disse tingene står jo, slik jeg nå hører det, i motstrid til hverandre. Forstår jeg det rett, eller forstår jeg det galt, og hva er i tilfelle din kommentar?

Sigve Brekke: Jeg tror du forstår det både rett og galt, for vi snakker om to litt forskjellige ting. Slik jeg hørte Aaser tidligere i dag, sa han at i tilknytning til den presentasjonen som Hjort hadde, hadde det også blitt svart på at Hjort hadde vurdert handlingen til juridisk direktør og finansdirektør. Det er ikke en del av selve presentasjonen som ble gjort i styremøtet i desember 2014, eller den presentasjonen jeg ble forelagt, så det må ha vært en del av diskusjonen i styret. Men det har ikke jeg vært gjenstand for, så det vet jeg rett og slett ikke.

Møtelederen: Da er det Helge Thorheim, og da får vi si at det er siste spørsmål.

Helge Thorheim (FrP): Takk, leder.

Brekke, du sa at du hadde sittet i konsernledelsen siden 2008, og jeg regner med at du av og til var hjemme og deltok i konsernmøter. Pleide finansdirektør og økonomidirektør også å være med på slike møter?

Sigve Brekke: Ja, konsernmøtene fant sted hver mandag, så det var ukesmøter. Jeg var den eneste som ikke fysisk satt i Norge, så jeg var med via video eller telefon på de aller fleste møtene, og noen ganger var jeg også med fysisk.

Og ja, finansdirektør var med i hele perioden, mens juridisk direktør ble konsernmedlem i – nå husker jeg ikke helt hvilket tidspunkt.

Helge Thorheim (FrP): Det er ikke så nødvendig, men det leder opp til spørsmålet mitt: Var det noen gang slik at dette som vi nå snakker om, altså om varsleren som hadde litt uro for det som skjedde i VimpelCom – ble det snakket om, både offisielt og uoffisielt, i pauser etc. på konsernmøtene? Altså: Kjente større deler av ledelsen til at det var noe nede i VimpelCom?

Sigve Brekke: Svaret på det er helt klart nei. Jeg kjennte ikke til noe av det, og det tror jeg heller ikke de fleste andre konsernledere gjorde før vi ble kjent med det gjennom media. Da er vi litt tilbake til det som Deloitte-rapporten også peker på, der de kritiserer at det var en fragmentert måte å behandle hele VimpelCom-saken på. Altså: Det var ikke en konsernledelse som sådan som diskuterte de spørsmålene.

Møtelederen: Da er utspørringen over, og da er det, som dere vet, slik at hvis dere vil si noe til slutt, begge to, så er dere velkommen til det.

Gunn Wærsted: Jeg vil gjerne få gjøre det, men av hensyn til komiteens tid skal jeg søke å være veldig kort.

Jeg vil bare si at jeg er glad for at det er kommet så tydelig frem gjennom denne høringen at verken Telenor som selskap eller noen ansatte i Telenor har vært delaktig i noe som har med korrupsjon å gjøre. Korrupsjon er et veldig alvorlig samfunnsproblem, og det er ikke bare i eierskapsmeldingen det uttrykkes. Jeg vet ordet brukes ikke, men jeg kaller det nulltoleranse for korrupsjon. Det er også noe vi har i Telenor som selskap. Jeg må si at i de fire månedene som jeg nå har brukt mye tid i Telenor, oppfatter jeg at det er en organisasjon og medarbeidere som setter dette med etikk og samfunnsansvar veldig høyt, og som er veldig stolte av det man har oppnådd, ikke minst i land som er vanskelige å operere i, og veldig mange medarbeidere som ikke kjenner seg igjen i denne vanskelige saken. Så det står høyt på agendaen.

Møtelederen: Brekke?

Sigve Brekke: Kort kommentar fra meg også.

Litt uavhengig av hva som blir enderesultatet av denne høringen, vil jeg si: Har dette ført til en økt bevisstgjøring i Telenor i disse spørsmålene? Ja. Har dette ført til at vi har lært? Ja. Har det ført til at vi kommer til å forbedre oss ytterligere i måten å håndtere disse spørsmålene på? Ja. Så vil jeg også si, som styreleder sier, at dette har vært en veldig, veldig tung sak for våre medarbeidere i Telenor, og nå håper vi at vi kan komme videre og gjøre det vi skal, det som vi alle sammen er så stolte av å være en del av.

Møtelederen: Da sier jeg tusen takk til dere begge to.

Så sier jeg til komiteen at vi må ta 20 minutters pause, til kl. 15.50.

Høringen ble avbrutt kl. 15.32.

Høringen ble gjenopptatt kl. 15.50.

*Høring med tidligere nærings- og handelsminister
Trond Giske*

Møtelederen: Da fortsetter vi høringen, og jeg har den store glede å ønske velkommen til tidligere nærings-

ter Trond Giske. I denne sammenheng er Mette I. Wikborg her som bisitter, jeg gjør komiteen oppmerksom på det. Til den neste sekvensen med fungerende statsråd er hun jo også invitert, på selvstendig grunnlag, men statusen i denne sekvensen er at Wikborg er bisitter.

Dere kjenner begge disse reglene godt, så vi bruker ikke et minutt mer på det. Da gir jeg ordet til Trond Giske – vær så god.

Trond Giske: Takk for det, komitéleder.

Jeg deltok jo i høringen knyttet til denne saken også i fjor. Der redegjorde jeg ganske grundig for hvordan vi i vår tid i regjering jobbet med bedrifters samfunnsansvar – som vi vektla tungt. Dette har stor samfunnsmessig betydning. Det er et stort internasjonalt problem. Det tapper nasjoner for penger, for ressurser. Det bidrar til dårligere næringsvirksomhet. Og det er et problem som vi sammen har et ansvar for å bekjempe.

Jeg redegjorde også for hvordan vi veldig tydelig til alle de selskapene hvor staten har eierandeler, kommuniserte en nulltoleranselinje mot korrupsjon. Jeg har lyttet til høringen i dag, og i hvert fall av det jeg har fått med meg, virker det som at den beskjeden er oppfattet. Det har ikke framkommet noen tvil, føler jeg, om at beskjeden, signalene, tydeligheten fra Næringsdepartementet har vært av noen svak karakter. Tvert imot har diskusjonen heller gått på om denne nulltoleransen er godt nok fulgt opp utover i systemet, og hvilke strukturer man har for å sikre at nulltoleransen gjennomføres.

Vi la jo i vår tid fram den første stortingsmeldingen i verden om bedrifters samfunnsansvar, hvor vi beskrev hvilken betydning dette har i en global økonomi, hvordan vi ønsker at offentlig eide selskaper skal være ekstra påpasselige, men at vi selvfølgelig har de samme forventningene til både private og offentlige. Vi beskrev også i den meldingen hvordan dette har endret seg over tid. I dag er det jo nærmest uforståelig at det til langt utpå 1990-tallet var lov til å skrive av bestikklser i regnskapene. Så dette er jo en veldig endring, både i lovverket og også i holdninger, som har skjedd i løpet av 15–20 år.

Så beskrev jeg også den gangen forholdsvis detaljert hvordan VimpelCom-forholdet var en gjenganger i dialogen med Telenor. Dette var et tema på mange møter, først og fremst fordi forholdet til medeier var ganske komplisert. Det var dialogen først og fremst dreide seg om: å ivareta Telenors forretningsmessige interesser i det som til dels var en maktkamp i selskapet.

Spørsmålet om Usbekistan og transaksjoner i forbindelse med lisensen der dukket opp, som jeg også redegjorde for sist, første gang den 19. oktober 2012. Da fikk eierskapsavdelingen henvendelse fra Telenor om at Dagens Næringsliv ville trykke en artikkel om forholdene i Usbekistan. Noen uker etter hadde eierskapsavdelingen sitt kvartalsmøte med Telenor, hvor dette var et tema. Vi ba om en redegjørelse. Den 22. november fikk vi denne redegjørelsen. Vi konkluderte da med at vi måtte ha et møte med Telenor. Det møtet ble avholdt den 18. desember 2012. Her understreket styreleder den gangen at man hadde betydelig oppmerksomhet om saken, at man hadde

forstått det sentrale prinsippet om nulltoleranse, og at man var aktpågivende i denne saken. Det ble også orientert om at det hadde vært en gjennomgang i VimpelComs styre. Dere har jo berørt mange av disse sakene i løpet av dagen.

Utover våren 2013 var det flere dialogmøter med Telenor hvor også denne saken ble berørt, men etter oktober 2013 har ikke jeg hatt noe mer med denne saken å gjøre. I den grad jeg har fått med meg alt av det som har skjedd i dag, ser jeg ikke at det har framkommet noe som endrer det som jeg sa i høringen sist, eller de svarene jeg ga til komiteens medlemmer på ulike spørsmål sist. Så jeg viser egentlig først og fremst til den redegjørelsen, og de svarene står fortsatt fast fra min side.

Møtelederen: Da sier vi takk til Trond Giske. Nå er det slik at vi skal starte utspørringen, og den foregår på den vedtektsfaste måten. Saksordføreren har 10 minutter – og det er meg. Da går møteledelsen over til Michael Tetzschner ved denne anledning.

Michael Tetzschner overtok her som møteleder.

Møtelederen: Ja, og da går ordet tilbake til sakens ordfører – vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det.

Til Giske, og gjerne Wikborg også, for dette er et punkt som er nødvendig for vår forståelse: Det begynte egentlig helt på starten av høringen, på morgenen i dag, med de sakyndige. De sier til oss at en av vanskelighetene – det ordet brukes, og det er jo et litt generelt ord – er at VimpelCom er et selskap som er på Bermuda, og at det ikke er norsk lovgiving, men lovgiving som gjelder der, som skaper vanskeligheter i en rekke forhold. Nå var det jo VimpelCom som ble plassert på Bermuda, men jeg er interessert i å få høre hvilken kunnskap og mening Giske, og gjerne også Wikborg, har om diskusjonene departementet hadde med Telenor i tilknytning til dette, for det er åpenbart blitt en juridisk skranke for effektiv bekjempelse av korrupsjon.

Trond Giske: Dette var jo et spørsmål som faktisk ble diskutert i Stortinget i min periode som næringsminister. Det var et eget Dokument 8-forslag om å gripe inn i eller i hvert fall ha en mening fra Næringsdepartementets side om det var riktig å registrere seg på steder som Bermuda. Da var vårt svar fra Næringsdepartementets side at dette er et forretningsmessig valg. Så lenge man har orden i skattesaker og den type ting, er det selskapet som avgjør hvor man vil registrere seg. Det griper ikke Næringsdepartementet inn i.

Nå forstår jeg det slik at Telenors nåværende sjef sier at han ikke ser det som hensiktsmessig å være registrert der man har den type skranke, og da får man ta det også til etterretning. Det er jo et godt spørsmål om lovverket i det landet man er registrert i, bidrar til at saker som har med korrupsjon å gjøre, blir godt belyst og avdekket. Hvis lovverket bidrar til det motsatte, er det selvfølgelig et viktig spørsmål å ta i betraktning når registrering skjer.

Martin Kolberg (A): Jeg var klar over debatten i Stortinget – jeg forstår det. Men jeg spør allikevel nå, etter som det har blitt brukt som et effektivt argument for at man ikke har nådd fram i korrupsjonsspørsmålet: Ble dette drøftet med Telenor før man gikk til Stortinget og hadde det standpunktet du nå refererer? Hadde man betenkeligheter? Hadde eiendomsavdelingen betenkeligheter med dette? Hva var refleksjonen rundt en slik etablering – selv om man til slutt falt ned på det som du redegjorde for?

Trond Giske: Som statsråd hadde ikke jeg detaljert kjennskap til lovverket på Bermuda. Vår tilnærming var prinsipiell, at dette er forretningsmessige spørsmål som ligger til styre og ledelse å avgjøre. Dette er ikke saker som bringes inn til departementet. Om departementet hadde dette som en problemstilling i dialog med Telenor i noen av disse møtene, vet kanskje – skal vi se her, om Mette Wikborg – ja, vil du si ...

Martin Kolberg (A): Vi innrømmer deg tid til å finne ut av svaret, det er helt ok.

Trond Giske: Bakgrunnen for at man ønsket å registrere seg på Bermuda, var at man ønsket at selskapet skulle være registrert på New York-børsen, være basert på amerikansk lovgivning og skattemessig sokne til Nederland, og at regelverket som VimpelCom Ltd. ville være underlagt, ville være strengt og på noen områder strengere enn i Norge. Det var det som sto i redegjørelsen fra Telenor. Så at det spesifikt var en problemstilling at regelverket her ga skranker eller bremset muligheten for innsyn i den type korrupsjonssaker, var – etter mitt kjennskap i dag i hvert fall – ikke et tema i dialogen med Telenor som selskap.

Martin Kolberg (A): Da stopper jeg med det i denne omgang.

Det andre spørsmålet som vi har møtt på under hele denne prosessen, er det som kalles for de kinesiske veggene eller murene, og det anføres juridisk – dere kjenner til problemstillingen og skjønner hva jeg spør om. Jeg vil gjerne vite: Da Telenor gikk inn i VimpelCom og dette utviklet seg slik det gjorde, forsto man hvor skadelig dette kunne være for Telenor, det at man hadde en slik konstruksjon, både med tanke på å hindre korrupsjon og å ha muligheten til å fortelle eierne om det? De sier at grunnen til at man ikke har gjort det, er at man ikke har fått informasjon, og det er på grunn av disse juridiske konstruksjonene. Hva er kommentaren til det? Og hva var vurderingene på det tidspunktet da dette ble etablert?

Trond Giske (A): Det kan jeg ikke svare på, for det var før min tid som statsråd. Det var vel i 2007. Hvordan dette ble behandlet og diskutert den gangen, tilligger det andre å svare på. Vi arvet dette i min statsrådsperiode. Det var en kontinuerlig problemstilling at det var konflikt i VimpelCom. Og det som vel var erkjennelsen fra Telenor, var at man ikke ønsket å sitte i selskaper hvor man ikke hadde den typen operasjonell styring. Vi hadde også andre saker senere, f.eks. da man bestemte seg for å gå inn

i Myanmar, som heller ikke er et ukomplisert land å operere i. Da var Telenor helt klar på at skulle man gå inn der, søke på lisensen og bygge ut telesystemet i Myanmar, måtte man sitte i operativ posisjon. Man kunne ikke sitte i en minoritetsfinansiell posisjon i et selskap.

Martin Kolberg (A): I henhold til aksjonæravtalen i VimpelCom er det slik at stemmevekten er 43 pst. – og med vetorett i styret. I sin alminnelighet vil jeg gjerne få et synspunkt fra den tiden du var der, men også få synspunkt på at de aldri har brukt denne vetoen, heller ikke i de aktuelle problemstillingene som denne høringen omhandler.

Trond Giske (A): Jeg kan som statsråd i perioden 2009 til 2013 egentlig bare forholde meg til den informasjonen vi fikk da vi hadde møter med Telenor. Vi hadde møter med styreleder, vi hadde møter med direktør, og vi hadde kontinuerlig dialog om dette. De tok det på alvor, men sa den gangen at de ikke hadde noen informasjon som tilsa at det hadde foregått noe galt. Det stemmer vel også med de forklaringene som er gitt her. Det er vel en av de store problemstillingene for komiteen, nemlig hvorfor styreleder og direktør ikke hadde denne informasjonen. Vi kan vanskelig reagere på noe vi ikke vet – og der vi nærmest får forsikringer om at tilfellet er motsatt. Hvordan Telenors styremedlemmer i VimpelCom brukte sin maktposisjon for å få ting på bordet, vet ikke jeg, men vi hørte sågar direktøren i VimpelCom si at han ikke kjente til dette, så da begynner det å bli veldig mange ledd nedover i systemet før man begynner å finne steder der det – skal vi si – burde vært brukt «mer spett» for å få fram opplysninger.

Martin Kolberg (A): Det er dessverre ofte slik korrupsjon skjules – akkurat på denne måten her.

Men til denne diskusjonen om de kinesiske veggene: Var det i din periode i departementet ikke noen kommunikasjon og diskusjon om dette overhodet? Dette er essensielt for oss.

Trond Giske: Dette svarte jeg på i siste høring også.

Martin Kolberg (A): Du gjorde det, men jeg vil gjerne at du gjentar det.

Trond Giske: Det jeg svarte da, var at det aldri var en problemstilling i dialogen vi hadde med Telenor den gangen at de ikke kunne gi oss opplysninger om ting de visste var problematiske i VimpelCom på grunn av taushetsplikt eller kinesiske vegger. Jeg har ikke hørt uttrykket «kinesiske vegger» før det dukket opp i forbindelse med behandlingen av denne saken. Dette var aldri en problemstilling i dialogen vi hadde med dem. Men at det var komplisert for dem at det var mange ledd nedover i systemet i VimpelCom, ser jeg ikke bort fra. Men vi spurte spesifikt: Hva vet dere, hva gjør dere, og hvordan sikrer dere at dette har foregått på en ordentlig måte?

Martin Kolberg (A): Da har ikke jeg flere spørsmål i denne omgang.

Martin Kolberg overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Erik Skutle får ordet på vegne av Høyre.

Erik Skutle (H): Takk for det.

Hvis du hadde fortsatt som næringsminister, og var næringsminister i desember 2014, ville du ha forventet å bli orientert om de forholdene som framkom 5. og 7. desember 2014 i styrebehandlingene – med forbehold om at det er kjent for deg?

Trond Giske: Dette er en sak som var forholdsvis høyt på dagsordenen i disse månedene og i det halvannet året som nå har gått. Saken har blitt veldig mye mer alvorlig etter at det faktisk er konstatert at det var korrupsjon i forbindelse med lisensen i Usbekistan, at VimpelCom har betalt en av historiens største bøter, og at det foregår etterforskning av enkeltpersoner.

Jeg ville i en sånn situasjon selvfølgelig forvente at all relevant informasjon kontinuerlig ble gitt Næringsdepartementet som største eier. Så er det alltid komplisert å vite: Hva er relevant informasjon? Som jeg understreket, tror jeg, i forrige høring, og som jeg kan understreke nå: Næringsdepartementet har ikke en etterforskningsrolle i slike saker. Det er ikke Næringsdepartementets oppgave å bringe på det rene hva som har skjedd – i en slik sak er det selskapet og eventuelt etterforskningsmyndigheter. Det vi har ansvaret for, er å sørge for at selskapet tar nulltoleransen mot korrupsjon på alvor, at man gjør alt man kan for å ha systemer som sikrer det, og at man tar eventuelle indisier på at det kan ha skjedd, på alvor. Det er vår oppgave som eier.

Erik Skutle (H): Jeg skjønner.

Hva er din kommentar til at Transparency International peker på at det var først i 2013 at antikorrupsjonsarbeidet ble satt på dagsordenen i eierskapsmeldingen?

Trond Giske: Nå hørte jeg ikke alle deres innlegg her, og om det er en riktig gjengivelse, vet jeg ikke. Det er i hvert fall ikke i tråd med det som er virkeligheten, for alt dette var en sentral del i det som vi la fram i den første stortingsmeldingen i verden om bedriftenes samfunnsansvar. Det står helt sentralt, selvfølgelig, at man sørger for å drive etter lov og orden.

Erik Skutle (H): Ja, men Transparency International hevder å ha gjennomgått eierskapsmeldingene og mener at det de facto ikke står spesielt mye om det før i 2013. Tar de feil, eller har Næringsdepartementet tidligere kommunisert dette i andre kanaler?

Trond Giske: Vi la i min tid fram en eierskapsmelding. Der fikk vi et eget kapittel om samfunnsansvar, og der var disse spørsmålene berørt. Vi berørte også spørsmålene om skatteparadis og slike ting. Så jeg tror vi bare må se i øy-

nene at dette har vært en kontinuerlig utvikling. Den gangen Gro var statsminister, tilbake på 1990-tallet, og den gangen Willoch var statsminister, var ikke dette bare lite oppe på dagsordenen, men det var lovlig. Så har man derfra og fram til i dag hatt en utvikling hvor man har skjerpet lovverket, hvor man har fått andre holdninger, og hvor man har sett hvor samfunnsskadelig dette er. Det er vel ...

Erik Skutle (H): Jeg tror vi stopper der, jeg har begrenset med tid, men jeg takker for svaret. Så har Michael Tetzschner et spørsmål.

Michael Tetzschner (H): Kan vi dele denne tiden?

Møtelederen: Ja.

Michael Tetzschner (H): Jeg har et spørsmål til Wikborg, hvis det er slik at jeg kan henvende meg direkte til henne.

Trond Giske: Jeg tror egentlig at du skal henvende deg til meg, og så kan jeg gi ordet til Wikborg.

Michael Tetzschner (H): Skal vi gjøre det ordentlig?

Trond Giske: Ja.

Michael Tetzschner (H): Da er det greit. Det var det jeg håpet.

Jeg har et veldig konkret spørsmål som forhåpentligvis lett lar seg besvare, siden Wikborg har vært i denne posisjonen en stund – dette ligger noe tilbake i tid. Medfører det riktighet at Næringsdepartementet har fått et forelegg eller en bot fra børsmyndighetene for brudd på verdipapirhandeloven?

Trond Giske: Jeg ser på Wikborgs ansikt at spørsmålet kanskje må spesifiseres. La meg si at når Mette Wikborg sitter som bisitter for meg, må nok spørsmålet gjelde for min periode. Det kan ikke være generelt. Mette Wikborg kan ikke svare for departementets virke i alle år, da må man gå på statsråden i den enkelte perioden. Så hvis det gjelder perioden min som næringsminister – og det at vi har fått et forelegg fra ...

Michael Tetzschner (H): ... børsmyndighetene fordi man ikke klarte å håndtere børs sensitivt materiale på en måte som respekterte medaksjonærers rettigheter ...

Trond Giske: I perioden 2009 til 2013? Jeg kan ikke komme på en slik sak.

Michael Tetzschner (H): Det hender jo av og til at svaret er: vet ikke.

Trond Giske: Men det høres ut som en sak man gjerne ville ha visst om hvis man fikk den i fanget som statsråd.

Michael Tetzschner (H): Da skal vi komme tilbake til det under merknadsskrivningen, hvis det har relevans. Takk.

Møtelederen: Da var Høyre ferdig, og det er Helge Thorheim og Fremskrittspartiet.

Helge Thorheim (FrP): Takk for det, leder.

Den norske stat oppfordrer store norske selskaper til å gå inn i land med mye korrupsjon for å være en del av løsningen, som det heter. Med hensyn til å være en del av løsningen regner jeg med at løsningen skal være at man skal bli demokratisk og mindre korrumpert i sin måte å styre på.

Når et stort selskap som vi, altså den norske stat, er medeier i, skal inn, hva er rutineene, både fra statsrådets side og fra eieravdelingens side? Er man aktivt med på avgjørelsen om å gå inn i et land – stort eller lite, mye eller noe korrupsjon – eller er dette å se på mer som en ren businessstransaksjon for selskapet? Er eieravdelingen veldig aktivt med?

Trond Giske: Vurderingen om å gå inn i et land eller ikke er en beslutning som selskapet tar. Vi har behandlet dette i samarbeid med Stortinget. Det har stått i eierskapsmelding at man spesifikt er positiv til at man går inn i fattige land, i utviklingsland, i land med begrenset demokratisk historie og kanskje med begrenset utviklet rettsystem, men at man må gå inn på en måte som respekterer denne nulltoleransen mot korrupsjon.

Jeg beskrev i mitt innlegg forrige gang Telenors virksomhet i Bangladesh, som er et land med utfordringer. Telenor har i skatt og lisenser betalt 23 mrd. kr til staten Bangladesh. Det tilsvarer norsk bistand til Bangladesh over 200 år. At dette har en formidabel økonomisk effekt, er det ingen tvil om. Så kommer det jo i tillegg at man bygger fantastisk infrastruktur for næringsvirksomhet, for demokratisk virksomhet, for samfunnsutvikling – så det er veldig positivt når land går inn – og man bringer med seg en norsk forretningskultur og bidrar også på den måten til å utvikle næringsliv.

Jeg tror det er en god måte å bidra til utvikling på, men det må foregå på en forretningsmessig måte, investeringene skal ikke i seg selv være bistand. Det å følge lov og regler der man er, men også de lovene og reglene som følger med det å være et europeisk eller et amerikansk selskap, er nå grundig knesatt i internasjonal rettspraksis. Det er ikke nok å vise til at det lokale lovverket er mangelfullt, man må følge lovene som gjelder her hjemme, eller der man er registrert.

Vi har jo etter hvert fått saker hvor man blir dømt for korrupsjon etter hjemlandets lovgivning, og dette tror jeg er en fornuftig måte å handle på. Jeg tror også at selskapene etter hvert ser at straffen for å være unøyaktig eller være i gråsonen av dette er ganske stor – også med tanke på omdømme og forretningsmessige konsekvenser.

Helge Thorheim (FrP): Det jeg kanskje er mest interessert i, er dialogen mellom selskapet og den største eieren. La oss nå si at vi er heleier. Er det en aktiv deltakelse

i forkant av at man går inn et sted? For det er ingen tvil om at det er et risikopotensial her, ikke bare for selskapet, men for Norge som nasjon, og for Norge som eier i dette selskapet. Som vi ser i den saken vi behandler, om VimpelCom, går det selvfølgelig ut over Telenors omdømme når man er med i et slikt selskap, selv om Telenor ikke har gjort noe ulovlig her, ser det ut som.

Det er derfor jeg er litt opptatt av: Er dere med i forkant når selskapet sier jo, vi ønsker nå å gå inn i land x?

Trond Giske: Som oftest vil departementet bli orientert ganske tidlig i en slik prosess, lenge før beslutningen om endelig å gå inn er tatt.

For å nevne f.eks. Myanmar – som jeg kjenner, siden det var i min periode – hadde Telenor i vår dialog orientert om at de ønsket å by på lisensen, hvilke utfordringer det var med det, hvilke andre som kom til å by på den, hvordan dette hang sammen med resten av forretningsvirksomheten i Asia. Jeg var selv i Myanmar, møtte toppene der, fortalte om Telenor, om hvordan Telenor opererte, og bidro på den måten til å skape en forståelse av at eier har nulltoleranse for korrupsjon.

Av og til kan man jo oppleve at forretningspartnere eller myndigheter på et sted forventer at selskapet skal operere med brune konvolutter eller fiktive transaksjoner. Det at eieren er så tydelig, gjør at selskapet også står sterkere, for da kan selskapet si: Vel, dere har møtt vår eier, dere vet hvilke rammer vi har å operere innenfor. Presset avtar faktisk litt, fordi eieren er tydelig.

Derfor er det viktig at vi holder denne fanen høyt, det er viktig at dere holder denne fanen høyt, og at eieren kontinuerlig kommuniserer dette også til utenverdenen, ikke bare til selskapet. Det hjelper faktisk selskapene med å bygge denne kulturen.

Helge Thorheim (FrP): Takk, leder.

Møtelederen: Da er det Kristelig Folkeparti og Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det.

I forbindelse med denne saken ble det sendt en bekymringsmelding til Næringsdepartementet om forhold i VimpelCom-selskapet som departementet fikk på et visst tidspunkt. Det var ikke i din periode, men hva er rutineene fra Næringsdepartementets side for håndtering av den type varslerbekymringer?

Trond Giske: Jeg vil si at i nesten alle tilfeller ville slike varslerbekymringer bli tatt opp med det angjeldende selskapet i den løpende dialogen. Man har jo jevnlig møter med selskapene. Noen ganger kan det vel være saker som man opplever som helt useriøse eller forstyrrede, men gitt at det finnes noen som helst tvil om hva dette er, vil nok dette bli tatt opp med det angjeldende selskap. Det vil jeg tro er rutinen hvis departementet får en varslersak om et konkret selskap. Men igjen, det kan være tilfeller hvor man helt åpenbart skjønner at dette ikke har noen relevans, eller ikke har noe innhold. Da vil det sikkert bli lagt bort.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Du har snakket mye om bevissthet omkring dette med nulltoleranse for korrupsjon, og at dette var langt framme i bevisstheten i din tid som næringsminister. De rammer og virkemidler som du hadde for eierstyring – med tanke på god oppfølging av statlige bedrifter når det gjaldt nullkorrupsjon – var de tilstrekkelige, eller opplevde en fra tid til annen at en skulle hatt andre verktøy for å kunne foreta denne oppfølgingen på en god og skikkelig måte?

Trond Giske: Jeg vil si at vi har tre hovedverktøy for å sørge for dette.

Det ene er lovverket, at man hele tiden har et så godt lovverk som mulig, og at det er tydelig på hva som er grensene.

Det andre er eierdialogen, at man har tydelig kommunikasjon om hva man forventer av selskapet, både generelt og når konkrete saker oppstår.

Det tredje er styreutnevningene – som man som eier og deltaker i valgkomiteen bidrar til – at man sørger for at en har styremedlemmer som har både juridisk kompetanse, samfunnsmessig kompetanse og – skal vi si – sunne holdninger, for det er jo i styret kontrollen med ledelsen og aktiviteten først og fremst foregår. Og det er her dere kommer til spørsmålet om VimpelCom også. Det er jo i styret i VimpelCom kontrollen med ledelsen og aktiviteten må foregå. Så det handler om å ha styremedlemmer som har dette under huden.

Jeg innførte i min tid da vi lette etter styremedlemmer og prøvde å sette sammen styret – vi hadde jo kriteriene «industriell kompetanse», «juridisk kompetanse», «økonomisk kompetanse» osv., – som et kriterium at samfunnsmessig kompetanse måtte være et hensyn som et helt styre burde inneha. Så vi lette etter styremedlemmer som hadde den type holdninger. Det tror jeg er et vesentlig bidrag til å få denne kulturen til å strømme ned gjennom selskapene.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Du sa i den forrige høringen at det var gjennom utnevning av styremedlemmer – som du var inne på nå – gjennom dialogen med styret og ledelse at en fra eiers side er tydelig på hva en forventer. Men hvordan ble denne type krav og forventninger fulgt opp? Er det primært når det skjer noe ureglementert, at en følger opp, eller foretar staten som eier oppfølging på eget initiativ for eventuelt å kunne være i forkant av den type uheldige episoder som vi har sett i dette tilfellet?

Trond Giske: Nei, det er helt vesentlig at det skjer i forkant. Jeg tror vi også skriver det i meldingen at nesten alle selskaper som opererer i land hvor lovverk eller rettsystem kanskje ikke er så godt som her, før eller siden vil bli utsatt for situasjoner som innbyr til korrupsjon.

Målet er jo ikke å unngå situasjonene. De kommer. Målet er at man har bygd en så grundig kultur at når man står i den situasjonen, vet man på refleks hva man skal gjøre. Det er poenget med å bygge kultur mot korrupsjon. Det er helt åpenbart at mye av denne dialogen må skje før enkeltsakene dukker opp. Når enkeltsakene dukker opp, er det egentlig for sent, for hvis en enkeltsak duk-

ker opp, er det noe som har gått galt i reaksjonen på den situasjonen som innbyr til korrupsjon. Så det er veldig tydelig.

Og den andre delen: Samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid må ikke være noe som drives på samfunnsansvarskontoret nederst i korridoren. Det må gjennomsyre dem som driver forretningsvirksomheten, hele operasjonen i selskapet. Det er der kjernen ligger. Det er der disse spørsmålene egentlig oppstår. Det er det andre vesentlige poenget vårt.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Et siste spørsmål, leder, hvis jeg får lov.

I dette tilfellet var det Telenor som selskap som lagde et mandat, lyste dette ut på en eller annen måte som et oppdrag, og fikk igangsatt et arbeid som førte til denne Deloitte-rapporten som vi har fått anledning til å sette oss inn i. Noen kaller dette bukken og havresekken-prinsippet. Kunne man tenke seg at staten sammen med de andre eierne i Telenor hadde igangsatt en sånn granskingsvirksomhet og dermed skapt en større grad av armlengdes avstand til utforming av både mandatet og rapportens innretning i sin helhet?

Trond Giske: Alt dette har skjedd etter min tid som næringsminister, så man kan jo rette spørsmålet til Monica Mæland – om dette har vært vurdert. Bedriftsforsamlingen kan selvfølgelig be om å få orientering om slike saker. Telenor har en bedriftsforsamling som styret svarer til. Bedriftsforsamlingen kan selvfølgelig be om at det foretas en uavhengig gransking – jeg vil tro at bedriftsforsamlingen kan be om nesten hva som helst – men det er ingen veldig vanlig metode. Det er jo vanlig metode at styret sørger for en slik gjennomgang. Det kan vel bli oppfattet – hvis en bedriftsforsamling ba om en uavhengig gransking utenom styret – langt på vei som en mistillit til det sittende styret. Vel, det kan finnes praksis for begge deler. Det er selvfølgelig mulig.

Møtelederen: Da går vi videre – og da er det Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk. Jeg vil spørre om muligheten for å stille Wikborg et par spørsmål.

Trond Giske: Jeg tror du får stille spørsmålet, og så skal jeg henvise til Wikborg hvis det er naturlig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok. Wikborg sitter på første benk i generalforsamlingene vanligvis, også i Telenor. Hva har du sagt på generalforsamlingene om dette temaet, når det gjelder Telenor og VimpelCom?

Trond Giske: Det tror jeg nesten jeg kan svare på. Generalforsamlingen er ikke stedet hvor man tar opp denne type saker. I Telenor er det en bedriftsforsamling som har den løpende dialogen med styret i selskapet, og generalforsamlingen velger bedriftsforsamlingen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): VimpelCom lager årsmeldinger hvert år, og årsmeldinger inneholder også vedlegg. Leser departementet årsmeldingene med vedlegg også for VimpelCom?

Trond Giske: Om vi går inn og leser VimpelComs årsmeldinger, mener du?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja.

Trond Giske: Mette Wikborg, du kan vel svare for eierskapsavdelingen – hvor nøye man går igjennom. Du kan vel si på prinsipielt grunnlag eller generelt grunnlag hvor nøye man går igjennom årsmeldingene til ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, det er ikke hvor nøye. Det er bare et spørsmål om man leser det eller ikke.

Trond Giske: ... datterselskap eller tilliggende selskaper. Det vil variere, vil jeg tro. Det vil variere.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Er årsmeldingene for 2012 med vedlegg for VimpelCom lest av departementet?

Trond Giske: Om en saksbehandler i departementet vårt – mitt forhenværende departement – har lest årsrapporten til VimpelCom for 2012? Det tror jeg vi i så fall må ha en nærmere granskning av. Jeg er litt usikker på hvilken relevans det har.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det har relevans, for på side 13 i vedlegget til rapporten fra VimpelCom i 2012 er Takilant nevnt.

Trond Giske: Ja, men Takilant var velkjent for departementet lenge før årsrapporten ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja, men ikke som noen enkeltsak, som et problem. Jeg trenger ikke gå nærmere inn på det. Jeg tror jeg har fått svar på det jeg skulle, leder.

Det neste er: Vi fikk en NOU i 2009, NOU 2009:19, som heter Skatteparadis og utvikling – Tilstand, analyser og tiltak. Den ble overlevert Utenriksdepartementet den 18. juni 2009. Hvordan ble den fulgt opp i regjeringa?

Trond Giske: Én gang til ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det var en stor sak i regjeringa om skatteparadis. Så ble det nedsatt et eget utvalg og laget en NOU. Guttorm Schjelderup var leder, tror jeg. NOU-en har nummeret 19, avgitt den 18. juni 2009. Hvordan ble den fulgt opp i regjeringa?

Trond Giske: Det var Finansdepartementet som satte ned det utvalget.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Den ble sendt over til Utenriksdepartementet.

Trond Giske: Ja, det kan jeg ikke ta på stående fot. Det var ikke under mitt departement, det heller. Men vi tar gjerne flere spørsmål som dreier seg om andre departement.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok. Men så sier du, Giske, at det prinsipielt var opp til selskapet hvor det skulle registreres.

Trond Giske: Det er korrekt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Var det avklart med Stortinget? Var det helt greit at selskaper som staten har eierinteresser i, kunne registreres i skatteparadiser?

Trond Giske: Ikke selskapet, men tilliggende selskaper. Det var ikke spørsmål om hvor Telenor skulle være registrert.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, men det var altså helt kurant å registrere VimpelCom i Bermuda?

Trond Giske: Jeg tror faktisk at det var Grøvans Dokument 8-forslag vi behandlet den gangen – om jeg ikke tar feil.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Det var i hvert fall fra mitt parti.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok.

Trond Giske: Får jeg svare? Og jeg tror det bare var Kristelig Folkeparti som støttet det. Så Stortinget sa veldig klart at de var enig i vårt prinsipielle syn om at det var selskapet som bestemte hvor man skulle registrere den type tilliggende selskaper.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Neste spørsmål er: Ble Bermudas lovverk vurdert i departementet før en sa ja til at VimpelCom skulle registreres i Bermuda? Det framgår av statsråd Brustads pressemelding den 5. oktober 2009, hvor hun sier at det er gode nyheter som har kommet.

Trond Giske: Ja, i hvert fall fikk vi orientering om dette i forbindelse med stortingsbehandlingen av Dokument 8-forslaget. Da fikk vi en redegjørelse fra Telenor om at regelverket som selskapet ville bli underlagt, til dels var strengere enn det regelverket som gjaldt i Norge.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok. Bare helt til slutt: Brustad sier i pressemeldingen av 5. oktober:

«Jeg må ta forbehold om at vi ikke har hatt mulighet til å gå inn i alle de forretningsmessige sidene ved avtalen, men ut fra den informasjon jeg foreløpig har fått, er dette en god avtale for Telenors aksjonærer.»

Er det en kultur som også var der under din tid, at man ikke gikk grundig inn i avtaler?

Trond Giske: Det spørs hva du mener med grundig. Vi må ha med oss i bildet at det var en sterk maktkamp mel-

lom ulike eiere i VimpelCom, at dette handlet om å ivareta Telenors milliardverdier i dette selskapet, og at det viktigste egentlig var å få jurisdiksjonen ut av Russland, eller til et sted hvor man visste at det var gode regler for eierskapshåndtering og økonomisk håndtering. Det var disse prinsipielle sidene jeg tror Brustad mente det var funnet en god løsning på, uten at hun hadde innsikt i alle detaljene i avtalen. At man fikk dette med New York-børsen, at man fikk nederlandsk lovgivning inn, var det vesentlige her. Og det har i ettertiden vist seg var bra.

Møtelederen: Da er det Venstre og Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V): Takk for det, komitéleder.

Jeg har notert meg representantens engasjement for disse mye omtalte 1 500 sidene i dokumentene som lå på vårt komitérom, og som ikke ligger der lenger. Mitt spørsmål til representanten er – og jeg har notert meg at det også var et engasjement for det i stortingssalen: Har du henvendt deg til noen i komiteen her, slik at disse dokumentene enten skulle bli returnert, eller ikke skulle bli hentet tilbake – eller på annen måte vært i kontakt med noen i komiteen her, inkludert komitélederen, om det?

Trond Giske: Nei, jeg har ikke hatt kontakt med medlemmer av komiteen om at papirene skulle sendes tilbake. Jeg var vel ikke klar over at de lå på komitérommet heller. Men jeg har hatt en prinsipiell tilnærming, og det er at det er helt livsnødvendig hvis dere skal kunne stille næringsministeren til ansvar for dialogen med selskapene, at den dialogen er tillitsfull og åpen. Da må den også være fortrolig. Hvis denne dialogen spres utover, vil selskapene bli mer og mer tilbakeholdne med å gi informasjon, og dere har dårligere og dårligere grunnlag for å stille ministeren til ansvar.

Derfor er mitt prinsipielle anliggende at denne dialogen tilhører departementet og selskapet. Det fins aktører som kan gå inn i den. Riksrevisjonen går jo inn i disse dokumentene hvis de ønsker. De kan se notater, se påtegninger, følge sakene tett. Det er Stortingets eget kontrollorgan som går igjennom dette. Men å begynne å sende denne dialogen til Stortinget mener jeg er feil. Det er ingen presedens for det, og jeg mener det er bra at disse papirene ikke er sendt til Stortinget.

Abid Q. Raja (V): Så du hadde ingen kontakt med noen i komiteen, inkludert komitéleder, om det spørsmålet, om disse dokumentene?

Trond Giske: Vi har hatt prinsipielle diskusjoner i Arbeiderpartiet om hvorvidt det er riktig at disse dialogene skal sendes til Stortinget eller ikke.

Abid Q. Raja (V): Så du har påvirket den interne saksbehandlingen i komiteen ved å være i kontakt med noen av Arbeiderpartiets medlemmer i komiteen?

Trond Giske: Men kjære Abid Raja, jeg er stortingsrepresentant. Jeg har fullverdige rettigheter i dette huset,

akkurat som deg, også til å påvirke hva Arbeiderpartiet mener i saker som behandles i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Abid Q. Raja (V): Jeg anklager deg ikke for noe, jeg spør: Har du påvirket Martin Kolbergs syn på å hente disse dokumentene tilbake eller ikke? Det er jo et ærlig spørsmål å kunne svare ja eller nei på.

Trond Giske: Hvis du kjente ...

Abid Q. Raja (V): Opplever du det som problematisk å bli spurt om det?

Trond Giske: Nei, men jeg tror at du, etter tre år i kontrollkomiteen, er fullt oppmerksom på at Martin Kolberg tar sine egne standpunkter meget grundig på sitt eget grunnlag.

Abid Q. Raja (V): Men jeg stiller deg spørsmålet: Har du bidratt til å påvirke Martin Kolbergs syn i en eller annen retning på det? Det er jo et ja-/nei-spørsmål.

Trond Giske: Det kan ikke jeg svare på, det spørsmålet må du stille til Martin Kolberg, det er jo ikke jeg som ...

Abid Q. Raja (V): Har du forsøkt å påvirke ham? Det kan du svare på.

Trond Giske: Jeg har vært veldig tydelig på hva jeg mener Arbeiderpartiet skal mene om det. Det har jeg sagt fra Stortingets talerstol, og det er nok neppe skjult for noen.

Abid Q. Raja (V): Det er ingen hemmelighet, Giske, at Martin Kolberg var for å hente disse dokumentene tilbake da de ble sendt av gårde. Det har jo kommet tydelig fram overalt i pressen. Men han stemte mot å hente dem tilbake igjen, så noen må ha påvirket ham. Jeg blir veldig nysgjerrig på hva som står i de dokumentene. Du var jo næringsminister i den perioden disse varslingene gikk, osv. Mitt spørsmål er: Er det noe i disse papirene som kunne belyse ditt forhold noe nærmere?

Trond Giske: Nei, VimpelCom-varslingen var jo ikke kjent for styreleder og direktør, noe som har kommet godt fram her. I hele min ...

Abid Q. Raja (V): Det var ikke det jeg spurte om, du er veldig god til å ...

Trond Giske: La meg bare få svare ferdig.

Abid Q. Raja (V): Men det var ikke det jeg spurte om.

Trond Giske: I hele min periode, så er svaret nei ...

Abid Q. Raja (V): Komitéleder, hvis jeg kan bryte inn her?

Trond Giske: Jeg tror ikke det er noen ting som ligger i de papirene, som ...

Trond Giske: ... ikke er i overensstemmelse med det jeg sier her jeg sitter, så nei, det tror jeg ikke.

Abid Q. Raja (V): Jeg trenger ikke noe svar på om disse varslingene kom til deg eller ikke, men det var i din periode disse varslingene osv. gikk. Det var det jeg sa og spør om. Kan det være noe i de papirene fra din periode som kunne kaste litt lys over den rollen? Og hvorfor ville du ikke at vi skulle ha tilgang til de papirene – hvis du er for full åpenhet?

Trond Giske: Mitt synspunkt er det motsatte av det du sier nå. Mitt synspunkt er at denne dialogen må være fortrolig mellom eier og selskap, hvis ikke bryter den sammen. Hvis denne skal legges ut, kommer selskapene til å si at da kan de ikke gi.

Du må huske på at Telenor er et selskap med veldig mange eiere. Staten er bare én av mange eiere, man har ikke engang generalforsamling direkte mot styret, man har en bedriftsforsamling. Det har vært diskutert flere ganger i dag hvilken informasjon man kan gi til største eier som man ikke gir til mindre eiere. Dette er en fortrolig dialog. Den må være fortrolig og åpen hvis den skal fungere. Hvis selskapet begynner å tro at denne informasjonen begynner å strømme ut, kommer de til å stoppe å informere største eier. Da sier de nei, vi må holde oss helt formalistisk til dette, vi må bare orientere dere som alle de andre, gjennom bedriftsforsamling/generalforsamling. Da har dere ingen statsråd å stille til ansvar for at man ikke har vært tydelig nok på antikorrupsjonsarbeidet. Det bryter med hele poenget med denne høringen. Så ja, jeg er for at denne dialogen holdes fortrolig, jeg er imot at den sendes til Stortinget. Det har jeg ikke lagt skjul på overheadet, men det har ingenting med hva som står der å gjøre, det har å gjøre med prinsippet om eierskapsdialogen.

Abid Q. Raja (V): Ja, for det har ikke noe med å gjøre at de dokumentene også skriver seg tilbake til din tid og kunne vært med på å belyse hvordan det var under din ledelse i departementet?

Trond Giske: Absolutt ikke, og hvis du lurer på det, kan du bestille Riksrevisjonen til å gå igjennom hvert eneste dokument i den perioden, og du vil finne at det stemmer 100 pst. overens med de svarene du får her i denne høringen.

Abid Q. Raja (V): Og da vil du påvirke Arbeiderpartiets medlemmer til å stemme for det vedtaket som vi eventuelt kommer til å foreslå? Vil du gjøre det, akkurat på den måten du har påvirket dem til ikke å hente dokumentene tilbake?

Trond Giske: Det kommer helt an på hvilket vedtak dere foreslår.

Abid Q. Raja (V): Akkurat det vedtaket du foreslår nå, at Riksrevisjonen skal gå gjennom dette. Hvis vi legger inn det som et forslag, vil du da påvirke Arbeiderpartiet til å stemme for det forslaget?

Trond Giske: Det er i hvert fall full anledning til å gjøre det. Hva slags hensiktsmessige konklusjoner komiteen kommer med etter høringen her, får være opp til komiteen, men jeg bare peker på at dersom man ønsker en mer detaljert gjennomgang, kan man bruke det organet man har – Riksrevisjonen – til det, for da opprettholder man både behovet for kontroll og behovet for en fortrolig dialog. Hvis man bryter med det siste, ødelegger man muligheten for at den største eieren kan spille en så aktiv rolle.

Jeg bare minner om at da jeg satt her i høring om en helt annen sak, som handlet om styreoppnevninger i disse selskapene, så mente mesteparten av opposisjonen – inkludert ditt parti – at man var for aktiv, man var for tett på, jeg tror noen sågar sa at den eneste dialogen mellom selskap og eier burde være gjennom generalforsamlingen. I dag har vi en høring som handler om det stikk motsatte. Jeg mener at vi skal ligge på en mellomting.

Møtelederen: Da er tiden til Venstre ute, og det er Miljøpartiet De Grønne.

Une Aina Bastholm (MDG): Takk, leder.

Giske, du beskriver jo egentlig at du hadde kunnskap om at det var et konfliktfylt styre i VimpelCom. Professor Bråthen, som var her tidligere i dag, var veldig opptatt av at styreverv er noe som er personlig. De Telenor-utnevnte i VimpelCom er altså personlig utnevnt og er ikke der som representanter for Telenor. Delte du det synet under din tid som statsråd?

Trond Giske: Det som vel kom veldig tydelig fram i dag, juridisk, er at et styre er kollektivt ansvarlig for de beslutningene de tar, og individuelt ansvarlig for sin egen rolle. Når Næringsdepartementet bidrar til f.eks. styreutnevninger, er det ikke slik at Næringsdepartementet har egne styremedlemmer som rapporterer tilbake, vi har et kollektivt styre som rapporterer til alle eiere. Dette kan ulike selskap gjøre på ulike måter. Det finnes eiere som har styremedlemmer som sitter direkte inne i et selskap, og som rapporterer tilbake og konsulterer med eieren sin om hvordan de skal stemme i ulike saker. Så det kan gjøres på forskjellige måter, og det vil jeg tro også kan gjøres i dette tilfellet.

Une Aina Bastholm (MDG): Du har på flere tidspunkter brukt begrepet «forretningsmessige spørsmål», som kanskje kan settes opp mot politiske spørsmål. Men som stat har en kanskje andre typer interesser eller ønsker å utøve eierskap på en annen måte enn en hvilken som helst privat eier. Når du har visst om konfliktene i VimpelCom og en tung russisk aktør som kanskje har andre typer interesser enn Norge – du må gjerne svare på det også – hvordan vurderer du da vår rolle og også hvordan vi plasserer oss

inn i VimpelCom på det tidspunktet? Vurderte du noen risiko for Norge knyttet til det, for å si det på en annen måte?

Trond Giske: Telenor var jo tungt inne i VimpelCom og også i Usbekistan før min tid, så jeg var ikke med i de diskusjonene der.

La meg bare føye til svaret mitt på ditt forrige spørsmål at selv om man har styremedlemmer som rapporterer til sin eier og diskuterer, så er styremedlemmet fortsatt ansvarlig for selskapet man sitter i. Man skal ivareta det selskapet man er styremedlem i, man kan ikke begynne å ta beslutninger i et selskap som tjener eieren og ikke selskapet. Da bryter man med rollen man har som styremedlem i et selskap. De juridiske delene har egentlig vært redegjort for ganske grundig her i dag.

Jeg sa i forrige høring, og det kan jeg vel gjenta her, at et nøkkelspørsmål i hele dette konglomeratet av en sak er: Har VimpelCom-styret vært aktivt nok overfor selskapets ledelse, og har selskapets ledelse vært aktiv nok? Vi hørte Jo Lunder redegjøre for hvordan det ene og det andre og det tredje og det fjerde organet ble brakt inn, og at ingen klarte å finne ut det journalistene klarte å finne ut. Det er i hvert fall veldig bekymringsfullt at noe som journalister klarer å finne ut, ikke blir avdekket av selskapet selv. Kunne Telenor vært mer aktive overfor de styremedlemmene som satt i VimpelCom, som så var mer aktive overfor ledelsen i VimpelCom, som så var mer aktive overfor de ansatte som da tydeligvis har gjort dette som er galt – eller hvordan dette foregikk? Det er en del av de spørsmålene man må stille seg i ettertid.

Une Aina Bastholm (MDG): Betyr det at du hadde forventet at Telenor-ansatte som satt i VimpelComs styre, og som fikk en varslings om en potensielt kriminell sak og en korrupsjonssak, ville ha rapportert det tilbake – til Baksaas i dette tilfellet?

Trond Giske: Nå må du skille. Det er litt uklart hva du snakker om når du snakker om Telenor-ansatte, for det har vært flere her nå som Telenor-ansatte. De Telenor-ansatte som har gått over i VimpelCom, er på det tidspunktet VimpelCom-ansvarlige, ikke Telenor-ansvarlige. De sitter i VimpelCom. Det fikk vi vel noen redegjørelser for her tidligere, om at varsleren måtte gå til VimpelCom fordi det var VimpelCom disse forholdene gjaldt. Lunder sa vel at han hadde fått denne varslings, og han redegjorde for hvordan han hadde fulgt det opp. Jeg vil anta at det bl.a. er det denne etterforskningen handler om. Har ledelsen i VimpelCom fulgt opp denne varslings og ting man har fått vite, på en god måte? Hva har man kjent til? Hva burde man kjent til? Og hvordan grep man inn?

Une Aina Bastholm (MDG): Jeg opplever det som en sentral usikkerhet rundt saken at ansvaret har vært uklart: Hvem burde fått informasjon og eventuelt gått videre med den?

For å ta et litt annet spørsmål til slutt: Du nevnte det å bygge kultur mot korrupsjon. Jeg tror du uttrykte det slik at det er viktig å bygge en kultur mot korrupsjon. Hva

slags kultur er, etter din erfaring og mer generelt, potensielt til hinder for det? Hva slags kultur i et konsern som Telenor eller VimpelCom gjør at korrupsjon ikke kommer til overflaten?

Trond Giske: Jeg tror ikke at moderne korrupsjon er brune konvolutter som blir stukket under skrivebordet på et møte. Moderne korrupsjon handler f.eks. om at noen får betaling for lisenser som de har kjøpt billig hos noen andre. Moderne korrupsjon handler om at noen får medeierskap uten risiko. Man får avkastning uten risiko. Av og til kan det til og med være under dekke av noe positivt, f.eks. lokalt medeierskap, «local content», som man sier. Og så er det gjerne noen som er slektning med noen som sitter i ledende posisjoner, og som da blir lokal medeier.

Risikoen, tror jeg, er at man vet egentlig hva som skjer, men man har juridisk sett sitt på det tørre, så man lar det skje. Man stiller ikke nok spørsmål. Der tror jeg den største faren for den moderne korrupsjonen egentlig ligger – at man ikke stiller de ekstra spørsmålene: Hvem er dette selskapet? Hvorfor skal de ha disse pengene? Hvem står bak? Hva leverer de egentlig av verdi? Er dette skikkelig?

Moderne korrupsjon har det ved seg at det på overflaten ser ut til å være helt i orden forretningsmessig, og så viser det seg at det er noe som stikker under som ikke er bra. I det ligger jo også dette som har vært et tema hele dagen: de kinesiske veggene, juridiske skiller osv. Nå sier jo Sigve Brekke at han forventer en annen åpenhet fra sine ansatte enn det som ble vist i denne saken. Det mener jeg er et godt og viktig skritt i riktig retning.

Une Aina Bastholm (MDG): Er det også en fare for at man får en lojalitet til bedriften og organisasjonen som gjør at det å fortelle sånt videre oppleves som en potensiell risiko for den bedriften, organisasjonen og kulturen man skal ha en lojalitet til, tror du?

Trond Giske: Jeg tenker at det egentlig er motsatt: Risikoen for bedriften ligger i at det finnes korrupsjonssaker som ikke blir avdekket, og at hvis man tar ansvar for bedriften, sørger man for, med en gang man hører om slike saker, å slå alarm, melde fra, sånn at dette kan bli ryddet opp i med en gang. For hvis det ligger slike skjulte saker som andre i neste omgang får lov til å avsløre, er det risiko for bedriften. Det er det ordentlig kultur mot korrupsjon handler om – at man forstår at det er til selskapets beste å rydde opp i slike saker så fort man oppdager dem, og varsle dem som kan gripe inn og rydde opp i det.

Møtelederen: Da er denne delen av utspørringen ferdig. Vi skal ha en kort oppsummeringsrunde. Det er ikke så mange som har meldt seg til den, men det har Michael Tetzschner. Vær så god.

Michael Tetzschner (H): Dette er til Giske: Du hadde et lite spark til komiteen om at vi ikke respekterte selskapets egne organer og prosesser. Nå har jeg prøvd å få frem av det kanskje er flere syn på det i komiteen, så det er litt urettferdig å omtale oss som et grått kollektiv.

Men den diskusjonen skal vi sikkert føre videre.

Videre er det jo også en sikkerhet mot korrupsjon nettopp at man respekterer selskapenes arbeid, enten det er i styrever, generalforsamlinger eller i eiermøter, og at dette er åpne prosesser. Men du ga oss et lite stikkord – dette med samfunnskompetansen, som du selv har lagt vekt på noen ganger når du selv har rekruttert folk, som næringsministere. Da må jeg bringe i erindring at du også fikk en viss kritikk når det gjaldt din rekruttering til Telenor, Kongsberg Gruppen og Entra, hvor det viste seg, ved nærmere etter-syn, at denne samfunnskompetansen besto i at de tilhørte ditt politiske nettverk og for øvrig ikke hadde spesiell kunnskap om de styrene som de var tiltenkt en plass i. Jeg tror sikkert at du gjenkjenner kritikken.

Vi kan med rette si at andre land har en veldig dårlig kultur, men når det gjelder Norge: Er det ikke et problem at vi er så utrolig flinke – jeg mener vi er kommet langt i det – til å bekjempe pengekorruptjonen, men også har noe å rydde opp i når det gjelder å ha nulltoleranse for både kameraderikultur og partiansettelser? Jeg kan godt gå inn i de enkeltsakene som er nevnt her, men jeg vil be deg kommentere denne gamle kritikken du har fått. Er det ikke en fordel at det er armlengdes avstand til den politiske ledelsen, enten politikerne er i et departement eller i en komité, som nettopp gjør at selskapene kan ha naturlige beslutningsprosesser uten at de blir kortsluttet av politikere, som ofte har sidemotiver?

Trond Giske: Jeg mener for det første at du gir en helt feilaktig framstilling, selvfølgelig, av konklusjonene. Tvert imot ble vel den eneste konklusjonen av den høringen at departementet burde vært tidligere ute med innspill på sine kandidater. Jeg synes denne høringen berører et mye tyngre og mer vesentlig poeng enn den høringen jeg deltok i den gangen. Terskelen for høringer er lagt lenge før VimpelCom-saken, for å si det mildt.

Når det gjelder å oppnevne folk med politisk erfaring, mener jeg det er viktig og riktig. Jeg oppnevnte din partikollega Børge Brende til styreleder i Mesta. Han gjorde en fremragende jobb der. Erna Solberg oppnevnte en gang Monica Mæland som styreleder, jeg tror det var i Kommunalbanken, KLP eller en annen bank. Jeg tror hun gjorde en god jobb. Det kan ikke være sånn at de som har tung politisk erfaring, er diskvalifiserte. Det kan heller ikke være sånn at fordi Monica Mæland nå er næringsminister, er alle Høyre-folk diskvalifiserte fra å bli oppnevnte – og jammen viser praksis at det er de slettes ikke heller.

De styremedlemmene som vi var med på å utnevne, gjorde en god jobb for selskapene sine. Jeg har ikke hørt noe kritikk mot den innsatsen de har gjort. Det foregår gode evalueringer, grundige 360 graders vurderinger, av de ulike styremedlemmene i de største selskapene før de eventuelt reoppnevnes. Den prosessen utsettes også de som kanskje først og fremst har den samfunnsmessige kompetansen i et styre, for. Viser denne saken noe, er det at styrene trenger folk som forstår det samfunnsmessige, for-

står risikoen ved korrupsjon, forstår hvilke holdninger som er i samfunnet, og ikke bare tenker på formaljussen eller overskuddet.

Møtelederen: Dette er vel litt i ytterkanten av denne høringens tema, men jeg tillater ett oppfølgingsspørsmål før vi tar de to siste.

Michael Tetzschner (H): Men siden vi hadde en så bred gjennomgang av ...

Møtelederen: Vi aksepterer det, så bare still spørsmålet, Tetzschner.

Michael Tetzschner (H): Utmerket.

Jeg har heller ikke implisert at alle utnevnelser har vært preget av disse meget kontroversielle utnevnelser fra din side, hvor det til slutt, når det gjelder Entra, Telenor og Kongsberg Gruppen, i hvert fall ble spekulert i at de tilhørte ditt politiske nettverk, og at det var det du egentlig definerte som «samfunnskompetanse», særlig når man så at de ikke hadde noen andre forutsetninger for å delta i styrearbeid. Men spørsmålet er egentlig ikke det. Spørsmålet er om du ikke ser at vi skal bygge opp transparens og armlengdes avstand-prosesser, som gjør at vi respekterer autonomien i det enkelte selskap, slik at de ikke kan bli utsatt for slik mistenkeliggjøring, hvis du mener at det var en urimelig antydning som ble fremmet den gangen.

Trond Giske: Jeg tror at det å legge opp en prosess hvor Høyre ikke på en eller annen måte vil bruke en sak til politisk mistenkeliggjøring, er svært vanskelig, så den ambisjonen har jeg egentlig aldri hatt.

Den utnevningen som partimessig ble mest kritisert, var utnevningen av Roar Flaathen til styret i Kongsberg Gruppen. Her tror jeg det er en dyp uenighet: Er det å sitte i et slikt styre kun avhengig av at man har en siviløkonomgrad, en juridisk grad, eller at man har vært så og så mange år i operativ virksomhet i en kommersiell bedrift, eller trenger man et styre som også har lang industriell erfaring på en annen måte, samfunnsmessig innsikt, kanskje noen holdninger som bringes inn som er viktige å ta med seg? Jeg trodde hele poenget med denne saken var at vi må ha selskaper som har disse holdningene også i styrende organer. Jeg tror det er litt av faren her at man går seg så vill i det formaljuridiske at man glemmer at det finnes noe som heter sunn fornuft og rett og galt, som ikke står spesifikt i loven, og at man må ha en samfunnsmessig forankring som gjør at man ikke blir så sneversynt at det bare er det som skjer inne i det lukkede styrommet, som avgjør. Det er jo egentlig hele poenget med denne høringen, at vi skaper den kulturen. Roar Flaathen er et godt eksempel på en person som bidro til akkurat det.

Michael Tetzschner (H): Jeg visste ikke at Harald Norvik var blitt Høyre-mann, men det ville gledet meg meget sterkt.

Trond Giske: Han satt vel heller ikke i styret.

Michael Tetzschner (H): Men du sa at den mistenkeliggjøringen ...

Møtelederen: Nå tror jeg at jeg griper inn ...

Michael Tetzschner (H): ... kom fra Høyre av partipolitiske årsaker, og min kilde til dette er den boken han har skrevet sammen med to andre.

Trond Giske: Jeg sa bare at min ambisjon om å få Høyre til å slutte med mistenkeliggjøring la jeg fra meg for mange år siden.

Møtelederen: Tom E.B. Holthe.

Tom E.B. Holthe (FrP): Jeg har bare ett spørsmål: Ut fra denne seansen framstår det som om du som tidligere næringsminister, Giske, hadde stort fokus på eierskapsmeldingen og ikke minst på nulltoleransen i korrupsjonsaker, spesielt i dine møter med selskaper som Telenor. Sett i etterpåklokskapens lys, synes du Telenor tok de signalene på en god måte og implementerte dem i sitt arbeid?

Trond Giske: Jeg sa sist også at Svein Aaser og Baksaaas sa til meg før jul i 2013 at dette tok de på alvor, og at de ikke hadde fått informasjon som tilsa at det var noen parallellitet mellom det som skjedde i VimpelCom, og det som hadde skjedd i Telia. De snakket sant ut fra det de visste da, oppfattet jeg, og jeg kan heller ikke se at det har framkommet noe som tilsier at de ikke snakket sant. Burde de ha gått hardere på? Burde de ha skapt en kultur som gjorde at disse varslingene kom til dem? Sigve Brekke sier at han ønsker en slik kultur i Telenor at en tilsvarende sak faktisk ville ha kommet til ham. Det tror jeg er et fornuftig ståsted.

Jeg opplevde at de tok antikorrupsjonsarbeidet på alvor. Det var ikke i alle saker jeg hadde full suksess med å få all informasjon fra Telenor om ting som skjedde, og dialogen var av og til litt preget av at man nok ute på Fornebu var seg selv nok og helst ikke ville bli sett i kortene utenfra. TV 2-saken var et godt eksempel på det, hvor vi ikke fikk full informasjon om den salgsprosessen som var i gang. Det skapte jo noen runder i ettertid. Ikke var det en økonomisk suksess å selge, heller – det er en helt annen sak. Men i antikorrupsjonsarbeidet føler jeg at de lyttet. Litt av grunnen til at de lyttet, tror jeg var at Stortinget var så tungt på. Det var veldig til hjelp for oss i Næringsdepartementet at Stortinget var så tydelig i behandlingen av eierskapsmeldingen, i behandlingen av samfunnsansvarsmeldingen og i de høringene og oppfølgingen som kontrollkomiteen hadde. Det at Stortinget har trykk på denne saken, hjelper næringsministeren.

Møtelederen: Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg vil tilbake til årsmeldingen fra VimpelCom i 2012 og det vedlegget. Jeg har nå

fått oversatt det på min måte fra engelsk til norsk. Der står det bl.a. følgende:

«Sjøl om vi ikke er klar over noen av de aktuelle undersøkelser av selskapet i forbindelse med vårt samarbeid med Takilant, kan det ikke være noen garanti for at vi ikke vil bli gjenstand for undersøkelser, bli stilt til ansvar eller lide omdømmeskade på grunn av vårt forhold til Takilant.»

Ble du som statsråd orientert om det faktum som der står?

Trond Giske: At det sto i den beretningen, var egentlig ikke så viktig, for temaet var allerede på dagsordenen. Det var jo derfor Aaser og Baksaaas var hos oss og skulle snakke om dette. Bakgrunnen var jo avdekningen fra Sverige.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så du var kjent med det som jeg nå refererte til? Det står altså i et vedlegg under saken om TeliaSonera og Takilant, og så er dette avslutningen på det.

Trond Giske: Det var jo offentlig. Det var jo artikler både i svensk presse og ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja visst er det offentlig. Det er jo en melding fra VimpelCom. Jeg bare lurer på om dere var klar over det, for det stiller jo en del andre uttalelser i et litt spesielt lys hvis en var klar over at det står i årsmeldingens vedlegg fra 2012.

Trond Giske (A): Problemstillingen, hele saken, er jo at det står en ekstra plass i tillegg til i Dagens Næringsliv og i svenske aviser og overalt ellers. Det var jo dette som var bakgrunnen for den dialogen vi hadde med selskapet fra oktober, november, desember 2012 og inn i 2013. Denne årsmeldingen kom jo et halvt år etterpå. Så at det sto der, skulle bare mangle. Det hadde vært en offentlig sak over hele verden. Om VimpelCom ikke hadde beskrevet det i årsmeldingen sin, ville det vært en vesentlig mangel ved årsmeldingen, ville jeg sagt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Da ville vel alle i Telenor også ha lest det samme.

Møtelederen: Da er det ikke flere spørsmål, slik jeg registrerer det.

Da er utspørringen ferdig. Ønsker Giske å si noe? Nei, det gjør han ikke. Da sier vi tusen takk til Giske og Wikborg i denne rollen.

Vi tar pause i 10 minutter til kl. 17.05.

Høringen ble avbrutt kl. 16.55.

Høringen ble gjenopptatt kl. 17.05

Møtelederen: Da er klokken 17.05, og vi fortsetter denne kontrollhøringen.

Høring med næringsminister Monica Mæland og med ekspedisjonssjef i Eierskapsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet, Mette I. Wikborg

Nå har vi gleden av å ønske vår nåværende næringsminister, Monica Mæland, hjertelig velkommen. Mette Wikborg ønskes velkommen på nytt, men da i en ny rolle i denne delen av høringen, for etter avtale med statsråden er det klargjort at vi også kan stille spørsmål direkte til Wikborg. Vi vil nok kanskje likevel henvende oss til statsråden – med den formelle statusen – akkurat i denne runden. Det har vært et ønske fra komiteens side.

Da er det ikke mer å si, og jeg gir ordet til Monica Mæland. Vær så god.

Statsråd Monica Mæland: Takk for det, komitéleder.

La meg innledningsvis si at korrupsjon utgjør en trussel mot rettsstaten og mot demokratiet, menneskerettigheter og sosial rettferdighet. I tillegg er det slik at korrupsjon hindrer økonomisk utvikling og virker konkurransevridende. Derfor er korrupsjon ulovlig, og derfor er staten som eier sterkt engasjert i kampen mot korrupsjon.

Men det er også viktig i denne saken, som flere har påpekt – og det ønsker jeg også å påpeke – at det ikke er Telenor eller ansatte i Telenor som er anklaget for korrupsjon. Det er imidlertid veldig alvorlig at korrupsjon er blitt avdekket i VimpelCom, et selskap der Telenor har hatt et betydelig engasjement over lengre tid. Saken har også fått betydelige konsekvenser for Telenor, og den har reist grunnleggende spørsmål om departementets rolle og om rammene for den statlige eierskapspolitikken.

Vi bør alle, ut fra våre ulike roller, ha et bevisst forhold til hvordan vi kan bidra til at korrupsjon ikke skjer, og regjeringen forventer at selskapene arbeider aktivt for å forhindre korrupsjon i sine virksomheter. Dette er en viktig del av regjeringens eierskapspolitikk. Samtidig er det slik at ingen kan garantere at korrupsjon eller annen form for kriminalitet aldri vil kunne skje. Mitt ansvar i denne saken har vært å forvalte statens eierskap i Telenor innenfor de rammene Stortinget har satt for den statlige eierskapspolitikken. Disse rammene har det vært tverrpolitisk enighet om, og de har ligget fast i lengre tid. Det er en styrke for det norske statlige eierskapet og for tilliten til det norske kapitalmarkedet.

Respekten for rolledelingen i selskapslovgivningen er grunnleggende for statens eierskapsutøvelse. Det er styret og ledelsen som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Det har også vært et viktig utgangspunkt at staten håndterer sine ulike roller på en god måte. I dette inngår det å ha en klar bevissthet om rollen som eier opp mot andre myndighetsorganer og oppgaver. Staten som eier kan ikke og bør ikke drive etterforskning av eventuelle straffbare forhold – det er det andre myndighetsorganer som har ansvaret for og kompetanse til. Men forutsigbare rammer for eierskapspolitikken og en klar rolledeling og bevissthet betyr ikke at staten som eier ikke følger opp selskaperes virksomhet på en aktiv og grundig måte. En av de viktigste rollene for staten som eier er å bidra til å velge gode styrever for selskapene og følge opp hvordan styrene utøver sitt ansvar. Som eier stiller staten tydelige forventninger til selskapene, og vi følger opp disse.

Når det gjelder samfunnsansvar og antikorrupsjon, har jeg tidligere gjort rede for de forventningene regjeringen har til selskaper med statlig eierandel, og det framgår også av eierskapsmeldingen fra 2014.

Så har enkelte stilt spørsmål ved om departementet har vært aktivt nok i sin eieroppfølging av Telenor. Jeg har ved gjentatte anledninger, både muntlig og skriftlig, redegjort overfor komiteen hvordan departementet har fulgt opp denne saken. VimpelCom-saken og korrupsjon har i min tid som statsråd vært tema i eierdialogen med Telenor i over 30 møter i tillegg til skriftlige redegjørelser. Jeg mener at ut fra det ansvar jeg har, og de rammer som er satt for den statlige eierskapsutøvelsen, har jeg fulgt opp denne saken på en grundig måte og med det alvorset som saken tilsier.

Så er det slik at staten som eier legger til grunn at den informasjonen vi mottar, er sannferdig og dekkende. Telenor har i denne saken hatt tett dialog med departementet som største aksjonær. Selskapet har også underveis formidlet relevant informasjon. Men det er også slik at jeg i oktober 2015 mottok informasjon i møte med Telenors styreleder, informasjon som var vesentlig, og som etter min mening endret saken fundamentalt. Dette har jeg redegjort for i brev til komiteen. Fram til da hadde Telenor framholdt at problemstillingene som kom opp, var knyttet til VimpelComs investeringer i Usbekistan og kun hadde vært en VimpelCom-sak. Informasjonen jeg mottok i oktober 2015, endret dette. Bekymringer knyttet til VimpelCom og korrupsjon hadde vært behandlet på høyt nivå i Telenors egen organisasjon tilbake i 2011.

I tillegg var dette informasjon som daværende styreleder og konsernsjef hadde under forrige høring i kontrollkomiteen i januar 2015, uten å opplyse at de hadde mer og, etter min mening, vesentlig informasjon. Representanter for Telenor hadde også i eierdialogen vår med selskapet gitt uttrykk for at de ikke satt på annen relevant informasjon i saken på tross av at departementet uttrykkelig hadde spurt om dette. Dette er informasjon jeg mener at departementet skulle fått på et mye tidligere tidspunkt. Det medførte at jeg ikke lenger kunne ha tillit til Telenors daværende styreleder.

Denne saken har også ført til en bredere debatt om rammene for det statlige eierskapet. Jeg har vært inne på det tidligere, og det er etter min mening viktig at rammene ligger fast. Men det betyr ikke at staten som eier ikke skal være åpen for å forbedre og utvikle måten vi jobber med samfunnsansvaret på. Det er også noe av bakgrunnen for at vi i desember hadde en konkurranse og ba PwC bistå oss i arbeidet med dette.

I eierskapsmeldingen fra 2014 har vi tydeliggjort statens forventninger på dette området, og jeg inviterte i 2014 til et møte med samtlige styreledere for å diskutere dette. Jeg har invitert til et nytt møte med samtlige styreledere neste måned, der korrupsjon er på dagsordenen.

La meg avslutningsvis trekke fram to forhold fra Deloitte gjennomgang som jeg mener er viktig. For det første har Deloitte ikke funnet grunnlag for at Telenor-ansatte har vært delaktig i korrupsjon eller andre lovbrudd. Når det er sagt, har Deloitte påpekt enkelte kritikkverdige forhold både av strukturell karakter og når det gjelder informasjonshåndtering og skjønnsutøvelsen til sentrale personer

i Telenor. Det er forhold jeg forventer at styret og ledelsen i Telenor aktivt følger opp. Det er viktig for meg at selskapet lærer av denne vanskelige saken. Departementet kommer selvsagt til å følge selskapets arbeid i den videre eierdialogen.

For det andre merker jeg meg at Deloitte's rapport bekrefter at styreleder burde ha informert departementet på en bedre måte. Den statlige eierskapspolitikken er basert på tillit. Den utøves i dialog med styrene, hvor det grunnleggende er at vi stiller spørsmål og får svar. Vi må ta utgangspunkt i de svarene vi får, at de er riktige og dekkende nettopp fordi dette systemet er basert på tillit. I denne saken opplevde jeg at den informasjonen jeg fikk, ikke var korrekt og ikke dekkende. Det fikk da også konsekvenser.

Møtelederen: Takk til statsråd Mæland.

Vi skal da gå over til utspørringen, og det er som du kjenner til, slik at sakens ordfører har 10 minutter, og det er deretter 5 minutter til hvert parti. Så er det oppsummerende spørsmål.

Da går møteledelsen til Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner overtok som møteleder.

Møtelederen: Da går ordet tilbake til sakens ordfører, som har inntil 10 minutter.

Martin Kolberg (A): Statsråd, du var jo inne på dette med diskusjon rundt eierskap og stortingsbehandling og virkningen av dette. Det har vært en lang rekke stemmer for denne dag som har sagt at denne høringen ikke burde vært holdt. Mener du at dette er unyttig arbeid fra Stortingets side?

Statsråd Monica Mæland: Nei, på ingen måte. Sist vi var i høring, ga jeg uttrykk for at jeg syntes det var viktig at kontrollkomiteen tok opp denne saken. Den var alvorlig da, den er blitt enda mer alvorlig nå, fordi vi vet at VimpelCom har erkjent å ha begått korrupsjon.

Martin Kolberg (A): Da går jeg over til mer konkrete spørsmål. Jeg vil først spørre både Mæland og Wikborg – dette er en av grunnene til at komiteen har bedt Wikborg møte her i denne status. Denne saken er først og fremst blitt kjent gjennom mediene. Hvilken refleksjon har dere i departementet om at ikke våre systemer klarer å fange opp en slik utvikling som vi har sett her?

Statsråd Monica Mæland: Det kan man jo gjøre seg mange tanker om. I en rekke saker har ...

Martin Kolberg (A): Unnskyld Mæland, men jeg vil bare si at jeg ikke er ute etter å ta noen. Jeg er bare litt spørrende, for vi opplever akkurat dette i litt flere saker. Derfor, når jeg har dere her, vil jeg gjerne vite hva dere syns om dette.

Statsråd Monica Mæland: Ja, det var det jeg var i ferd med å svare på. Jeg skjønner godt at det spørsmålet stilles, for vi har, som komitélederen sier, flere saker hvor

mediene avdekker ulike forhold i selskapene. Jeg har vært veldig tydelig på at jeg skulle ønske meg at dette var opplysninger vi hadde fått gjennom vår eierdialog. Det er ikke tilfelle, og man får bare slå fast at det ikke er tilfelle.

Så skal det vel også sies i denne saken at det krevde politietterforskning i mange land over lang tid for å avdekke de faktiske forhold. Men det er helt åpenbart at vi i vår eierdialog er opptatt av å få svar på viktige spørsmål, og, som jeg sa innledningsvis, vi må basere oss på tillit, nemlig at styret gir oss relevant informasjon.

Martin Kolberg (A): Hva er Wikborgs refleksjon – som sikkert sitter med mye av dette i hverdagen?

Mette I. Wikborg: Jeg har ikke noe å legge til på det punktet, utover det som statsråden nå har sagt.

Martin Kolberg (A): Men Wikborg, har du ingen refleksjon av at dere i den dialogen som er tett – dere har mange møter, mye refleksjoner og sikkert også en del korrespondanse – ikke i det hele tatt fanger opp at her er det en utvikling vi bør sette spørsmålsteget ved?

Statsråd Monica Mæland: Bare for å være tydelig: Vi setter spørsmålsteget ved utviklingen. Dette var ting som kom opp i media før min tid som statsråd ...

Martin Kolberg (A): Ja da, vi vet det.

Statsråd Monica Mæland: ... men saken har i aller høyeste grad vært gjenstand for eierdialog – over 30 møter siden oktober 2013. Vi stiller spørsmål, men vi er også avhengig av å få grundige og gode svar.

Martin Kolberg (A): Det forstår jeg, men allikevel: Jeg skjønner at dette blir vanskelig, så jeg skal gå over til noe annet som er veldig relevant her. Dette er en nerve, jeg sier ifra om at dette er en nerve – i alle fall slik jeg ser det. Det er dette med at Deloitte-rapporten og Baksaa, Aaser og alle har snakket om disse berømte kinesiske murene, altså denne juridiske skranken mellom VimpelCom og Telenor, som ifølge Baksaa har gjort det umulig for ham å få informasjon, og dermed å kunne rapportere til departementet på en sannferdig måte. Det er det Baksaa sier.

Men han sier også at han mener at det er loven som forutsetter disse vanntette skottene. Baksaa sier det, at det er våre lover som gjør at det er vanntette skott. Det er ikke noe de finner på, det er loven, sier de. Professor Bråthen, som var her på morgenen i dag, sier også at det er nesten umulig å ha nulltoleranse for korrupsjon både formelt og reelt, og at det vil være meget vanskelig. Da er spørsmålet etter min mening veldig alvorlig, for nå er vi ved nervepunktet i hele vårt store arbeid her: Er det slik at norske lover skaper et hinder for at man reelt kan informere sin hovedeier om så alvorlige forhold som vi snakker om her?

Statsråd Monica Mæland: Jeg oppfatter ikke at loven forhindrer at man gir relevant og viktig informasjon til ho-

vedeier. Det er i og for seg to forskjellige spørsmål, hvis jeg forstår deg riktig.

For det første er det slik at jeg ikke er blitt foreholdt at det er vanskelig for styreleder å svare på våre spørsmål på bakgrunn av lovregler. Det har aldri vært framholdt, heller ikke de kinesiske veggene, disse «chinese walls», har vært framholdt som noe argument. Tvert imot – vi spurte om det var noe annet relevant vi burde vite i denne saken da vi var i eierdialog, og vi spurte om det var informasjon de ikke kunne gi som følge av taushetsregler. Svaret på det var nei. Dette redegjorde jeg også for i komiteens forrige høring, hvor jeg sa at taushetsregler aldri ble utfordret i vår eierdialog. Det ble aldri framholdt som noe problem.

Så er et annet spørsmål om vi kan bruke lovreglene for vår nulltoleranse for korrupsjon. Jeg opplever at vi bruker eierdialogen, vi bruker eierskapsmeldingen, vi bruker vår opplæring av styremedlemmer, og vi bruker våre møter med styrene til den dialogen som er knyttet til samfunnsansvar og til arbeidet mot korrupsjon. Det er ikke slik at loven forhindrer oss i å gjøre en grundig jobb her – det forsøker vi å gjøre, men da basert på eierskapsdialog og eierskapsmelding.

Martin Kolberg (A): Vi får komme tilbake til dette under arbeidet med innstillingen, fordi dette er et punkt hvor det sies ulike ting. Det sies også at loven ikke er til hinder for informasjon, men jeg hører at veldig kvalifiserte personer, som Baksaas og andre, sier at det er loven som har hindret denne informasjonen fra hans folk, som han sier nå litt folkelig, i VimpelCom og inn i Telenor. – Dette blir jo anført. Deler av Deloitte-rapporten bygger også på at det derfor ikke er foregått noen form for ulovlighet. – Men vi får komme tilbake til dette.

Mitt neste punkt gjelder at Baksaas får, ifølge alle dokumenterte opplysninger nå, informasjon i mars 2014 og Aaser i desember 2014. Det behandles også i et styremøte. Men du får altså ikke informasjon før i oktober 2015. Hvordan vil du karakterisere det?

Statsråd Monica Mæland: Ja, komitéleder, det har jeg jo i og for seg redegjort for.

Martin Kolberg (A): Ja, du har det, men si det en gang til.

Statsråd Monica Mæland: Dette er informasjon jeg mener vi som eiere skulle hatt, og som kontrollkomiteen skulle hatt.

Jeg har hørt Aasers forklaring på dette i dag. Han ga den samme forklaring til meg i oktober 2015. Og det er i hvert fall tre forhold jeg ikke forstår:

Det ene er at når styret får informasjon om at ledende ansatte, og også konsernsjefen, har hatt denne informasjonen i lengre tid, forstår jeg ikke at ikke alle alarmklokker ringer, at ikke det røde flagget går opp. Hvis man har nulltoleranse for korrupsjon, hvis man har gode regler og interne systemer og dette arbeidet er topp prioritert, forstår jeg ikke at styret ikke jobber videre med den saken, men legger til grunn en redegjørelse fra Advokatfirmaet Hjort – en

redegjørelse som jeg har redegjort for i brev til komiteen. Det var en redegjørelse som ga grunn til bekymring ifølge nåværende styreleder Brekke. – Det er det ene forholdet.

Det andre forholdet er at styreleder ikke fant grunn til å informere departementet. På dette tidspunktet er VimpelCom den viktigste saken vi har på dagsordenen i våre møter – og vi har mange møter. Vi ble informert dagen etter dette styremøtet om hva de hadde diskutert, men ikke om dette forholdet. Det var flere møter mellom meg og styreleder, også i forkant av høringen, hvor vi forberedte den, og hvor vi stilte spørsmål: Er det noe annet vi burde vite, er det noe som er relevant for saken? – Det er det andre forholdet.

Det tredje forholdet er selvfølgelig knyttet til det faktum at styreleder i oktober fant å kunne informere meg. Jeg har ikke funnet ut hva som er skjedd i saken som gjør at styret da har en annen oppfatning utover at Telenor har fått en ny leder.

Martin Kolberg (A): Nå skal vi ikke diskutere over bordet her, men ... Jeg vet ikke om du oppfattet det – dette er egentlig veldig interessant, fordi den rapporten fra Advokatfirmaet Hjort, som, som Aaser sier, beroliget styret i hans tid, sier jo Sigve Brekke at da han fikk den på sitt bord, indikerte det at han måtte gå videre, og det førte til at de kom til ditt kontor – Sigve Brekke og Aaser. Det er slik de forklarer det. Så det er to forskjellige syn på innholdet i den Hjort-rapporten. Det må vi også komme tilbake til i arbeidet med innstillingen. Jeg sier dette mest for referatet.

Jeg har et siste spørsmål, møteleder. Nå sier jeg dette med forbehold, fordi det er mye gjennom en dag en tar inn gjennom øret, og det er vanskelig å kontrollere alt, men jeg mener Baksaas på slutten av høringen med ham sa at han hevdet at Næringsdepartementet «var jo klar over at det var mistanker om korrupsjon i VimpelCom». Hva det innebærer, er jeg nå litt usikker på, men har dere noen reaksjon på det, har Wikborg noen reaksjon på det at dere «var jo klar over»?

Statsråd Monica Mæland: Jeg har en reaksjon på det.

Jeg oppfatter at det Baksaas viste til, var at han informerte departementet om at VimpelCom var satt under etterforskning. Den informasjonen ga han departementet 11. mars 2014. Den 12. mars – dagen etterpå – sendte VimpelCom selv ut en pressemelding om dette. Så det oppfatter jeg var den informasjonen Baksaas viste til at han hadde gitt departementet.

Møtelederen: Da er vi vel ved veis ende – med romslig, meget romslig, administrering av tidsrammene – av hensyn til de andre som også skal inn. Da overlater jeg møteledelsen til komitéleder Martin Kolberg.

Martin Kolberg overtok igjen som møteleder.

Møtelederen: Er det Michael Tetzschners tur?

Michael Tetzschner (H): Ja, jeg hadde personlig interesse av å gjøre dette sånn!

Jeg regner med at statsråden har lest Deloitte-rapporten. Hva er din oppsummering i få ord om hvilke funn som er der, og hva er din vurdering av Telenor nå?

Statsråd Monica Mæland: Dette er Telenors rapport – det er jo ikke min rapport. Den virker å være grundig, jeg har lest rapporten, og jeg har også fått en redegjørelse fra Telenor og Deloitte om innholdet i rapporten. Det fikk jeg kvelden før den ble offentliggjort.

Jeg konstaterer at ingen ansatte i Telenor er anklaget, mistenkt eller funnet å ha begått korrupsjon eller lovbrudd – det er viktig informasjon.

Men Deloitte finner også kritikkverdige forhold. Den kritikken er det min oppfatning at styret har tatt på alvor. Man har vedtatt syv forbedringspunkt, oppfølgingspunkt, knyttet til rapporten.

I tillegg mener jeg også at rapporten bygger opp under min forståelse av møtet den 7. desember. Den informasjonen burde gått til oss som eiere på et mye tidligere tidspunkt.

Michael Tetzschner (H): Vi har to sterke normsett for at vi skal unngå korrupsjon. Det ene er selvfølgelig den beskjeden som gis i eierskapsmeldingen – om hvordan staten skal operere i selskaper staten er inne i. Så har vi selvfølgelig lovverket som gjelder alle, og som også gjelder norske rettssubjekter i utlandet.

Det vi vel diskuterer her, er de problemene man kan komme opp i ved videreinvestering i selskaper utenfor vår kontrollsfære – og rettsfære også svært ofte – hvor man ikke har kontrollerende flertall. Det er jo der det har vært uregelmessigheter og misligheter.

Er det noe vi bør overveie på regelsiden som lovgivere som gjør at man eventuelt forsterker korrupsjonslovgivningen slik at det også settes skranker, eller at man setter inn prosedyrer som gjør at man sikrer seg mot videreinvestering i selskaper som da ikke lever opp til de høye forventningene og det vi tar som selvsagt i Norge, nemlig at vi ikke skal ha korrupsjon? Er det noe på lovgivnings-siden som statsråden har sett at hun kanskje bør gå i dialog med Stortinget som lovgivere om for å forsterke? Er det noen hull i lovgivningen som har sluppet av gårde slik forretningsvirksomhet som vi har sett i VimpelCom?

Statsråd Monica Mæland: Det spørsmålet vil jeg faktisk veldig gjerne få komme tilbake til.

Jeg mener at alle saker, og særlig saker med et sånt alvor, må gjøre oss både ydmyke for forbedringer og for læring. Og en av de tingene vi gjorde allerede i desember, før vi kjente konklusjonen for VimpelCom – men vi har jo hatt en del andre saker – var å be om rådgivning knyttet til dette, knyttet til lovgivning i andre land og knyttet til andre lands eieroppfølging. Og det er nettopp for å få råd knyttet til forbedringer. Så det kommer jeg veldig gjerne tilbake til når vi har fått grundigere gjennomgang av det temaet.

Michael Tetzschner (H): Da rekker vi kanskje et spørsmål til innenfor min tid?

Vi åpnet jo dagen med en gjennomgang av gjeldende rett, og Tore Bråthen og Gudmund Knudsen, som forstår seg på det og er noen av landets fremste eksperter, hadde naturligvis ikke forutsetninger for å gå inn i påstander om faktum, men de hadde en ganske bred presentasjon av reglene. Er det noe i deres rettsoppfatning som statsråden vil markere uenighet overfor, eller var det en grei gjennomgang som sammenfaller med statsrådets syn på hva som er gjeldende rett?

Statsråd Monica Mæland: Jeg må få understreke at jeg i denne sammenheng er politiker. Det er veldig lenge siden jeg var jurist. Jeg har ingen grunnlag for verken å betvile eller å sette spørsmålsteget ved den redegjørelsen som professor Bråthen og advokat Knudsen ga. Det virket å være grundige redegjørelser.

Michael Tetzschner (H): Jurist er man jo hele livet, men jeg skjønner hva du mener. Takk.

Møtelederen: Da er det Fremskrittspartiet og Tom E.B. Holthe.

Tom E.B. Holthe (FrP): Takk for det, leder.

Mitt første spørsmål går gjerne til Mette I. Wikborg. Med bakgrunn i at vi gjennom denne dagen har hatt mye fokus på varslere, hvem som fikk tilgang på informasjon, hvem som visste når, osv.: La oss forutsette at varslere hadde valgt å sende denne bekymringen også til eierskapsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet, hvilke rutiner har dere for den typen varslinger, og hvordan ville dere behandlet det?

Statsråd Monica Mæland: Hvis du tillater det, tror jeg gjerne jeg vil forsøke å svare på det.

Møtelederen: I denne situasjonen er det slik at jeg ikke vil nekte det, men det får i tilfelle spørre akseptere, for vi har reservert muligheten til å spørre Wikborg direkte. Så det får Holthe bestemme selv.

Tom E.B. Holthe (FrP): Ja, jeg har rettet spørsmålet til Mette I. Wikborg.

Møtelederen: Da er det Wikborg.

Mette I. Wikborg: Det hender jo relativt jevnlig at departementet får ulike typer henvendelser – det kan være bekymringsmeldinger eller det kan være påstander av ulik karakter. Da vil departementet gjøre en vurdering i den enkelte sak med hensyn til hva som er en riktig, korrekt og hensiktsmessig håndtering av den henvendelsen. Ofte vil det være slik at det vil være naturlig å viderefordre denne henvendelsen til det selskapet det måtte gjelde, for å få deres vurdering. Men dette vil variere fra sak til sak.

Tom E.B. Holthe (FrP): Når ville man ha informert statsråden?

Møtelederen: Det er fortsatt Wikborg.

Mette I. Wikborg: Eierskapsavdelingen har ikke en egen virksomhet i departementet. Som leder av eierskapsavdelingen, som er en ordinær departementsavdeling, ligger vi under statsråden som sjef, og alle saker av en viss vesentlighet – og det er veldig mange saker, kanskje de fleste vi behandler – vil være noe som naturlig forankres hos politisk ledelse med hensyn til vår håndtering. I utgangspunktet er alt eierskapsavdelingen foretar seg, etter fullmakt fra statsråden.

Tom E.B. Holthe (FrP): Takk.

Så til statsråd Monica Mæland. Denne saken har jo etter hvert vist seg å være svært alvorlig, ikke minst når det gjelder korrupsjon, og det er gitt store bøter til VimpelCom. Stortinget har gjennom egen vilje bedt om at selskapene våre investerer i disse landene, for å være en del av løsningen, som man så fint kaller det. Men sett i etterkant av denne saken: Er dette fortsatt en fornuftig næringspolitikk sett fra norsk politisk side? Har den gitt større drivkraft inn i arbeidet mot korrupsjon?

Statsråd Monica Mæland: Etter min mening er det bra at norske bedrifter går ut i verden. Det er også bra at man går inn i vanskelige markeder, men det man må være veldig nøye på, er hvilken jobb man gjør i forkant av å gå inn i krevende markeder. Jeg vet jo at noen av våre selskaper har latt være å gå inn i markeder fordi det blir umulig å forene med arbeidet mot bl.a. korrupsjon. Man har også gått ut av land og markeder fordi det har vært umulig å håndtere dette. Så dette er en bevissthet som selskapene må ha, og jo mer krevende et marked og et land er, jo høyere bevissthet må man ha.

Men jeg har lyst til å si at jeg på mine reiser har sett norske selskapers aktivitet i Afrika og i Asia, hvor norske selskaper har gått inn med norske verdier knyttet til kampen mot barnarbeid, knyttet til arbeidstakerrettigheter, til HMS og til trygge arbeidsplasser. Så dette er jo tosidig. Norske bedrifter skaper verdier og arbeidsplasser. Det er bra for bedriftene, og det er bra for de landene vi går inn i, men det fordrer at man gjør en veldig grundig jobb, og det minner jo denne saken oss ekstra om.

Møtelederen: Da er det Kristelig Folkeparti og Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk for det, og takk for orienteringen.

Et spørsmål som handler om den rapporten som Telenor fikk utarbeidet: Var det noen kontakt mellom staten som eier og Telenor omkring utformingen av det mandatet som ble lagt til grunn for Deloitte's arbeid?

Statsråd Monica Mæland: Vi ble orientert om mandatet. Dette var styrets beslutning, og vi ble orientert om det mandatet.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Du har gitt uttrykk for at du – i stor grad iallfall – har tillit til de konklusjonene som rapporten legger fram. Hvordan kan en tro at denne rapporten gir den hele og fulle sannhet når man ikke har vurdert de Telenor-nominerte styremedlemmenes jobb i VimpelCom?

Statsråd Monica Mæland: Nå er det slik at jeg ikke har sagt at dette er den hele og fulle sannhet. Jeg har sagt at jeg oppfatter det å være et grundig arbeid, og så har jeg vist til hvilke punkter jeg er enig med rapporten i. Jeg kunne også vist til at jeg stusser litt over rapporten når det gjelder hvorvidt medarbeidere i Telenor, på et høyt nivå, har fulgt Telenors retningslinjer eller ikke. Der hadde nok jeg hatt en annen vurdering. Men som sagt: Dette er Deloitte's rapport, og det er Telenors rapport. Den hele og fulle sannhet kjenner vi nok ikke, men jeg oppfatter at det har vært gjort et grundig arbeid. Så har det vært begrensninger i det arbeidet, og det har Deloitte selv redegjort for. Jeg har ikke noe grunnlag for å korrigere den redegjørelsen, for å si det slik.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Men kan det være såpass store mangler med rapportens mandat og den opplysningen en får fram, at en har grunnlag for å stille spørsmål ved de konklusjonene som handler om nærmest frikjening av Telenors ansatte og tillitsvalgte inn mot VimpelCom i denne saken?

Statsråd Monica Mæland: Jeg kan ikke spekulere i det, og komiteen har jo også hørt tidligere direktør i VimpelCom, som har redegjort for det arbeidet VimpelCom selv gjorde, men jeg kan ikke spekulere i det.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): I en så alvorlig sak som denne, burde staten som eier – eventuelt sammen med de andre eierne av Telenor – selv tatt initiativ for å sette i gang en granskning av forholdene rundt Telenors rolle inn mot VimpelCom?

Statsråd Monica Mæland: Jeg oppfatter at det spørsmålet handler om, er hvorvidt vi burde ha begjært en granskning på generalforsamlingen. Jeg mener at det spørsmålet ikke har vært aktualisert, rett og slett fordi det pågikk en politietterforskning. Politiet har både myndighet og kompetanse til å avklare hva som faktisk har skjedd, i mye større grad enn det en granskning slik sett ville hatt. Derfor mener jeg at det var riktig å overlate til politiet i tre land å gjøre sine undersøkelser i saken, og den oppfatningen har ikke endret seg.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Når en har denne saken friskt i minne, opplever du som statsråd at du har de rammer og verktøy for eierstyring som er tilstrekkelige for å kunne føre og utøve den eierskapspolitikken som Stortinget har vedtatt, eller er det virkemidler og måter å angripe denne typen saker på som du hadde sett du hadde hatt i verktøykassen, i tillegg til det du allerede har gjort rede for?

Statsråd Monica Mæland: Det er jo slik at Stortinget diskuterte dette for bare knappe to uker siden. Det var en interpellasjon knyttet til arbeidet mot korrupsjon og hvor spørsmålet nettopp var om vi hadde nok virkemidler. Jeg sa da, og jeg gjentar gjerne nå, at jeg p.t. ikke ser at det er virkemidlene og reglene – vi har lovregler. Nå skal vi komme tilbake til det når vi får PwC-rapporten, vi har altså bedt om rådgivning på dette, og vi må være åpne for å forbedre oss – jeg er i hvert fall veldig åpen for det. Vi vet jo at dette arbeidet har utviklet seg kraftig gjennom de siste årene, så vi må være åpne for det, men jeg ser ikke at det er virkemidler og regler som har vært problemet i denne saken. Dette er vurderinger som har vært gjort, og som gjør at vi ikke har fått de opplysningene jeg mener vi skulle hatt, og de vurderingene tror jeg ikke ville vært endret med andre typer virkemidler. Jeg kan i hvert fall ikke se det, selv om det kan være sånn.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Har denne saken fått noen konsekvenser for ditt syn på hvordan statlige selskaper bør følges opp med hensyn til krav om nullkorrupsjon?

Statsråd Monica Mæland: Mitt syn er at selskapene bør følges tett opp. Det var mitt syn sist jeg var i høring, og det synet har på ingen måte endret seg. Vi må ha en tett, aktiv og tydelig oppfølging av selskapene, men det er selskapenes styre som må gjennomføre driften av selskapene. Vi må ha tillit til at de utfører jobben i henhold til de forventninger vi har, og hvis vi ikke har den tilliten, er det styrene vi må gjøre noe med.

Hans Fredrik Grøvan (KrF): Takk.

Møtelederen: Da er det Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk, leder. Du har fortalt, statsråd, at du har hatt 30 møter med Telenor om dette, og du sa at du ble orientert om mandatet som Telenor ga til Deloitte. Er du medansvarlig for mandatet?

Statsråd Monica Mæland: Vi er orientert om det. Jeg vil ikke ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Betyr det at du er medansvarlig? At en sak tas til orientering, er én ting, at en sak tas til etterretning, er noe annet. Er du medansvarlig for mandatet i den orienteringen, eller føler du ikke noe ansvar for mandatet?

Statsråd Monica Mæland: Nei, jeg føler meg ikke ansvarlig for mandatet, men jeg er orientert om det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nettopp. Hvorfor har ikke departementet bedt om at Deloitte-rapporten skal komme på norsk? Det er finjus, som er så krevende. Da må vi ha det på det språket som er hovedkontorets språk for å kunne vurdere det, og det er et helt sentralt dokument i komiteens behandling.

Statsråd Monica Mæland: Vi har tatt til orientering at Telenor har bestilt denne rapporten på det som er konsernspråket, nemlig engelsk.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det er ikke noe poeng fra staten som eier at den avgjørende rapporten skal komme på hovedkontorets eget språk?

Statsråd Monica Mæland: Nei, vi har ikke blandet oss borti den beslutningen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Greit. VimpelCom er registrert i Bermuda og er bundet av den lovgivningen som er i Bermuda, og hvis jeg forsto Brekke rett, var det i hvert fall sånn at han mente at det var ekstra krevende. Hva er ekstra krevende med Bermudas lovgivning opp mot å ha den nødvendige innflytelse og informasjon i selskapet for å gjennomføre nulltoleranse?

Statsråd Monica Mæland: Forholdet knyttet til Bermuda har ikke vært et spørsmål i min tid. Dette var en konstruksjon som var der da jeg tiltrådte, og det har ikke vært gjenstand for debatt i departementet, så langt jeg kjenner til.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Svein Aaser sa at det var komplisert at Telenor var børsnotert, og så er VimpelCom børsnotert. Er statsråden kjent med at dette problemet er tatt opp når det gjelder informasjon fra Telenor til statsråden?

Statsråd Monica Mæland: Bare for å tydeliggjøre: Det jeg oppfattet at Svein Aaser sa, var at problemet var at Telenor er børsnotert, og at de var mindretallseier i et annet børsnotert selskap innenfor samme forretningsområde ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er korrekt.

Statsråd Monica Mæland: Og at det var nærmest umulig å håndtere. Det har også i min tid vært redegjort for utfordringer knyttet til eierskapet i VimpelCom.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så etter din vurdering, det at du er en mindretallseier i VimpelCom som er børsnotert, gjør at saken er annerledes enn om du ville vært en majoritetseier i VimpelCom?

Statsråd Monica Mæland: Ja, slik oppfatter jeg det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er også din mening?

Statsråd Monica Mæland: Jeg legger til grunn at den oppfatningen er det selskapene som må ha. Vi blander oss ikke opp i de forretningsmessige og juridiske vurderingene som selskapene tar. De skal selskapene ta, og de tar selskapene.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Svein Aaser avsluttet med å si at han ville stå på for fullt i arbeidet mot korrupsjon,

og han sa at det er sjelden han føler det slik at han er «skutt som pianist». Det er du som representerer storeieren, det er du som er sjefen, det var du som skjøt den skyldige.

Statsråd Monica Mæland: Jeg oppfattet ikke spørsmålet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, det har ikke kommet ennå. Han sier «skutt som pianist». Det er mange som sier til oss at dere er med på generalforsamlinger, dere blir orientert. Men når det kommer til at det er problemer, har dere ikke noe ansvar for det som er skjedd, sjøl om dere er orientert om det. Det var for så vidt det jeg fikk avklaring på her innledningsvis, da du sa at du var orientert om mandatet, men du hadde ikke noe medansvar for mandatet. Er det det Svein Aaser egentlig mente med det han sa, at han er «skutt som pianist»? Han mener å ha orientert på en fullgod måte innenfor de rammer og retningslinjer som er, og så, når det tårner seg opp, blir han et offer i en prosess. Kunne du forklare litt hvorfor Svein Aaser kan bruke så sterke uttrykk som at han er «skutt som pianist»?

Statsråd Monica Mæland: Nei, det kan jeg faktisk ikke, det får stå for Svein Aasers regning. Men det jeg tar fullt ansvar for, er at jeg ikke kunne ha tillit til Svein Aaser. Det er mitt ansvar at jeg ikke kunne ha tillit, og jeg tok konsekvensen av det. Det er en vurdering Svein Aaser er uenig i. Det har jeg respekt for. Men når viktig informasjon ikke kommer fram, når vi ikke får den informasjonen vi forventer å få, medførte altså det at jeg ikke har tillit, og da har det egentlig bare én utgang.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Møtelederen: Da er det Venstre og Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V): Jeg viser til det statsråden sa i forrige runde, og hva statsråden har svart her i dag på de spørsmålene som har kommet, så jeg avstår fra å stille ytterligere spørsmål.

Møtelederen: Ok. Da er det Miljøpartiet De Grønne – Une Aina Bastholm.

Une Aina Bastholm (MDG): Nå har det jo vært litt uklart hvem som har hatt informasjon på hvilket tidspunkt, men hvis vi legger de forklaringene vi har fått, til grunn, på hvilket tidspunkt i en potensiell – jeg skal begynne på nytt. Jeg opplever at noe av ukklarheten her oppstår fordi man ikke vet om det er en korrupsjonssak i begynnelsen, ifølge de forklaringene vi får, og det jeg lurer på, er: Hvor sikker trenger staten å være før man får informasjon om en potensiell korrupsjonssak? Når, på hvilket tidspunkt, forventer man å bli informert når man er majoritetsseier i Telenor, og Telenor er medeier i VimpelCom, hvor det blir varslet om en sak? På hvilket tidspunkt kan man forvente å bli informert?

Statsråd Monica Mæland: Jeg vet ikke om jeg kan svare på spørsmålet, rett og slett fordi i VimpelCom er det slik at mistankene var der før min tid som statsråd, og de var en del av eierdialogen. Det har tidligere statsråd Giske redegjort for. Lenge før min tid var dette et tema mellom Telenor og departementet, fordi det var en aktuell sak. Så jeg tror ikke jeg kan svare på når den kom opp, og hvorfor den kom opp, fordi det skjedde før min tid.

Une Aina Bastholm (MDG): Men hvis det skulle komme en sak i morgen, ville du blitt orientert som statsråd med en gang det var en varsling der, tror du?

Statsråd Monica Mæland: Det ville være opp til styret i det aktuelle selskapet å vurdere. Men for å ta en sak som ganske nylig har vært i avisene, nemlig Panama Papers, hvor DNB var involvert i en av sakene, så ble jeg informert om det en ukes tid før det sto i mediene.

Une Aina Bastholm (MDG): Og hvis departementet får den type informasjon, vil det være rutinemessig at du som statsråd får den informasjonen relativt raskt? Det er et spørsmål kanskje like mye til Mette I. Wikborg. Jeg er bare litt ute etter rutinene her, spesielt på det med varsling, for om man hadde visst at det var en kriminell sak, tenker jeg at det hadde vært litt enklere. Men her er jo noe av problemet at man ikke har gått videre fordi man skulle bli mer og mer sikker på om man egentlig har en sak, og derfor har folk sittet med informasjon og ikke gått videre.

Statsråd Monica Mæland: Jeg er ikke sikker på om jeg er enig i din beskrivelse. Jeg oppfatter at man har hatt ulike grunner for ikke å gå videre med informasjon. Men min vurdering og Deloitte's vurdering er at denne informasjonen burde kommet til oss som eier. VimpelCom-saken var på vår dagsorden, vi hadde mange møter, vi gikk grundig gjennom den, vi stilte mange spørsmål, men fikk altså ikke fullgode svar. Så på et tidspunkt beslutter styret at vi skal få informasjon. Det var etter min mening lenge etter at vi burde fått informasjon. Det blir opp til styret å vurdere når de informerer oss, men styrene vet jo at dette står på vår dagsorden. De kjenner våre forventninger knyttet til samfunnsansvar, og jeg opplever at styrene er aktive i å informere oss som eiere i ulike saker som er problematiske.

Une Aina Bastholm (MDG): Har jeg tid til et siste spørsmål?

Møtelederen: Ja.

Une Aina Bastholm (MDG): Kunne du bare utdypet litt hva du mente med at det er mange ulike grunner til at informasjonen ikke har gått videre? Det er jo ulike personer også som har blitt varslet. Kunne du bare utdypet det litt?

Statsråd Monica Mæland: Jeg kan bare vise til Deloitte-rapporten, hvor man har intervjuet de ulike aktørene, som har forklart hvordan og hvorfor de håndterte informa-

sjonen slik de gjorde. Jeg forholder meg til styrelederen, som sa at informasjonen ikke kom fordi de vurderte den til ikke å være relevant, fordi det ble avklart at dette var i henhold til norsk lov. Jeg mener at den vurderingen var feil, at den ikke var tilstrekkelig.

Une Aina Bastholm (MDG): Hvorfor var den feil?

Statsråd Monica Mæland: Jo, fordi et styre som har nulltoleranse mot korrupsjon øverst på sin dagsorden, skal undersøke utover det å få avklart det juridiske. I den grad det ble avklart i Hjort-rapporten, vet vi ikke – det har vært vanskelig å dokumentere.

Møtelederen: Da er denne delen av utspørringen over, og vi går over til oppsummerende spørsmål. Jeg har notert to komitémedlemmer, Gunvor Eldegard først.

Gunvor Eldegard (A): Takk, statsråd, for bra gjennomgang.

I første bolk hadde me Transparency International her. Guro Slettemark hadde eit eige punkt om varsling, og eg skal berre referera det ho sa om varsling, som eg synest var veldig bra:

«Jeg har lest rapporten fra Deloitte og har vanskelig for å se hvilke konfidensialitetsregler som kunne være til hinder for videre varsling i denne saken. Dersom det er slik at styremedlemmer, ansatte og andre ikke kan gå til eierne sine ved mistanke om alvorlig korrupsjon på grunn av taushetsplikt, konfidensialitetshensyn eller av andre grunner, ja da må vi tenke annerledes.»

Er statsråden enig med Transparency International?

Statsråd Monica Mæland: Ja. Jeg vil bare føye til at jeg ikke opplevde at Aaser verken i dag eller til meg har tilkjennegitt at det er taushetsregler som gjør at han ikke har overlevert informasjon til meg.

Gunvor Eldegard (A): Berre ei kort oppfølging: Men dette er jo frå styremedleimen i VimpelCom og til konsernleiinga i Telenor og vidare informasjon til deg – det stoppa kanskje ikkje frå Aaser til deg, men før det igjen. Er du framleis enig?

Statsråd Monica Mæland: Jeg forholder meg til styret i Telenor – bare for å være tydelig på det – og der har ikke dette vært problemstillingen. Så har ikke jeg snakket med styremedlemmer i VimpelCom, eller dvs. det har jeg jo, for vi har også hatt møter med Baksaas. Han framholdt heller ikke dette som hinder for å svare på de spørsmålene vi hadde. Så taushetsregler har ikke vært noe argument for ikke å overlevere oss opplysninger, slik de redegjorde for.

Møtelederen: Jette Christensen.

Jette F. Christensen (A): I statsrådets opplysningsplikt til Stortinget står det at man både skal svare på spørsmål og holde Stortinget løpende orientert om saker som angår Stortinget. I debatten om denne saken sist fikk den

sittende Telenor-ledelsen statsråden til å si følgende, som ikke medfører riktighet: at man hadde fått svar på alle spørsmål man hadde stilt, og saken nå var belyst. Det var den ikke. Er de statlige selskapene, tror du nå, orientert om hvilke konsekvenser det kan ha for en statsråd å stå i Stortinget og ikke snakke fyllestgjørende?

Statsråd Monica Mæland: Det er vanskelig for meg å svare på hva alle er orientert om når det gjelder statsrådets konstitusjonelle ansvar, men jeg tror at det er en ganske utbredt kunnskap.

Det jeg sa, var at basert på det jeg har fått opplyst, har jeg fått svar på de spørsmålene jeg hadde. Med det mente jeg å si – og det redegjorde jeg også for – at taushetsplikt ikke var brukt som begrunnelse.

Jeg har lyst til å minne om at vi også stilte spørsmål til daværende styreleder og konsernsjef om det var ting de ikke kunne opplyse oss om nettopp på grunn av taushetsplikt. Det svarte de nei på.

Det er slik at vårt system er basert på tillit. Vi må få korrekt og dekkende informasjon. Det kan vi konstatere at ikke var tilfellet, og det har da fått konsekvenser.

Jette F. Christensen (A): Tusen takk.

Som du selv var inne på, lente daværende ledelse seg på Hjort-rapporten, som sa at varslene egentlig ikke var noe problem, og at alt var innenfor på det juridiske. Så sier du at sånne forundersøkelser skal undersøke utover det juridiske. Er det nedfelt noe sted? Har selskapene den veilederen? Hvilken politikkendring har skjedd i departementets utøvelse av det statlige eierskapet for at selskapene skal være bedre rustet til å bekjempe korrupsjon i sitt eget virke, like utrustet som journalister i Dagens Næringsliv f.eks.?

Statsråd Monica Mæland: Det er jo slik at Norges lover selvsagt gjelder, men det er ikke det som utgjør våre forventninger. Det framgår nå og har framgått også under tidligere regjeringer gjennom eierskapsmeldingen. Det er der vi er tydelige på våre forventninger. Styrene skal ha regler, de skal ha systemer, de skal ha aktivitet, og de skal ha en kultur for å jobbe mot korrupsjon. Det forventer vi, og det spør vi om styrene har. Telenor har også redegjort overfor både departementet og komiteen for hvilke systemer de har, og Transparency beskrev jo også Telenors systemer som veldig gode i forrige høring. Vi vet nå at disse systemene ikke tok opp i seg de varslingene som kom, og det er noe av grunnen til at jeg mener at styret ikke skulle slått seg til ro med å få eventuelle juridiske avklaringer. Man skulle avklart: Hvilke egne systemer er fulgt? Hva er faktisk skjedd? Hvilke konsekvenser har det fått? Og hva bør dette føre til av forbedringer?

Møtelederen: Takk for det.

Da ser jeg meg rundt, og det er ikke noen flere oppfølgingsspørsmål. Da er det opp til Mæland eventuelt å si noe til slutt hvis du ønsker det, vær så god.

Statsråd Monica Mæland: Komitéleder, jeg tror ikke jeg har så veldig mye mer å tilføye – det har vært en lang dag for oss alle – bare én ting:

Det er viktig nå at det skapes ro rundt Telenor, først og fremst av hensyn til de ansatte, slik at det nye styret og den nye ledelsen kan iverksette de tiltak som er nødvendige. Så skal vi følge opp fra departementets side på en aktiv og grundig måte at styret gjennomfører de endringer som er nødvendige.

Møtelederen: Da sier jeg tusen takk for statsrådens og Wikborgs bidrag i denne høringen.

Da er denne høringen ferdig. Den vil bli lagt til grunn for det arbeidet komiteen skal gjøre i sitt innstillingsarbeid til Stortinget. Og Stortinget skal etter planen behandle dette den 16. juni.

Takk for i dag!

Høringen ble avsluttet kl. 17.58.
